

POSTBUS 1400, 7500 BK ENSCHEDE

Aan de gemeenteraden van de aan Veiligheidsregio Twente
deelnemende gemeenten

adres
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

postadres
Postbus 1400
7500 BK Enschede

telefoon
088 256 7800

o:caaf
info@vrtwente.nl

UW KENMERK: -

ONS KENMERK: VRT/VB/DE/17001295

DATUM: 6 april 2017

BEHANDELD DOOR: D. Ellenbroek

E-MAIL: d.ellenbroek@vrtwente.nl

TELEFOON: 088 256 8408

ONDERWERP: Aanbiedingsbrief jaarstukken Veiligheidsregio Twente

Geachte raad,

In de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) is opgenomen dat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling het jaarverslag en de (voorlopige) jaarrekening uiterlijk 15 april van enig jaar aan de gemeenteraden voorlegt. Bijgesloten treft u deze jaarstukken aan.

Veiligheidsregio Twente (VRT) geeft uitvoering aan een viertal programma's: brandweer, GHOR, multidisciplinaire samenwerking bij rampen en crises en de gemeentelijke kolom (crisiscommunicatie / bevolkingszorg). Met de jaarstukken wordt per programma verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid in 2016. Inhoudelijk gezien zijn de meeste activiteiten en voornemens, zoals verwoord in de programmabegroting 2016, uitgevoerd.

Het verslagjaar 2016 is afgesloten met een nadelig resultaat van € 573.988. Het resultaat laat zich grotendeels verklaren door de eenmalige meerkosten ten gevolge van de invoering van het Individueel Keuze Budget (versneld uitkeren van 7 maand vakantiegeld). De overige mee- en tegenvallers wegen redelijk tegen elkaar op. In paragraaf 1.2 van de jaarstukken is een beknopte toelichting gegeven op de financiële mee- en tegenvallers.

Het nadelige saldo is in de jaarrekening volledig onttrokken aan het weerstandsvermogen. Normaliter vraagt een dergelijke onttrekking om goedkeuring van het algemeen bestuur. Het weerstandsvermogen van VRT bevat echter een bijzondere component, namelijk een deel van de niet-bestede rijks gelden. Deze gelden zijn geormerkt als algemene buffer om tegenvallers op te vangen. In de vastgestelde programmabegroting van verslagjaar 2016 is de bijzondere samenstelling van het weerstandsvermogen toegelicht. De bewuste passage van de begroting is in bijlage 1 weergegeven.

Deze rijks gelden staan niet als eigen vermogen, maar als vreemd vermogen op de balans. De aanwending van deze gelden dient volgens de rekenplichtige voorschriften rechtstreeks te worden verwerkt in de jaarrekening. Rechtstreeks ten gunste dus van het rekeningssaldo. Dit in tegenstelling tot de aanwending van eigen vermogen (lees reserves), dat om goedkeuring van het algemeen bestuur vraagt. Om die reden komt het gerealiseerde resultaat uit op € 0. Deze verwerkingswijze is in eerder stadium door de accountant bevestigd.

De jaarstukken zijn nog niet voorzien van een accountantsverklaring. De accountantscontrole vindt begin mei plaats. Het accountantsverslag wordt dan ook nagezonden. Met deze handelswijze heeft het algemeen bestuur op 15 december 2014 ingestemd. Ook de provincie is akkoord met deze handelswijze.

Wij nemen aan u met deze aanbiedingsbrief voldoende te hebben geïnformeerd. Indien er vragen zijn over de opzet of inhoud van de jaarstukken, dan kunt u contact opnemen met de in de aanhef van deze brief vermelde contactpersoon.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur Veiligheidsregio Twente,
secretaris,

H.G.W. Meuleman

voorzitter,

dr. G.O. van Veldhuizen

Bijlage 1: passage programmabegroting 2016 over samenstelling weerstandsvermogen

1.1.1 Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in beginsel uit algemene middelen die als buffer dienen voor de opvang van onvoorziene incidentele kosten. Voor de VRT geldt dat vanwege de hybride financieringsstructuur de middelen afkomstig kunnen zijn van zowel de gemeenten als het Rijk. Ter verduidelijking wordt navolgend dit onderscheid gemaakt:

Gemeentelijke middelen

De Veiligheidsregio Twente beschikt per 1 januari 2015 over een Algemene Reserve van € 211.000,-.

Bestemmingsreserves en voorzieningen van Veiligheidsregio Twente hebben een specifieke doelstelling en zijn naar in het BBV aangegeven normen gerubriceerd. Er is per binnen Veiligheidsregio Twente ingestelde, reserve/voorziening een format aangelegd waarin de doelstelling, omvang en bestemming hiervan zijn vastgelegd. Jaarlijks worden deze formats getoetst en indien nodig bijgesteld als gevolg van interne of externe regelgeving.

Rijksmiddelen

Veiligheidsregio's ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het Rijk, de zogenaamde Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR). De BDUR is in brede zin inzetbaar voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De BDUR is sinds 2011 verhoogd ter naleving van de nieuwe wet- en regelgeving. Eerder al hebben regio's voor hetzelfde doel incidentele stimuleringsbijdragen ontvangen. Deze financiële injecties van het Rijk zijn in Twente maar beperkt aangewend.

Gegeven de vele ontwikkelingen waarmee VRT rekening dient te houden, is in 2011 ervoor gekozen om € 1.100.000,- te alloceren voor onvoorziene tegenvallers. De omvang van de algemene middelen (Rijk + gemeenten) bedraagt dus € 1.311.000,-

Jaarstukken 2016

Voorwoord

Voor u ligt de jaarrekening 2016. Deze jaarrekening is een verantwoording over de resultaten, inspanningen, de uitgaven en inkomsten van Veiligheidsregio Twente over het jaar 2016.

Samen met onze partners geven wij inhoud aan de multidisciplinaire samenwerking op het gebied van de voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de bestrijding van rampen en incidenten. Veiligheid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. We betrekken private partners, maatschappelijke organisaties en inwoners bij de uitvoering van de taken van de VRT. Samen werken we aan een veilig Twente.

2016 is het eerste jaar van het nieuwe beleidsplan over de beleidsperiode 2016-2019. In dit beleidsplan staan vijf strategische doelstellingen centraal:

- Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen
- Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving
- Resultaatgerichte regionale crisisorganisatie die aansluit bij de samenleving
- Betekenisvol samenwerken
- Goede informatievoorziening.

Op de verschillende onderdelen hebben we in 2016 al mooie resultaten geboekt of zijn we projecten begonnen.

Actuele thema's als Veilige Publieke Taak (VPT), terrorisme, spoorveiligheid en een goede organisatie van crisisnoodopvang voor vluchtelingen hebben aandacht gekregen. Voor VPT is een regionale handreiking opgesteld en is een themamiddag voor alle aangesloten partners georganiseerd. Het congres terrorisme dat we hebben georganiseerd had als belangrijkste doel bewustwording van effecten van terroristische aanslagen bij de directe hulpverleners. De voorbereidingen voor de nieuwe crisisorganisatie hebben volop plaatsgevonden, zodat deze 1 februari 2017 van start kon gaan. Verschillende incidenten hebben plaatsgevonden. Ieder GRIP-incident wordt geëvalueerd. De eRIC beurs heeft plaatsgevonden. Onderdeel van deze beurs was het congres Veilig wonen voor minder zelfredzamen, waarbij de eerste resultaten van dit innovatieve project werden getoond. Onder leiding van defensie vond de multi-disciplinaire oefening Alert 2016 plaats.

Sinds vorig jaar werken we in Twente met een gezamenlijke geactualiseerde regionale evenementenwerkwijze. 37 Evenementen zijn vorig jaar van een multi-advies voorzien. Het systeem LiveEvents is ontwikkeld en gelanceerd. Meerdere veiligheidsregio's werken met dit systeem.

Dankzij de investering, die mogelijk is gemaakt door het bestuur, heeft de brandweer in 2016 een nieuw brandonderzoekgebouw en oefengebouw in gebruik kunnen nemen. Tijdens een congres heeft zowel brandweer Nederland als de koning kennis kunnen nemen van deze nieuwe gebouwen. Er is inmiddels door diverse regio's gebruik gemaakt van de oefenfaciliteiten.

Verschillende knelpunten uit het dekkingsplan zijn in 2016 succesvol aangepakt. Het betreft een verbetering van opkomsttijden voor Almelo (door 24/7 kazernering van beroeps en vrijwilligers) en Haaksbergen (door verhuizing naar een centralere locatie). Voor Tubbergen is een pakket van brandveiligheidsmaatregelen vastgesteld, afgestemd op de specifieke risico's. Dit pakket van maatregelen wordt momenteel geïmplementeerd. Brandweer blijft in gesprek met de vrijwilligers en hun werkgevers. De vrijwilligersagenda met daarin verbetermogelijkheden heeft verder vorm gekregen en wordt in de komende jaren geïmplementeerd. De werkwijze van de brandweer krijgt steeds meer een risicogerichte vorm op Twentse schaal. Zo kan effectiever en efficiënter worden gewerkt. De komende jaren zal deze lijn worden doorgezet.

Vanuit het programma Twente Safety & Security is gewerkt aan innovatie in veiligheid door de juiste mensen vanuit bedrijven, onderwijs en overheid met elkaar in contact te brengen. Aandachtsgebieden zijn onder andere drones en veilig wonen. Verschillende technische voorzieningen zijn ontwikkeld om de voorbereiding en bestrijding van incidenten te verbeteren, zoals het eerder genoemde LiveEvents, LiveOp, LiveOp oranje en de mediamonitoringtool.

Convenanten met samenwerkingspartners zijn bekeken en daar waar nodig geactualiseerd. De voorbereidingen voor de visitatie die in 2018 zal plaatsvinden zijn gestart. Een mooi voorbeeld van het verbinden van onderwerpen op het snijvlak van veiligheid en gezondheid is het Congres Witte Donderdag dat we afgelopen jaar hebben georganiseerd. Zowel de burgemeesters als bestuurders van de Veiligheidsregio Twente en de wethouders volksgezondheid waren aanwezig bij de inleidingen over antibiotica resistentie, verwarde personen en spoedeisende hulp. Ook is een mooie eerste start gemaakt met aansluiting van zorg en veiligheid in relatie tot sociale calamiteiten.

Ook voor het komende jaar staan belangrijke thema's op de agenda. Genoemd is al de nieuwe structuur van de crisisorganisatie in Twente. Daaraan gekoppeld is het streven een veiligheidsinformatiecentrum te ontwikkelen. De voorbereidingen voor een gezamenlijke meldkamer voor Oost Nederland lopen. We blijven werken aan veiligheidsinnovaties, bijvoorbeeld op de Twente Safety Campus. En we blijven ons inzetten voor projecten die de zelfredzaamheid van mensen in Twente vergroten, bij brand maar ook in andere situaties.

Als bestuur zijn we trots op onze resultaten die de medewerkers van Veiligheidsregio Twente in samenspraak met gemeenten en andere partners in de veiligheidsketen behaald hebben. We vertrouwen erop ook in het komende jaar weer goed voorbereid te zijn en om hulp te bieden daar waar nodig is. Zo leveren we opnieuw onze bijdrage aan een veiliger Twente.

Voor wie bestemd

Deze jaarrekening is allereerst bestemd voor u als algemeen bestuur temeer wij hiermee richting uw raad verantwoording afleggen over de inspanningen, de uitgaven en inkomsten over het jaar 2016. Daarnaast zijn uiteraard de colleges van burgemeester en wethouders, het ambtelijk management van de gemeenten en de aan Veiligheidsregio Twente verbonden partijen en overige belangstellenden voor ons degenen die wij graag willen informeren over onze verantwoording. Hiermee hopen wij uiteraard dat dit in een informatiebehoefte voorziet. Suggesties over mogelijke verbeteringen van onze programmarekening zijn van harte welkom (info@vrtwente.nl). De jaarrekening is ook te vinden op de website www.vrtwente.nl.

Enschede, 21 juni 2017

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Twente

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van Veiligheidsregio Twente. Deze zijn opgesteld conform de richtlijnen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) dat het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) met ingang van 2005 ook voor gemeenschappelijke regelingen van toepassing heeft verklaard.

Zowel de programmabegroting als de jaarstukken zijn in het BBV in vier onderdelen verdeeld:

Programmabegroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan 2. Paragrafen	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording 2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten in de begroting en de toelichting 4. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting	Jaarrekening	3. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting 4. Balans en de toelichting

Conform het hierboven gepresenteerde overzicht bestaan de jaarstukken 2016 uit de programmaverantwoording, de paragrafen, de programmarekening en de balans. In het jaarverslag vindt beleidsmatige verantwoording per programma plaats en in de jaarrekening de financiële verantwoording.

Leeswijzer

Volgens de richtlijnen van het BBV wordt in de programmaverantwoording getracht de drie beleidsvragen uit de programmabegroting; "Waar staan we en wat willen we?", "Wat doen we er voor?" en "Wat gaat het kosten?" te beantwoorden.

In de programmaverantwoording wordt per programma verantwoording afgelegd over de in het programmaplan aangegeven doelstellingen, geleverde prestaties en de maatschappelijke effecten. Dit is gebeurd aan de hand van de volgende beleidsvragen:

- Wat hebben we bereikt? (maatschappelijk effect)
- Wat hebben we ervoor gedaan? (projecten, activiteiten en kernindicatoren)
- Wat heeft het gekost? (budgettaire effecten)

Om het document sneller te kunnen scannen wordt aanvullend hierop bij ambities de score door middel van een kleurschema weergegeven. Voor het aangeven van kleuren is de volgende richtlijn gehanteerd:

- Groen: we hebben gepresteerd (of zelfs beter dan dat) wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- Oranje: we hebben gedeeltelijk gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.
- Rood: we hebben **niet** gepresteerd wat we in de programmabegroting hebben aangegeven.

Na de programmaverantwoording treft u in de paragrafen de status van de in de programmabegroting benoemde beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten aan. Hierin worden de volgende door het BBV verplicht gestelde onderdelen behandeld:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Financiering;
- Rechtmatigheid.

Als laatste onderdeel van de jaarstukken 2016 treft u de programmarekening, balans en toelichtingen hierop aan. Deze dienen een inzicht te geven in de financiële positie van Veiligheidsregio Twente.

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	7
1.1	Wat heeft het gekost en hoe is het gefinancierd?	7
1.2	Samenvatting resultaat 2016	8
1.3	Resultaat t.o.v. bestuursrapportage 2016.....	11
1.4	Stand van zaken effectivering bezuinigingsoperatie	12
2	Veiligheidsregio Twente	13
2.1	Wie is Veiligheidsregio Twente?	13
2.2	Missie en visie Veiligheidsregio Twente	14
2.3	Wat doet Veiligheidsregio Twente?	14
2.4	Organisatie	14
3	Toelichting op de programma's	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Programma Multidisciplinaire onderwerpen	15
3.3	Programma Brandweer.....	23
3.4	Programma GHOR	32
3.5	Programma Gemeenten	36
3.6	Overzicht van baten en lasten	38
3.7	Algemene dekkingsmiddelen.....	38
4	Paragrafen	39
4.1	Inleiding	39
4.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing.....	39
4.2.1	incidentele weerstandscapaciteit	40
4.2.2	Structurele weerstandscapaciteit	40
4.2.3	Risico's.....	40
4.2.4	Beoordeling risico's versus beschikbare weerstandscapaciteit	41
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	42
4.4	Bedrijfsvoering.....	44
4.5	Verbonden partijen	45
4.6	Financiering.....	46
4.7	Rechtmatigheid.....	48
4.8	Financieel resumé	50
4.9	Balans per 31-12-2016	51
4.10	Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting	53
4.11	Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling	54
4.12	Toelichting op de balans per 31-12-2016	56
4.13	Toelichting op de mutaties van de reserves	63
4.14	Toelichting op de mutaties van de voorzieningen	64
4.15	Wet normering topinkomens (WNT)	64
4.16	Analyse rekeningresultaat	66
4.17	Algemene dekkingsmiddelen.....	68
4.18	Overzicht van incidentele baten en lasten	68
4.19	Analyse begrotingsrechtmatigheid.....	70
	Bijlagen	74
	Bijlage 1 Gemeentelijke bijdrage.....	74
	Bijlage 2 Recapitulatiestaat.....	75
	Bijlage 3 Aard, reden en oordeel per 31-12-2016 van de reserves.....	78

Bijlage 4 factsheet VRT jaarbericht 2016-2017	80
Bijlage 5 factsheet platform VRT	81
Bijlage 6 Single Information Single Audit	82
Bijlage 7 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83
Bijlage 8 Lijst met afkortingen	84

1 Samenvatting

1.1 Wat heeft het gekost en hoe is het gefinancierd?

Programma's x € 1.000,-	Totaal Lasten	Totaal Baten	Mutaties Reserves	Resultaat	Gem.bijdrage incl.mutaties reserves	Bijdrage per inwoner
Veiligheidsbureau	2.548	2.215	15	212	318	1
Brandweer	48.680	8.050	489	-878	40.142	64
GHOR	1.875	1.221		64	653	1
Gemeenten	468	456	26	28	-13	0
Totaal Veiligheidsregio Twente	53.571	11.941	530	-574	41.100	66
Onttrekking aan weerstandvermogen (vooruitontvangen BDUR)*				574		
Totaal Veiligheidsregio Twente	53.571	11.941	530	0	40.526	66

* Bijdrage per inwoner is uit oogpunt van consistentie berekend op basis van de gegevens die gehanteerd zijn in de programmabegroting 2016.

** Weerstandvermogen van VRT bevat een bijzondere component, nl. een deel van de vooruitontvangen BDUR-gelden dat geormerkt is als algemene buffer om tegenvallers op te vangen. Deze component wordt in boekjaar 2016 deels aangesproken.

1.2 Samenvatting resultaat 2016

Veiligheidsregio Twente heeft in verslagjaar 2016 een nadelig resultaat geboekt van - € 573.988,-. Dit resultaat is vereffend met een bijzonder bestandsdeel van het weerstandsvermogen van de organisatie, namelijk een deel van de niet bestede BDUR-gelden. De aanwending van deze rijks gelden maakt onderdeel van de financiële exploitatie. Daarom komt het gerealiseerde resultaat voor bestemming uit op € 0,-.

In de onderstaande tabel zijn de positieve en negatieve ontwikkelingen opgesomd die hebben geleid tot dit resultaat. De betreffende financiële mee- en tegenvallers zijn onder de tabel beknopt toegelicht.

Positieve ontwikkelingen		Negatieve ontwikkelingen	
X 1.000,-		x 1.000,-	
Materieel	717	Salarissen	-309
Financieringsresultaat	332	IKB	-786
Vakbekwaamheid: oefenen	204	Gebouwen	-318
Vakbekwaamheid: opleiden	82	Exploitatie OMS	-159
Vergoedingen vrijwilligers	165	Repressieve uitrusting en beschermingsmiddelen	-101
FLO	152	ICT	-75
Bedrijfsvoering en algemeen beheer	44	Projecten (TS&S, Troned, Presteren met processen)	-102
Beleidslijn rekeningsaldo 2016	86	Ongerealiseerde bezuinigingen en garantiebijdrage	-458
		Saldobestemming 2015	-578
	1.781		-2.885

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-1.104
Ottrekking aan weerstandsvermogen	574
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-530

Ottrekking aan reserves		Dotatie aan reserves	
Programma TS&S	15	FLO	-152
Presteren met processen	26		
Troned	64		
Saldobestemming 2015	578		
	683		-152

Gerealiseerde resultaat	0
--------------------------------	----------

Net als in de bestuursrapportage wordt bij zowel de postieve als negatieve ontwikkelingen aangegeven of het een incidenteel, structureel of meerjarig karakter heeft.

Positieve ontwikkelingen

Materieel	I = incidenteel	M = meerjarig	S = structureel
-----------	-----------------	---------------	-----------------

Het forse resultaat is toe te schrijven aan:

- Verkoop van buiten gebruik gestelde brandweervoertuigen: als onderdeel van de bezuinigingsopdracht is eind 2014 besloten tot reductie van het grootschalig materieel. Deze zogenaamde "efficiencyroute" is inmiddels in volle gang en levert naast de beoogde structurele lastenverlichting ook een eenmalige verkoopopbrengst op.
- Temporisering bij vervanging enkele hulpverleningsvoertuigen. De nieuwe voertuigen worden in 2017 geleverd.
- Lage brandstofprijzen: die dieselprijs valt gemiddeld genomen lager uit dan voorgaande jaren (en daarmee het niveau waar de begroting op is ingesteld).. Inmiddels (kalenderjaar 2017) zijn de dieselprijzen weer meer dan evenredig gestegen.

Financieringsresultaat

Het hier gepresenteerde rentevoordeel volgt uit het feit dat een deel van de langlopende activa deels met kortlopende middelen en deels met niet-rentedragende rijksmiddelen is gefinancierd. Het rentevoordeel komt m.i.v. 2018 en de gewijzigde BBV-voorschriften in een ander daglicht te staan. Hierover zijn in de begrotingsprocedure van 2018 nadere afspraken gemaakt..

Vakbekwaamheid: oefenen

De onderuitputting wordt door verschillende factoren veroorzaakt:

- Onderuitputting op het investeringsbudget voor oefenmaterialen. Deze worden gefaseerd aangeschaft.
- De oefenorganisatie verkeert (op gebied van sportinstructie en keuringen) nog in een opbouwfase. Deze is naar verwachting in 2017 volledig op sterkte.
- Het realistisch oefenprogramma is dit jaar slechts voor een beperkt deel in het buitenland (Zweden) uitgevoerd.

Vakbekwaamheid: opleiden

Het voordeel hangt sterk samen met een lage consumptie van beheersmatige en ontwikkelingsgerichte opleidingen. Er is een zekere vertraging opgetreden in de beoordeling en toekenning van opleidingswensen vanuit de organisatie (zoals geïnventariseerd via de gesprekscyclus). Voor een deel lijkt dit een permanent gegeven. De repressieve opleidingsuitgaven liggen nagenoeg in lijn met de begroting.

Vergoeding vrijwilligers

Het resultaat op de vergoedingen is sinds 2015 positief beïnvloed door het terugdringen van loze meldingen d.m.v. verificatie en inperking van de aansluitingen op het openbaar brandmeldsysteem (OMS). Verder lijken de na-ijlende effecten van het overgangsprotocol wat omvangrijker dan de besparing die hierop is ingeboekt. Overigens staat nog wel een taakstelling van 150.000,- open i.v.m. de versoering van piketregelingen (zie toelichting op niet-gerealiseerde bezuinigingen).

FLO

Voor het overgangsrecht FLO zijn egaliseringsreserves ingesteld, die dienen ter verrekening van resultaten met de betreffende gemeenten. De uitgaven voor FLO waren in 2016 lager dan geraamd. Het saldo wordt toegevoegd aan de hiervoor ingestelde reserves.

Bedrijfsvoering en algemeen beheer

Het positieve saldo is een optelsom van verschillende kleine voordelen op algemene uitgaven. Denk hierbij aan personele aangelegenheden en uitgaven voor in- en externe communicatie.

Beleidslijn rekeningsaldo 2016

Betreft de pro-rato vereffening van rijks gelden en gemeentelijke gelden teneinde het rekeningsaldo vast te kunnen stellen. Deze pro-rato vereffening is op 24 maart 2014 door het algemeen bestuur vastgesteld.

Negatieve ontwikkelingen

Salarissen

Nadelig saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door CAO-ontwikkelingen (3%). In de begroting is hiervoor onvoldoende looncompensatie opgenomen (1,75%). Verder is geconstateerd dat in afgelopen jaren een deel van de levensloopkosten aan FLO-gerechtigden ten onrechte is gekwalificeerd als FLO-last. Dit is gecorrigeerd met terugwerkende kracht vanaf 2013. Daarnaast zijn in 2016 enkele vacatures tijdelijk ingevuld met ingehuurde krachten en hebben de FLO-acties van een deel van het brandweerpersoneel geleid tot extra personeelslasten.

Individueel Keuzebudget (IKB)

Betreft de afwikkeling van de eenmalige meerkosten ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget per 1-1-2017. De meerkosten zijn berekend op 7 maanden vakantiegeld.

Gebouwen

Het investeringsbudget voor onroerende activa blijkt, zoals in voorgaande jaren ook geconstateerd, ontoereikend. Deze budgetten zijn tijdens het traject van regionalisering niet belicht. De raming is gebaseerd op de financiële foto's van gemeentelijke brandweerkorpsen. Nadien zijn de activa overgedragen en afschrijvingstermijnen verder geharmoniseerd. Verder zijn in afgelopen periode verschillende kazernes noodzakelijkerwijs gerenoveerd, zonder dat daar een vrijval van lasten tegenover stond.

In aanvulling op het tekort aan (vervangings)investeringsbudget stijgen de werkelijke catering- en schoonmaaklasten enigszins uit boven de begroting. In dit stadium wordt nader onderzocht in hoeverre dit nadeel doorwerkt naar volgende jaren.

Exploitatie OMS

Het openbaar brandmeldsysteem is in 2014 gemigreerd. Daarbij is ervoor gekozen om het OMS-beheer uit te besteden aan Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Het hier gepresenteerde nadeel hangt deels samen met een tijdelijk knelpunt in de bedrijfsvoering (lees desintegratie), ontstaan als gevolg van de outsourcing. Voor het overige deel komt het nadeel voort uit gewijzigde aansluitkosten (glasvezel i.p.v. ADSL) en tijdelijk doorlopende verbindingskosten na opzegging van het abonnement. Met het laatste is in de begrotingsopzet van het OMS geen rekening gehouden.

Verder wordt opgemerkt dat onlangs juridische bezwaren zijn aangevoerd tegen de instandhouding van het systeem en de inning van abonnementsgelden door veiligheidsregio's. Deze gelden dekken momenteel een substantieel deel van de apparaatskosten van de organisatie af. Uittasering van het systeem zal leiden tot een aanvullend financieel nadeel t.o.v. de begroting.

Repressieve uitrusting en beschermingsmiddelen

Nadeel voornamelijk veroorzaakt door de kapitaallasten na de geleidelijke vervanging van bluskleiding, dienstkleding, ademluchtapparatuur en communicatieapparatuur (C2000). Het BTW-knelpunt, zoals omschreven in de risicoparagraaf van de programbegroting, begint zich op onderdelen te openbaren, waaronder dus de genoemde investeringscategorieën.

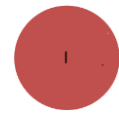
ICT

De ICT-uitgaven staan dit jaar beter in verhouding tot het begrotingsniveau. Project- en ontwikkelingsuitgaven zijn lager in omvang en eerder voorzien van financiële dekking dan vorig jaar. Het tekort is een saldo van plussen en minnen op specifieke ICT-posten. Ook voor ICT geldt dat het opwaartse effect van de BTW-last inmiddels weegt op de exploitatie. Daarnaast heeft de vertraging in de aanbesteding van C2000 apparatuur extra onderhoudskosten (bestaande apparatuur) tot gevolg.

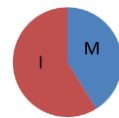
Incidentele projecten (TS&S, Troned, Presteren met processen)

In 2016 zijn verschillende bestemmingsreserves conform het doel waarvoor deze reserves zijn ingesteld, gedeeltelijk aangesproken.

Nog te realiseren bezuinigingen en garantiebijdrage

De bezuinigingsoperatie loopt sinds 1-1-2016 enigszins achter op schema. Vooral nog wordt uitgegaan van een volledige realisatie van het afgesproken bezuinigingspakket, zij het met enige vertraging. Indien de maatregelen bij nader inzien niet zijn te realiseren, zal worden gezocht naar alternatieve bezuinigingsmaatregelen, zodat aan de taakstellende opdracht wordt voldaan. Daarnaast werkt de afgesproken "garantiebijdrage" (principebesluit 22-12-2012) nadelig door op het resultaat 2016. In par. 1.4 is een verdere uiteenzetting gegeven van het verloop van de bezuinigingsoperatie.

Saldobestemming 2015

Betreft de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2015 (= uitkering van middelen aan gemeenten) conform besluit AB 04-07-2016.

1.3 Resultaat t.o.v. bestuursrapportage 2016

In de onderstaande tabel is het saldo van de jaarrekening vergeleken met het saldo van de bestuursrapportage. Het jaarrekeningresultaat valt t.o.v. de bestuursrapportage € 294.303 positiever uit. De belangrijkste afwijkingen zijn onder de tabel toegelicht.

Saldo bestuursrapportage 2016	- 868.291
Saldo jaarrekening 2016	- 573.988
Verschil	+ 294.303

Materieel (€ 211.000,- voordeel)

Het voordeel ten opzichte van de bestuursrapportage is toe te schrijven aan:

- Verkoop van buiten gebruik gestelde brandweervoertuigen (deels een bijverschijnsel van de bezuiniging op grootschalig materieel): in Q4 van 2016 zijn meer voertuigen verkocht dan in de prognose voorzien.
- Uitgestelde investeringen in het materieel. Beoogde vervanging van hulpverleningsvoertuigen in 2016 is noodzakelijkerwijs uitgesteld vanwege leveringsproblemen. Als gevolg daarvan vervallen de in de prognose opgenomen afschrijvingslasten.

Vergoeding vrijwilligers (€ 209.000,- voordeel)

Het voordeel is vooral toe te schrijven aan de lager dan het verwachte niveau van oefenvergoedingen. De verwachtingen zijn grotendeels gebaseerd op het kostenniveau van vorig jaar, wetende dat het oefenprogramma qua omvang en intensiteit per jaar niet wezenlijk fluctueert. Nadere analyse wijst uit dat het oefenprogramma vanwege de acties en werkonderbreking van het brandweerpersoneel i.v.m. de FLO-onderhandelingen voor een deel niet is uitgevoerd. Ook vallen de uitrukvergoedingen en de vergoedingen voor beschikbaarheid lager uit dan verwacht. De uitrukvergoedingen zijn per definitie grillig. De piketvergoedingen zijn in de prognose niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Repressieve uitrusting en beschermingsmiddelen (€ 103.000,- voordeel)

Werkelijke out-of-pocket uitgaven van de werkplaats vallen op verschillende onderdelen licht lager uit. (onderhoud voertuigen, onderhoud ademlucht en keuring). Daarnaast zijn de lasten van schadeherstel te hoog ingeschat en de uitgekeerde schadevergoeding juist conservatief ingeschat. De reeks van lichte positieve verschillen heeft hier geleid tot een substantieel verschil t.o.v. de BERAP.

Exploitatie OMS (€ 61.000,- voordeel)

In de BERAP is toegelicht dat de nadelige exploitatie van het openbaar brandmeldsysteem mede is veroorzaakt een meer dan trendmatige stijging van de maandelijks lijnkosten. Die kostenontwikkeling is nadien verder bestudeerd. Geconstateerd is dat KPN teveel lijnkosten in rekening heeft gebracht. Restitutie volgt.

Salarissen (€ 111.000,- nadeel)

Het nadelige verschil op salarissen t.o.v. de BERAP is terug te voeren op verschillende zaken:

- Acties en werkonderbreking van de brandweer i.v.m. FLO-perikelen hebben enigszins doorgewerkt in de resultaten, omdat als gevolg daarvan een beroep moest worden gedaan op inhuur van extern personeel.
- Vacatureruimte ontstaan door personeelsverloop is tijdelijk ingevuld met ingehuurd personeel.
- Eindafwikkeling van afspraken uit het overdrachtdossier regionalisering (in rekening gebrachte monteursuren).

Gebouwen (€ 159.000,- nadeel)

In het overdrachtdossier met de gemeente Haaksbergen is afgesproken dat het door de gemeente Haaksbergen ingebrachte nieuwbouwbudget (ad 140.000,- structureel) zal worden gerestitueerd, zolang de nieuwe kazerne nog niet is opgeleverd. In de prognose van de BERAP is die teruggaaf abusievelijk niet opgenomen. Verondersteld werd dat de nieuwe kazerne in 2016 in gebruik zou worden genomen. Inmiddels (per 2017) is de nieuwe kazerne wel in gebruik en vervalt de verrekenafpraak met de gemeente.

ICT (€ 42.000,- nadeel)

Het nadeel op ICT heeft voornamelijk te maken de aanbesteding van mobiele telefonie, die heeft geresulteerd in een forse kostenbesparing. In de bestuursrapportage is echter rekening gehouden met een onjuiste ingangsdatum.

1.4 Stand van zaken effectuering bezuinigingsoperatie

Met het principebesluit tot regionalisering van de brandweer (22-02-2012) is een gefaseerd bezuinigingstraject t/m 2019 afgesproken. Nadien is de bezuinigingsopdracht op verschillende momenten, hetzij door besluit van het algemeen bestuur over de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage, hetzij door besluit van het ministerie van V&J over de ontwikkeling van de rijksbijdrage, opgehoogd. Cumulatief bedraagt de bezuinigingsopgave **€ 6,1 mln**. Het taakstellende deel daarvan in de periode 2017-2019 bedraagt € 0,4 mln.

Het afgesproken bezuinigingspad heeft t/m ultimo 2016 een taakstellende omvang van € 5,7 mln. In par. 1.2 is aangegeven dat een deel van die taakstelling nog niet is geeffectueerd (€ 458.000,-). De lopende bezuinigingsoperatie heeft aldus een realisatiegraad van **92%**. Hierbij wordt terzijde aangetekend dat van het genoemde bedrag slechts 360.000,- structureel doorwerkt naar volgende jaren. Onderstaand het toelichting op de nog niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregelen.

Bezuinigingsmaatregel	Stand van zaken
Taakstelling inkoop (30.000,-)	Betreft een restant van de taakstelling. In eerder stadium zijn inkoopvoordelen op gebied van verzekeringen en energie als bezuiniging ingeboekt. Nadien zijn inkoopvoordelen in mindere mate in verband gebracht met deze taakstelling. De restantaakstelling wordt door middel van de gezamenlijke aanbesteding van mobiele telefonie (KING) in 2017 opgelost
Versobering duiktaak (80.000,-)	De heroriëntatie op dit specialisme is nog niet voltooid. Enerzijds omdat stagnatie is opgetreden in de ontwikkeling van landelijke (eventueel combineerbare) specialismen. Anderzijds omdat hieraan verwante vraagstukken binnen de regio nog niet waren opgelost (bijv. onderhandelingen met de bonden over de kazerneringsregeling). Inmiddels is duidelijkheid verkregen. Momenteel wordt de duiktaak geëvalueerd, waarbij de financiën onderdeel zijn van de evaluatie.
Versobering piketregelingen brandweer (150.000,-)	In 2015 zijn de eerste stappen gezet om piketregelingen van de brandweerkolom cf. besluit af te bouwen. Deze eerste stappen zijn gezet op basis van vrijwilligheid en maatwerk. Het categorisch afbouwen van piketregelingen vereist onder andere goedkeuring van de bonden. Vaak zit hier nog een overgangsregime aan vast, waardoor de lastenverlichting pas op termijn optreedt. Inmiddels zijn uitgangspunten bepaald en is een overzicht gemaakt van de gewenste organisatievorm per kaserne. Dit geeft een beeld over de piketten die versoberd kunnen worden. Formele besluitvorming en medezeggenschap moet nog in gang worden gezet
Efficiëncyslag redvoertuigen (80.000,-)	In de efficiencyroute (die gevolg geeft aan de bezuinigingsafspraken in het principebesluit van 22-02-2012) is besloten tot het schrappen van één redvoertuig. Dit redvoertuig wordt in 2017 buiten gebruik gesteld, in lijn met het moment waarop de taakstelling i.v.m. de efficiencyroute wordt ingevoerd in de begroting. Vanwege de aanvullende bezuinigingsopdracht (begroting 2016) is besloten tot een verdere efficiëncyslag op redvoertuigen. Om die reden is opnieuw gekeken naar de functionaliteit, positionering en samenstelling van de redvoertuigen. Dit tegen de achtergrond van het risicoprofiel in Twente. De uitkomst van deze aanvullende studie is dat per saldo nog een hoogwerker kan worden geschrapd. Het voornemen daarbij is om twee redvoertuigen in 2017 vervroegd af te stoten, zodat deze bezuiniging in 2017 kan worden geeffectueerd. De structurele besparing gaat mogelijk wel gepaard met een eenmalig boekverlies
Doorontwikkeling crisisorganisatie (VB / GHOR) (50.000,-)	De doorontwikkeling van de crisisorganisatie is momenteel gaande. Qua vorm en inhoud is de vernieuwde crisisorganisatie uitgedacht. Een financiële vertaalslag hiervan is nog niet gemaakt. Ook omdat enkele uitgangspunten (bijv. over de bekostiging van beschikbaarheid en inzet van functionarissen) nog niet nader zijn gedefinieerd.

2 Veiligheidsregio Twente

2.1 Wie is Veiligheidsregio Twente?

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De organisatie is met ingang van 1 januari 2011 een zelfstandige entiteit. Tot en met 2010 maakte zij als Hulpverleningsdienst onderdeel uit van het meervoudige samenwerkingsverband Regio Twente.

Veiligheidsregio Twente heeft een algemeen bestuur dat bestaat uit de burgemeesters van Twente. Het dagelijks bestuur bestaat uit de vijf burgemeesters.

Voor de ondersteuning van het bestuur is er de Veiligheidsdirectie, die bestaat uit de commandant brandweer, de vertegenwoordiger van Politie Nederland, de directeur PG en de coördinerend gemeentesecretaris. Voorzitter van de Veiligheidsdirectie is de secretaris van het bestuur.

De basis voor de ambtelijke organisatie wordt gevormd door vier kolommen: brandweer, politie, GHOR en gemeenten, die als zelfstandige organisatieonderdelen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taken en onder de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur multidisciplinair innovatief samenwerken. De kolommen en andere veiligheidspartners staan garant voor een kwalitatief goede mono disciplinaire taakuitvoering en programmatische multidisciplinaire aanpak. De multidisciplinaire taken staan onder regie van de veiligheidsdirectie. De taken zijn daarbij in verschillende portefeuilles onderverdeeld.

Met ingang van 1 januari 2013 is de brandweer Twente geregionaliseerd en is er één nieuwe organisatie voor brandweezorg en hulpverlening als onderdeel van de Veiligheidsregio Twente.

Door het algemeen bestuur is besloten om bij de inwerkingtreding van de Nationale politie en daarmee het wegvallen van de functie van het Regionaal College, de regionale samenwerking op het terrein van integrale veiligheidszorg bestuurlijk te laten aansluiten op de overleg- en besluitvormingsstructuren van de Veiligheidsregio Twente (VRT). Door deze constructie zullen de verbindingen tussen sociale en fysieke veiligheid verder versterkt worden waardoor het brede domein van veiligheid van de burgemeester vanuit één organisatie bediend kan worden.

Om daadwerkelijk te komen tot meer veiligheid zet de VRT in op samenwerking en innovatie. Ontwikkelingen op gebied van bestuur, netwerken, technologie, economie, social media zijn aan de orde van de dag. Daar komt bij dat de belangrijkste veiligheidspartners van de VRT; gemeenten, brandweer, GHOR en politie op dit moment volop in verandering zijn. Opschaling en reorganisatie zijn actuele thema's. Steeds vaker geldt dat met minder capaciteit, hetzelfde veiligheidsniveau moet worden gerealiseerd.

Met deze context als gegeven kiest de VRT als netwerkpartner voor een positie om publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen rond het thema veiligheid en innovatie bijeen te brengen en vernieuwing mogelijk te maken ten gunste van 'meer' veiligheid en een hoger maatschappelijk rendement. Samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstututen is daarbij het uitgangspunt. De VRT participeert hierbij als 'spin in het web' en vervult verschillende rollen; coördinator, facilitator, adviseur, opdrachtnemer. Het aanjagen van innovatie en samenwerking moet leiden tot nieuwe activiteiten en faciliteiten op het gebied van veiligheid in Twente.

2.2 Missie en visie Veiligheidsregio Twente

De visie voor de komende jaren is neergelegd in het visiedocument "Samen werken aan een Veilig Twente". Het idee van een gezamenlijke aanpak staat dan ook centraal in de visie. Hierbij moet niet alleen worden gedacht aan de samenwerking tussen de sterke kolommen (brandweer, GHOR, politie, gemeenten). Er wordt ook gestreefd naar het tot stand brengen van een efficiënte, duurzame en innovatieve samenwerkingsvorm met andere partners in veiligheid, zoals waterschap, Defensie, Openbaar Ministerie en provincie.

Veiligheidsregio Twente wil verder deskundige medewerkers laten samenwerken vóór, tijdens en na een ramp of crisis. Betere coördinatie van mensen, middelen en talenten betekent echter niet automatisch een 'hoger' veiligheidsniveau. Wel is het onze ambitie om te komen tot 'meer' veiligheid. Met de beschikbare mensen en middelen wordt niet alleen gestreefd naar een kleiner risico van bekende bestaande risico's, maar het beheersen en bestrijden van andere en nieuwe risico's krijgt ook de aandacht.

Verder is in de visie benadrukt dat een veilig en gezond leven voor de inwoners van Twente de verantwoordelijkheid van álle betrokkenen is. Van publieke instellingen en organisaties, maar evengoed van private partners en burgers.

2.3 Wat doet Veiligheidsregio Twente?

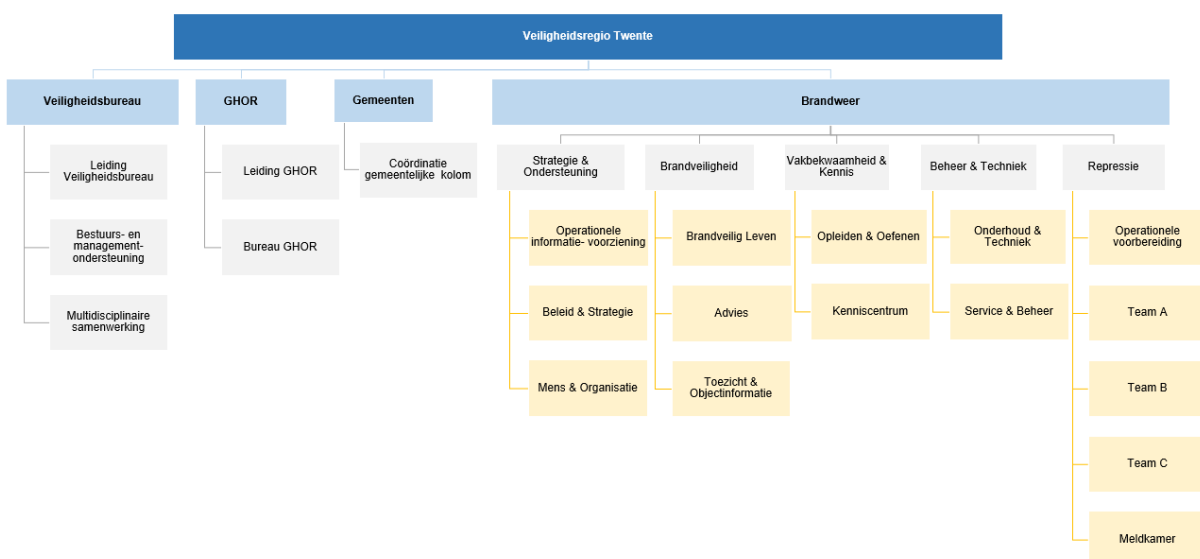
Veiligheidsregio's voeren taken uit op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid. Deze taken zijn bij wet opgedragen.

De taken en ambities die vragen om een multidisciplinaire aanpak zijn beschreven in het visiedocument "Samen werken aan een Veilig Twente". Onderstaand een opsomming daarvan:

1. Risicobeheersing en risicocommunicatie
2. Verbeterde informatievoorziening
3. Partnerschap en grensoverschrijdende samenwerking
4. Dichter bij de burger en ondernemers
5. Efficiency door integrale en innovatieve aanpak
6. Meldkamer
7. Professionalisering en kwaliteitszorg
8. Beleidsplan, crisisplan en andere plannen
9. Opleiden, oefenen en operationele organisatie
10. Efficiency bij inkoop en beheer van materieel

2.4 Organisatie

Het organogram van de ambtelijke organisatie Veiligheidsregio Twente ziet er in 2016 als volgt uit:

3 Toelichting op de programma's

3.1 Inleiding

Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het voorkomen en beperken van schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente voelt zich verantwoordelijk voor het waar mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten.

Veiligheidsregio Twente werkt samen met diverse partners en inwoners aan een veilig Twente. We bevorderen de samenwerking van diverse veiligheidsinitiatieven op regionaal, nationaal en internationaal niveau door het verbinden van partijen, stimuleren van innovatieve oplossingen en het bieden van een platform voor veiligheidsinitiatieven.

In de begroting 2016 hebben we verwoord wat we in 2016 graag wilden bereiken en wat we daarvoor wilden doen. In deze jaarrekening lichten we toe wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan. Daarbij onderscheiden we een toelichting op de verschillende programma's, nl. het programma multidisciplinaire onderwerpen, brandweer, GHOR en bevolkingszorg.

3.2 Programma Multidisciplinaire onderwerpen

Portefeuillehouder	Dr. G.O. van Veldhuizen
Programmamanager	H.G.W. Meuleman

Samenvatting

Veiligheidsregio Twente is ingesteld door de 14 Twentse gemeenten op basis van de Wet Veiligheidsregio's. Het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Twente wordt gevormd door de burgemeesters van de Twentse gemeenten. Veiligheidsregio Twente is onderverdeeld in het Veiligheidsbureau, Brandweer Twente en de GHOR en de gemeentelijke kolom. Tezamen met de blauwe kolom (politie) geven zij inhoud aan de multidisciplinaire samenwerking op het gebied van de voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veiligheid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. Private partners, maatschappelijke organisaties en burgers worden actief betrokken bij de uitvoering van de taken van de VRT. Om de taken die vanuit de wet aan Veiligheidsregio Twente worden gesteld te realiseren wordt intensief samengewerkt met verschillende partners.

Centraal staan bij het doen en laten van alle activiteiten onze missie en visie, welke wij enkele jaren geleden hebben opgesteld en vastgesteld.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeenschappelijke regeling
- Visie Veiligheidsregio Twente
- Organisatieplan Veiligheidsregio
- Regionaal Risicoprofiel
- Crisisplan
- Samenwerking en innovatie
- Continuïteitsplan
- Multidisciplinair opleidings- oefenbeleidsplan 2013-2016
- Beleidsplan VRT 2016 - 2019
- Geactualiseerde regionale handreiking evenementen
- Handreiking Veilig Publieke Taak
- Risicocommunicatie in Twente

Trends en Ontwikkelingen

De afgelopen periode heeft Veiligheidsregio Twente verschillende bezuinigingen doorgevoerd. Deels kon door de regionalisering een efficiëncyslag plaatsvinden, maar deels is ook besloten bepaalde taken minder uit te voeren. Het Algemeen Bestuur heeft in zijn vergadering van 16 februari 2015 besloten op de volgende onderdelen verdere bezuinigingen door te voeren :

1. verlagen garanties en beschikbaarheid van functies en middelen;
2. verlagen inspanning vakbekwaamheid;
3. verminderen voorbereiding op rampen en crisis;

Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen en uitgangspunten voor ons ook van invloed op het bepalen van onze strategische doelstellingen. Zonder een uitputtend overzicht te willen geven volgt hieronder een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen die wij signaleren en waarmee wij binnen de kaders van het Veiligheidsbureau multidisciplinair rekening willen houden:

1. Toenemende nadruk op zelfredzaamheid

Een terugkerend thema de laatste jaren is dat Nederland zich moet gaan ontwikkelen van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving 'waarin burgers verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen omgeving en hun eigen leven'. Zelfredzaamheid, eigen regie en eigen verantwoordelijkheid zijn hierbij sleutelbegrippen.

Dit is deels ingegeven door minder beschikbare gelden in de samenleving, deels ook ingegeven doordat mensen mondiger zijn, ouder worden (vergrijzing) en zelfstandiger (willen) blijven of zijn. Deze ontwikkeling heeft ook zijn weerslag op het veiligheidsdomein. Mensen en bedrijven/ instellingen worden geacht zich bewust te zijn van de veiligheidsrisico's en, tot op zekere hoogte, te weten wat zij moeten doen als een risico zich voordoet.

Onderdeel van onze visie is dat inwoners en ondernemers van Twente gestimuleerd worden hun eigen verantwoordelijkheid te nemen voor een veilig en gezond leven. Hiervoor zijn inmiddels ook al een aantal projecten gestart, bijv. Elementis risicocommunicatie, veiligheid rond het spoor, de Risk factory en het project Veilig Wonen minder Zelfredzamen.

2. Veranderde wetgeving

Wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen gevolgen hebben voor onze organisatie en voor ons handelen. Zo is de Omgevingswet één nieuwe, integrale wet waarmee het kabinet besluitvorming over ruimtelijk relevante ontwikkelingen wil vergemakkelijken en gaat o.a. over ruimte, bouwen, water, milieu en infrastructuur. De nieuwe wet heeft "een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit" als één van zijn hoofddoelstellingen.

De Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) zijn belast met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. In Twente is de brandweer als extern kennispunt brandveiligheid verbonden aan de RUD. De introductie van een nieuwe Omgevingswet zal invloed hebben op de wettelijke adviestaak van de veiligheidsregio op het gebied van externe veiligheid.

Door de decentralisaties in de jeugd- en ouderenzorg komen er meer taken te liggen bij de gemeenten. Dit kan z'n weerslag krijgen op veiligheidsgebied. Crisissituaties bijvoorbeeld op het terrein van jeugdzorg zijn nu eerder de verantwoordelijkheid van gemeenten.

3. Digitale samenwerking in de veiligheidsketen

Intensieve informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse overheid, burgers en bedrijven is noodzakelijk om Nederland veiliger te maken. Waarbij digitale veiligheid net zo belangrijk is als fysieke veiligheid. Uit een onderzoek van Capgemini, uitgevoerd door TNS NIPO onder burgers, blijkt dat de overheid zich in een lastige spagaat bevindt: enerzijds verlangt de burger meer veiligheid en een proactieve houding van de overheid, anderzijds mag het niet ten koste gaan van zijn eigen privacy.

Veel burgers zijn van mening dat de overheid organisaties met een vitale functie zoals energiebedrijven, de financiële en telecomsector, moet steunen om beter bestand te zijn tegen mogelijke ICT-verstoringen. Terwijl diezelfde overheid maar 20% van die vitale functies in handen heeft. Het komt dus aan op samenwerking in deze belangrijke maar versnipperde veiligheidsketen. Nieuwe digitale mogelijkheden bieden daar volop kansen voor.

4. De mondige en verwachtingsvolle burger en de opkomst van digitale media.

Onze samenleving is platter en gelijkwaardiger geworden. Mensen bewegen zich door vele verschillende netwerken. Er is minder gevoel voor hiërarchie. Velen willen hun mening, ervaringen delen en kunnen dit dankzij de digitale media sneller dan ooit. Aan de andere kant is alles wat een organisatie doet, mede door de vergaande digitalisering, snel zichtbaar. Niet doen wat je belooft, wordt direct afgestraft. Vertrouwen is een sleutelwoord.

Informatie en communicatie spelen een steeds belangrijker rol, en krijgen ook binnen Veiligheidsregio Twente een prominente plek in het denken en doen, zowel in de dagelijkse werkzaamheden als in crisissituaties.

5. Transitie meldkamer

Sinds 2014 loopt een landelijk traject onder de naam Transitie Landelijke Meldkamer Organisatie. Hierin wordt uitvoering gegeven aan het besluit van de minister om over te gaan naar één nieuwe meldkamerorganisatie die verantwoordelijk wordt voor 10 landelijke meldkamers (i.p.v. de 25 regionale meldkamers). Uitgangspunt bij de transitie is dat dit een geleidelijk proces is waarbij de nieuwe manier van werken wordt uitgewerkt en beproefd. De planning is dat dit traject uiterlijk in 2021 is afgerond.

6. Landelijke Strategische Agenda

In mei 2014 heeft het Veiligheidsberaad ingestemd met de strategische agenda 'Versterken Veiligheidsregio's'.

Met het vaststellen van de strategische agenda hebben de veiligheidsregio's de gezamenlijke ambitie voor de komende jaren verwoord. Hoofddoel van deze agenda is Nederland veiliger te maken door het voorkomen en tegengaan van maatschappelijke ontwrichting. Hoe? Door het versterken van risicobeheersing en crisisbeheersing. Het Veiligheidsberaad werkt aan deze versterking middels zes gezamenlijk vastgestelde prioritaire thema's, waarvan er drie samen met het ministerie van V&J worden opgepakt.

A. Doelstellingen ministerie Veiligheid en Justitie en Veiligheidsberaad

1. Water en evacuatie
2. Continuïteit van de samenleving
3. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

B. Doelstellingen Veiligheidsberaad

4. Kwaliteit en vergelijkbaarheid (-terug laten komen in hoofdstuk bedrijfsvoering)
5. Versterking bevolkingszorg (-nog terug laten komen in beleidsdoelstelling crisisorganisatie)
6. Versterking samenwerking veiligheidsregio's en Defensie (- nog terug laten komen bij beleidsdoelstelling crisisorganisatie-)

7. Aandacht voor Veilig Publieke Taak

Eind 2015 is het project VPT gestart in Twente. Hiervoor is subsidie ontvangen en de VRT voert dit project namens de Twentse gemeenten uit. Er is een gezamenlijke handreiking VPT vastgesteld, er is een toolkit ontwikkeld en het aantal aangesloten organisaties is zichtbaar vergroot. Het onderwerp is meer gaan leven. Het project is geëvalueerd en in maart 2017 afgerond. Het is nu zaak dat de betrokken organisaties zelf met het onderwerp in hun organisatie aan de slag gaan.

Gerealiseerd

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<p>Alle activiteiten van de Veiligheidsregio Twente richten zich op het vergroten van de veiligheid van de inwoners en bezoekers van Twente. Dit doen wij door alle veiligheidsrisico's in Twente nauwgezet in de gaten te houden en de zelfredzaamheid bij inwoners en ondernemers in Twente te stimuleren. Onze activiteiten strekken zich uit van het voorkomen van (en voorbereiden op) ongevallen en rampen, tot het verhelpen van de situatie bij ongevallen en rampen. Daarbij gaat onze aandacht niet alleen uit naar bestaande risico's, ook de beheersing en bestrijding van nieuwe risico's staat hoog bij ons op de agenda. Het resultaat is niet per definitie een hoger veiligheidsniveau, maar wel meer veiligheid in Twente.</p> <p>Rekening houdend met de landelijke uitgangspunten en –ontwikkelingen, het regionaal risicoprofiel en de wettelijke kaders, heeft Veiligheidsregio Twente voor de komende jaren een aantal strategische beleidsdoelstellingen geformuleerd. Het betreft de volgende strategische beleidsdoelstellingen::</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen. 2. Goede informatievoorziening. 3. Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving. 4. Een op de samenleving toegeruste crisisorganisatie. 5. Samenwerking zoeken en intensiveren. 	<p>Veiligheidsregio Twente volgt actief de ontwikkelingen die invloed hebben op de risico's in het risicoprofiel. In 2016 is bijvoorbeeld actief geanticipeerd op de overschrijding van de risicoplafonds voor het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor. Ook is onderzoek uitgevoerd naar de rol van de veiligheidsregio rond de inzet van voormalige zoutcavernes voor ondergrondse opslag. De diverse ontwikkelingen worden structureel besproken in de vakgroep Risicobeheersing.</p> <p>Een actuele en verbeterde website waarin inwoners o.a. adviezen kunnen vinden over hoe te handelen bij incidenten, hoe zij zich kunnen voorbereiden op mogelijke incidenten en wat men kan doen om incidenten te voorkomen.</p> <p>Innovatie is een sleutelwoord dat tot uiting komt in verschillende mooie ontwikkelingen en projecten, bijv. doorontwikkeling game spoorveiligheid, risicocommunicatie Elementis, veiligheid evenementen.</p> <p>In 2016 is de nieuwe crisisorganisatie verder uitgewerkt en zijn de medewerkers in de nieuwe crisisorganisatie geworven, opgeleid en getraind. December 2016 heeft het AB ingestemd met het Regionaal Crisisplan. Op 1 februari 2017 is de VRT operationeel gegaan met de nieuwe crisisorganisatie.</p> <p>Op het gebied van het opleiden en oefenen is het nodige gebeurd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De systeemtest 2016 - 14 bestuurlijke oefeningen - 10 CoPI oefeningen - Kennismakingsessies nieuwe crisisorganisatie - Expertsessies (Leiding & Coördinatie, communicatie en informatiemanagement). <p>Op 1 november 2016 heeft de VRT een bewustwordingscongres Terrorisme georganiseerd.</p>

	Doel was op Oost 5 niveau de medewerkers in de crisisorganisatie bewust te maken van mogelijke gevolgen en impact van een terroristische aanslag. Verschillende ervaringsdeskundigen vanuit Brussel hebben hier een indrukwekkende verhaal verteld. Het was een geslaagd congres. In 2017 wordt verder aandacht besteed aan het oefenen en voorbereiden op terrorisme.
--	--

Wat doen we ervoor?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Op basis van de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) beschikt iedere Veiligheidsregio in Nederland over de middelen om zware ongevallen, branden, rampen en crises waar mogelijk te voorkomen en, in geval van, professioneel en slagvaardig te kunnen optreden. Veiligheidsregio Twente heeft primair tot doel de Wet Veiligheidsregio's uit te voeren, meer in het bijzonder de taken zoals genoemd in artikel 10 van de Wvr. Belangrijke activiteiten in het jaar 2016 vanuit het Veiligheidsbureau zijn :</p> <p>Bestuursondersteuning</p> <ol style="list-style-type: none"> Advisering aan en ondersteuning van het bestuur op het terrein van strategieontwikkeling en beleid. Coördinatie van de multidisciplinaire samenwerking op het gebied van de voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Coördinatie van de planning en controlcyclus Waar nodig en mogelijk ondersteuning aan brandweer, GHOR, politie en partners. Ontwikkelen voorstellen naar aanleiding van rapport commissie Hoekstra met als doel het verstevigen van de relatie tussen de VRT met de Twentse gemeenten Analyse takenpakket VRT en evaluatie financieringssysteem. <p>Samenwerking</p> <p>Veiligheidsregio Twente werkt met diverse partijen (crisispartners) samen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de waterschappen, provincie, Regionaal Militair Commando of functionarissen van gedeconcentreerde overheidsdiensten. Het doel van deze samenwerking is dat partijen gezamenlijk voorbereidingen treffen en dat coördinatie bij de aanpak van de ramp of crisis tot stand komt. In de wet zijn maatregelen opgenomen om de benodigde samenwerking te bevorderen. Naast deelname aan diverse vergaderingen worden ook afspraken gemaakt over gezamenlijke oefeningen. Het crisisplan bevat een overzicht van de afspraken die met de crisispartners zijn gemaakt.</p> <p>Twente als landsregio</p> <p>Twente is een grensregio die met ongeveer de helft van zijn grens raakt aan buurland Duitsland. Bijzonder daarbij is, dat Twente grenst aan twee Duitse</p>	<p>Bestuursondersteuning</p> <p>De reguliere ondersteuning aan het bestuur heeft plaatsgevonden. Bestuursvergaderingen zijn voorbereid en uitgewerkt, de bestuurstweedaagse heeft plaatsgevonden, het takenpakket van het AB en DB is onder de loep genomen en heeft geresulteerd in een delegatie- en mandaatbesluit. De samenstelling van het DB is, incl. portefeuilleverdeling, nader bekeken.</p> <p>Samenwerking</p> <p>Samenwerking vindt met verschillende partijen, partners en organisaties plaats op verschillende niveaus. Voorbeelden zijn de gemeenten, kennisinstituten, defensie, politie, OM, veiligheidsregio's, bedrijven en onze oosterburen. Door samen te werken bereiken we meer, is er meer integrale afstemming, en kan er efficiënter gewerkt worden.</p> <p>Zoals vastgelegd in de diverse convenanten met de crisispartners vindt er jaarlijks in overleg met de partners een actualisatie plaats van de bij de convenanten horende afsprakenlijst. Daarnaast vinden er op operationeel niveau diverse bilaterale contacten plaats. Ook deze bilaterale contacten dragen bij aan een versterking van de onderlinge samenwerking. Belangrijk is dat men elkaar weet te vinden.</p> <p>Twente als landsregio</p> <ol style="list-style-type: none"> In 2016 hebben in multidisciplinair verband de volgende grensoverschrijdende oefeningen plaatsgevonden:

deelstaten, Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen. Deze "Bundesländer" maken weliswaar deel uit van één Duitsland, maar verschillen tegelijkertijd sterk in cultuur, wetgeving en organisatie.

De noodzaak om te investeren in de samenwerking met onze oosterburen is evident. De afgelopen periode hebben we daar een aanvang mee gemaakt. Ook in 2016 willen we inzetten op het intensiveren van de samenwerking met Duitsland, onder andere door:

- verschillende overlegvormen een meer structureel karakter te geven waardoor het beter mogelijk wordt uniforme afspraken met elkaar te maken.
- het actief ondersteunen van het organiseren van grensoverschrijdende liaisons (start in 2015).

Innovatie

Twente heeft een grote diversiteit aan innovatieve hightech ondernemingen. Twente wil deze organisaties, kennisinstellingen en overheden met elkaar verbinden. Twente wil de plek zijn waar partners uit het fysieke veiligheidsdomein elkaar fysiek en thematisch ontmoeten om samen te werken aan innovatie en veiligheid. Om dit mogelijk te maken is in 2014 Twente Safety & Security (TS&S) opgestart. Dit is een samenwerking tussen: overheid, kennisinstututen, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers (zogenaamde Triple Helix+). TS&S is in een opstartfase waarbij de samenwerkende partijen zich georiënteerd hebben op de mogelijkheden voor Twente en hoe de kracht van Twente versterkt kan worden. Met TS&S zoekt Twente ook de samenwerking op andere soortgelijke initiatieven in Nederland, te weten: the Hague Security Delta (HSD) en Dutch Institute for Technology Safety & Security (DITSS) uit Eindhoven/Tilburg. Hiermee versterkt Twente haar positie als een van de drie veiligheidsknooppunten op landelijk niveau.

Met TS&S kan Twente in de toekomst wellicht een internationaal profiel opbouwen in combinatie met HSD (Den Haag) en DITSS (Eindhoven/Tilburg) als een soort Silicon Valley op het gebied van Safety & Security. Binnen het kader van de Nationale Innovatie Agenda Veiligheid (NIAV) wil Twente op de afgesproken thema's de reeds in gang zijnde innovaties vanuit publiek-private samenwerking verder ontwikkelen en beschikbaar maken. Na de opstart in 2014 en 2015 zal ook in dit begrotingsjaar verdere uitvoering worden gegeven aan het programma van TS&S middels:

- het verwerven van fondsen en subsidies ten

- een table top Oefening in Keulen rondom een incident bij het Kernkrachtwerk Lingen (mei '16)
  - een oefening hoogwater, georganiseerd door de Bezirksregierung Münster, mmv de Kreise Steinfurt en Borken, de Landkreis Grafschaft Bentheim, de Polizeidirektion Osnabrück, het LNWK uit Hannover, de Waterschappen Vechtstromen en Rijn en IJssel, de VRT en VNOG. VRT heeft in de vorm van een respons cel mee geoefend (oktober '16).
  - in Almelo vond de militaire oefening Alert 2016 plaats, samen met de VRT en met deelnemers uit de Bundeswehr (november '16)
2. In 2016 is de contactatlas tot stand gekomen waarin (bereikbaarheids)gegevens zijn opgenomen van Veiligheidsregio's en Kreisen liggend aan de Duits-Nederlandse grens, met name Nedersachsen. Het beheer van de contactatlas is in handen gelegd bij de Polizeidirektion Osnabrück.
  3. Eind 2016 heeft het Ministerie van V&J zich bereid verklaard nader inhoud te geven aan het dossier 'grensliaison'. Gekeken wordt naar de wenselijkheid van grensliaisons langs de Nederlands-Duits grens en de Nederlands-Belgische grens.

Innovatie

Binnen de activiteiten van TS&S heeft het dronedossier in de loop van 2016 een belangrijke plaats ingenomen. Dit heeft er toe geleid dat in september 2016 op het vliegveld Twente een grote demonstratie dag is georganiseerd in nauwe samenwerking met het Ministerie van V&J en het RVO. De provincie Overijssel en de gemeente Enschede hebben deze demonstratie dag ook financieel ondersteund.

Eind 2016 zijn vanuit Veiligheidsregio Twente / TS&S in nauwe samenwerking met Saxion Hogeschool en Space 53 de voorbereidingen op gestart voor het organiseren van een symposium in april 2017. Dit symposium heeft als thema 'Het gebruik van drones bij grootschalige evenementen'.

Vanuit de VRT worden diverse innovatieve ontwikkelingen op het gebied van safety en security gefaciliteerd waaronder het verwerven van subsidies ten behoeve van de uitvoer. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de (bij de organisatie van de demonstratie dag in september) opgebouwde contacten op landelijk niveau.

Ook hier vindt samenwerking plaats in triple helix verband. Uitgangspunt hierbij is dat de VRT meer als partner optreedt, en niet als trekker.

behoefte van de uitvoer.

- het ter beschikking stellen van uit innovaties ontstane producten en diensten.

Risicocommunicatie

Het bestuur van de Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de informatievoorziening aan burgers over de rampen en crises en over de maatregelen die het heeft genomen ter voorkoming en bestrijding ervan. Dit ligt in het verlengde van de verantwoordelijk van het bestuur voor het vaststellen van het risicoprofiel.

Gemeentelijke kolom

De commissie Bruinooge heeft een gedragen visie en landelijke prestatie-eisen ontwikkeld voor de gemeentelijke processen Bevolkingszorg. De commissie constateert dat de voorbereiding op de crisisbeheersing en dus ook bevolkingszorg, onvoldoende aansluiten op de huidige samenleving. Betrokkenen zijn zelfredzaam, ze helpen elkaar en de betrokken ambtenaren beschikken over improvisatietalent tijdens een crisis. De adviezen en aanbevelingen van deze commissies willen wij ook in 2016 oppakken.

Evenementen

- a. Uitvoering geven aan de regionale werkwijze omtrent de multi-advisering;
- b. Beheer evenementenkalender.
- c. Vermarkten van de Twentse evenementenkalender (opstart 2014)
- d. Digitale koppeling gemeentelijke systemen met Twentse evenementenkalender

Informatievoorziening

1. In stand houden onderhouden en door ontwikkelen infrastructuur
2. In stand houden onderhouden en door ontwikkelen basisomgeving (servers en randapparatuur)
3. In stand houden onderhouden en door ontwikkelen van de operationele informatievoorziening
4. Doorontwikkeling gebruik informatie als ondersteuning van de (crisis) organisatie

Risicocommunicatie

Het beleidsplan Risicocommunicatie is in het algemeen bestuur vastgesteld. Bij gemeenten is uitgevraagd waar zij behoefte aan hadden op het gebied van risicocommunicatie. Hierdoor kan in 2017 vraaggericht en met de juiste focus vorm en inhoud worden gegeven aan risicocommunicatie in Twente. Er is een modelaanpak ontwikkeld voor risicocommunicatie met omwonenden van Brzo bedrijven. Een uniek project. Behoeften van omwonenden waren uitgangspunt. De nadruk lag op interactie, in plaats van informatie. In 2017 gaan we deze aanpak inzetten bij andere Brzo bedrijven in Twente en wordt het onder de aandacht gebracht bij andere veiligheidsregio's. Ook gaan we verder met de ontwikkeling van een game spoorveiligheid als vervolg op de ervaringen in Borne.

Door continu te communiceren via website en social media van VRT en van gemeenten, proberen we de informatievoorziening aan inwoners snel en goed te laten verlopen.

Gemeentelijke kolom

Zie voor een toelichting op wat we hier dit jaar voor hebben gedaan de tekst zoals weergegeven bij het onderdeel bevolkingszorg.

Evenementen

De punten 1 en 2 zijn reguliere werkzaamheden. De Twentse evenementenkalender is gerealiseerd. Inmiddels zijn zes veiligheidsregio's officieel aangesloten en is er nog een aantal geïnteresseerden. Het koppelvlak aan de kant van LiveEvents (Twentse evenementenkalender) is gerealiseerd. We zitten nu in een verkenningsfase met enkele gemeenten om daadwerkelijk te koppelen met de gemeentelijke systemen.

Informatievoorziening

Naast het reguliere onderhoud en beheer is een professionaliseringsslag doorgevoerd. De infrastructuur is onderzocht op netwerkveiligheid.

Onderzoeken zijn gestart naar de doorontwikkeling van de basisomgeving. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor behoeften, wensen en ervaringen van de gebruiker.

Het project Informatiemanagement in de nieuwe crisisorganisatie is afgerond en krijgt een structureel

<p>Kwaliteit Veiligheidsregio's zijn bij wet opgedragen om een systeem van kwaliteitszorg op te zetten en te onderhouden. Met een dergelijk systeem wordt structureel de aandacht gevestigd op verbetering van de primaire en secundaire processen van de organisatie en verbetering van de samenwerking in de veiligheidsketen. Het kwaliteitsdenken in de organisatie krijgt in 2016 meer focus.</p> <p>Rampenbestrijdingsplannen Rampenbestrijdingsplannen zijn de operationele plannen waarin de aanpak van concrete rampsituaties voor specifieke inrichtingen is beschreven. Bij amvb worden de categorieën inrichtingen aangewezen waarvoor rampbestrijdingsplannen moeten worden opgesteld. Deze rampbestrijdingsplannen worden door het bestuur van de Veiligheidsregio vastgesteld. Aan deze taak zal ook in 2016 uitvoering worden gegeven.</p> <p>Adviseur veiligheid Op basis van art 10 van de Wet Veiligheidsregio's hebben de veiligheidsregio's de belangrijke rol van adviseur op het terrein van fysieke veiligheid gekregen. Deze adviesrol valt in twee delen uiteen. Allereerst is er een wettelijke adviestaak. Deze omvat alle gevallen waarin technische advisering nodig is in het kader van vergunningverlening. In dit kader wordt</p>	<p>vervolg.</p> <p>Gestart is met de ontwikkeling van LiveOp voor functionarissen in de crisisorganisatie. Bedoeling is dat ook de multi- en bevolkingszorgfunctionarissen gebruik kunnen maken van LiveOp.</p> <p>De vervanging van C2000 is landelijk uitgesteld naar eind 2017. De overgang van de GMS-server is ook uitgesteld vanwege landelijke ontwikkelingen. We gaan nu alsnog begin april 2017 over de nieuwe server.</p> <p>Kwaliteit De focus in de VRT in 2016 lag op de voorbereidingen op de visitatie, als onderdeel van een kwaliteitsmanagementsysteem. Het Dagelijks Bestuur heeft besloten de visitatie te richten op de multidisciplinaire organisatie binnen de veiligheidsregio. Op 21 maart 2016 vond een startbijeenkomst plaats voor de veiligheidsdirectie en de projectgroep visitatie. Tijdens de eerste nulmeting op 14 november gingen 55 deelnemers uit de VRT gedurende een middag uitgebreid met elkaar in gesprek over de visitatiethema's.</p> <p>Rampenbestrijdingsplannen De VRT heeft op een andere wijze vorm gegeven aan het opstellen van wettelijke verplichte rampbestrijdingsplannen. Doel van het project was de huidige opzet van het rampbestrijdingsplan verder te ontwikkelen tot een nieuw model. Hierbij is rekening gehouden met de opmerkingen vanuit het verleden en de digitale ontsluiting van informatie en de nieuwe manieren van planvorming in de toekomst. Op basis van geldende wet en regelgeving zijn in Twente op dit moment voor onderstaande bedrijven rampbestrijdingsplannen door het bestuur van Veiligheidsregio Twente vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elementis Specialties Netherlands B.V. • Varo Energy Storage B.V. (voorheen Argos Storage B.V.) • Vivochem B.V. • URENCO Nederland B.V. • RbpKKE Lingen <p>De volgende coördinatieplannen zijn door het bestuur van Veiligheidsregio Twente vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coördinatieplan spoorwegen • Coördinatieplan (snel)wegen • Coördinatieplan vaarwegen <p>Het project doorontwikkeling rampbestrijdingsplannen is afgerond.</p> <p>Adviseur veiligheid In 2016 hebben de brandweer en ghor uitvoering gegeven aan de wettelijke adviestaak op het gebied van externe veiligheid. Brandweer Twente participeert daarnaast in de landelijke initiatieven om een impuls te geven aan de kwaliteit van de advisering door de veiligheidsregio's bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.</p>
--	--

verwezen o.a. naar het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Deze taak is ondergebracht bij de Brandweer. Met de komst van de Veiligheidsregio heeft deze adviestaak een multidisciplinair karakter gekregen. Daarnaast kan de Veiligheidsregio adviezen uitbrengen over onderwerpen waarvan de Veiligheidsregio het wenselijk vindt dat deze aandacht krijgen van de gemeenten en waarbij een eenduidige en uniforme aanpak wenselijk is	
--	--

Als bijlagen zijn 2 factsheets bijgevoegd:

- De factsheet VRT jaarbericht 2016-2017, met multi feiten en cijfers over 2016
- De factsheet Platform VRT, waarin verschillende samenwerkingsvormen en –initiatieven worden weergegeven.

Met de factsheets geven we een samenvatting van onze activiteiten en prestaties over 2016, deels voorzien van aantallen en prestatie-indicatoren.

3.3 Programma Brandweer

Portefeuillehouder	S.W.J.G. Schelberg
Programmamanager	S.J.M. Wevers (Commandant Brandweer)

Samenvatting

In artikel 25 van de Wet op de Veiligheidsregio's staan de taken van de brandweer als volgt omschreven:

- **Artikel 25:**
  - 1. De door het bestuur van de veiligheidsregio ingestelde brandweer voert in ieder geval de volgende taken uit:
    - a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
    - b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand;
    - c. het waarschuwen van de bevolking;
    - d. het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting;
    - e. het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
  - 2. De brandweer voert tevens taken uit bij rampen en crises in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.
  - 3. De brandweer staat onder leiding van een commandant.

Sinds de oprichting in 2013 is Brandweer Twente met name gericht geweest op het organiseren en inrichten van de basis van de nieuwe organisatie Brandweer Twente. Tevens is gewerkt aan het ontplooiën van een programma in het kader van brandveilig leven ('voor het vlammetje'). Brandonderzoek en kennisuitwisseling zijn in de steigers gezet om in de jaren erna verder uitgebouwd te worden.

In 2014 heeft verankering en doorontwikkeling plaatsgevonden in de lijn van de visie en het organisatieplan. De brandweer is, naast het door ontwikkelen van activiteiten in het kader van brandpreventie, gericht op vernieuwen, herverdelen en efficiënt werken ten aanzien van de brandbestrijding ('tijdens en na het vlammetje'). In 2014 heeft de nadruk bij dit laatste gelegen op visievorming en het opstellen van een plan van aanpak.

De jaren 2015-2018 staan in het teken van verdere ontwikkeling en realisatie van deze plannen en maatregelen. Conform besluit van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2015 wordt hierbij gewerkt aan het groeien naar een vergelijkbare regio: gelijkwaardige inzet/dienstverlening t.a.v. brandweezorg in Twente bij vergelijkbare risico's (qua aard en omvang). Hiervoor wordt een risicogerichte aanpak gekozen. Met een Twentse aanpak waar het kan en een lokale waar dat nodig is wordt een grotere efficiëntie bereikt.

Missie en visie

De missie en visie van Brandweer Twente zijn beschreven in het visiedocument 'Brandweer Twente over morgen' (oktober 2011). Minder slachtoffers en minder schade is het streven voor de komende jaren. Dat gebeurt met oog voor efficiënte bedrijfsvoering, acceptabele belasting van brandweermensen en een heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid en maatschappij. Brandweer Twente staat in de toekomst niet meer alleen voor bestrijden (beperken effect). Juist voorkomen en nazorg (verkleinen kans) krijgen meer aandacht. Kennis wordt de basis voor alle activiteiten. De brandweezorg die Brandweer Twente levert is voor burgers betaalbaar, voor het bestuur uitlegbaar en voor onze medewerkers behapbaar. In 2017 zal de visie worden geactualiseerd.

Kaderstellende beleidsnota's

- Brandweer Twente over morgen, visie op één brandweer in Twente (oktober 2011)
- Principebesluit één Brandweer Twente
- Organisatieplan Brandweer Twente
- Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2016-2019
- Dekkingsplan brandweer
- Wet Veiligheidsregio's
- Beleidskeuze OMS verificatie en STOOM aanpak

Trends en Ontwikkelingen

1. Omgevingsrecht

Er vinden momenteel diverse ontwikkelingen in het omgevingsrecht plaats, die de brandweer en de Veiligheidsregio raken. Het betreft de introductie van de Omgevingswet, de introductie van private kwaliteitsborging in de bouw en de inrichting van regionale uitvoeringsdiensten/omgevingsdiensten (RUD's en Brzo-RUD's).

Met name de nieuwe Omgevingswet en de private kwaliteitsborging hebben invloed op de rol van de brandweer t.a.v. brandveiligheid in Nederland en hebben daarbij mogelijk ook invloed op het repressieve optreden van de brandweer.

- **Introductie Omgevingswet**

De Omgevingswet is één nieuwe, integrale wet waarmee het kabinet besluitvorming over ruimtelijk relevante ontwikkelingen wil vergemakkelijken en gaat o.a. over ruimte, bouwen, water, milieu en infrastructuur. De nieuwe wet heeft "een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit" als één van zijn hoofddoelstellingen. De taken van de brandweer met betrekking tot het voorkomen en bestrijden van branden en andere incidenten blijft geborgd in de Wet Veiligheidsregio's. Mogelijk dat de wijze waarop dit gebeurt aangepast worden als gevolg van de introductie van de omgevingswet.

- **Private kwaliteitsborging in de bouw**

De introductie van private kwaliteitsborging in de bouw betekent - kort samengevat - dat marktpartijen en adviesbureaus een belangrijk deel van de technische Bouwbesluittoets gaan uitvoeren. De Minister voor Wonen en Rijksdienst werkt momenteel aan de beoogde introductie hiervan. Inmiddels heeft de tweede kamer ingestemd met de private kwaliteitsborging. Dit betekent dat Brandweer Twente verder gaat met de doorontwikkeling van regelgericht naar risicogericht zowel op het gebied advies als toezicht. Brandveiligheid is immers een samenhangend geheel van gebouw, installaties, gebruik en omgeving. Deze integraliteit zal dan ook samen met bestrijdbaarheid van een incident worden meegewogen in een advies.

Brandweer Twente heeft onderzocht hoe zij zich wil positioneren ten aanzien van bovenstaande ontwikkelingen en hoe zij kan bijdragen aan een optimale brandveiligheid in Twente. Deze strategie wordt in de komende jaren verder geïmplementeerd.

- **Inrichting regionale uitvoeringsdiensten (RUD's en Brzo-RUD's) of Omgevingsdiensten**

In Nederland ontstaat een stelsel van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) dat belast is met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. Een RUD, ook wel Omgevingsdienst genoemd, is één loket voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van milieu en mogelijk ook bouwen, natuur en water. Voor de handhaving rondom bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken (BRZO-bedrijven) zijn er zes gespecialiseerde RUD's.

De ontwikkeling inzake de Regionale Uitvoeringsdiensten (zowel inzake de uitvoering van de Wabo als ook van het BRZO) is van invloed op de vormgeving van de advisering door de brandweer. Vanaf 1 januari 2018 moeten alle omgevingsdiensten verplicht als openbaar lichaam zijn ingericht. De gemeenten zijn bezig met het opstellen van een bedrijfsplan om deze Omgevingsdienst voor Twente vorm te gaan geven. Brandweer Twente zal in deze een extern kennispunt brandveiligheid zijn en blijven, waardoor de manier van adviseren aan een Omgevingsdienst gelijk is aan de advisering aan een gemeente of provincie.

2. Opkomsttijden en doorontwikkeling repressie

RemBrand is een onderzoek dat gericht is op het bereiken van minder branden, minder slachtoffers en minder schade. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat dit alleen in een coproductie tussen verschillende partijen bereikt kan worden. Het huidige wettelijke kader legt te veel focus op opkomsttijden waarvan de onderbouwing ook nog moeilijk te achterhalen blijkt. De eerste fase is in opdracht van het Veiligheidsberaad vervolgd (RemBrand fase 2). De uitkomsten van RemBrand hangen samen met de aankondiging dat de Wet Veiligheidsregio's geëvalueerd wordt. Deze herziening van de wet, waarvan de tweede tranche in 2017 verwacht wordt, is onder andere gericht op het gemotiveerd afwijken van de opkomsttijden en de variabele voertuigbezetting. In een latere derde tranche worden naar verwachting de wijzigingen met betrekking tot de normtijden meegenomen.

Voor het landelijke niveau ziet de agenda voor minder brand, minder slachtoffers en minder schade er dan als volgt uit, waarbij per thema indicatief de actoren zijn aangegeven:

- Het snel verbeteren van de rookmelderdichtheid door het bevorderen en ondersteunen van landelijke, en lokale acties enerzijds, en het bevorderen van wet- en regelgeving om werkende rookmelders in woningen te verplichten anderzijds.
- Het bevorderen van wet- en regelgeving voor Brandveilig meubilair.
- Veiligheidslabel voor woningen en bewoners (techniek en gedrag)
- Brandveiligheid in het technisch onderwijs (m.n. bouw- en installatie-gerelateerd).

In navolging op de landelijke ontwikkelingen, is brandweer Twente in 2016 gestart met het programma

Risicogerichte Brandweezorg 2020. De landelijke zienswijzen worden hierbij toegepast en vertaald naar de Twentse praktijk.

In dit programma wordt ook gewerkt aan het realiseren van het bestuurlijk uitgangspunt van een vergelijkbare regio (voortkomend uit de besluitvorming over de herverdeling financieringssystematiek): het realiseren een balans tussen de risico's en de bijbehorende maatregelen. Gelijkaardige brandweezorg in heel Twente bij risico's van dezelfde aard en omvang (AB 29 juni 2015).

Informatie-gestuurd werken is hierbij een belangrijke voorwaarde en heeft dan ook prioriteit. Immers, inzicht in de aard en omvang van de risico's en de prestaties van de brandweer is nodig om de gevraagde afweging te maken.

Er liggen drie leidende principes ten grondslag aan de aanpak:

- Accent verlegd van repressie naar preventie: deze beweging (bekend onder de term 'vlinderdas' of 'voor het vlammetje') is enige jaren geleden ingezet. In een aantal gevallen zal deze nog verder worden doorgevoerd in de komende jaren.
- Risico gestuurde aanpak: de risico's zijn leidend voor het handelen en organiseren. Het betreft hier voorlichting, advisering, toezicht, opleiding, oefenen, preparatie, paraatheid, etc. In feite wordt deze aanpak ook toegepast binnen de bedrijfsvoering.
- Twentse aanpak met lokale accenten: waar het mogelijk is wordt (veelal vanuit efficiency) gekozen voor een aanpak op Twentse schaal. De risico's laten dit niet altijd toe. Dan wordt een lokale focus aangebracht om het beoogde veiligheidsniveau te behalen.

Een separate bestuurlijke voortgangsnotitie over dit onderwerp wordt in 2017 aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

3. Landelijke onderzoeken repressie

In 2017 zijn er twee landelijke onderzoeken uitgevoerd naar de repressieve organisatie van de regionale brandweren.

Het eerste betreft een onderzoek in opdracht van de minister van Veiligheid&Justitie en wordt uitgevoerd door zijn Inspectie Veiligheid&Justitie. Dit onderzoek richt zich op de vastgestelde tijdsnormen voor de opkomsttijd, de toepassing van variabele voertuigbezetting, de beschikbaarheid van personeel, de registratie en analyse van gerealiseerde opkomsttijden en de mate waarin het brandweerpersoneel zich veilig voelt bij de uitoefening van het repressieve vak.

Daarnaast wordt in opdracht van het Veiligheidsberaad een belevingsonderzoek uitgevoerd onder het repressieve personeel. Dit wordt gedaan aan de hand van een aantal thema's, zoals arbeidsveiligheid, de effecten van

de regionalisering, de betrokkenheid van de medewerkers bij ontwikkelingen in het vak en de afstand tussen leiding en werkvloer.

Voor beide onderzoeken worden de resultaten in 2017 verwacht, onder andere in een regionaal beeld. De resultaten zullen worden bestudeerd en waar wenselijk zal dit worden omgezet in acties of aanpassingen.

4. Meldkamer brandweer

De meldkamer brandweer is op dit moment nog een onderdeel van de meldkamer Twente. Landelijk loopt er een project om de meldkamers te reorganiseren. Er komt één nieuwe landelijke meldkamerorganisatie die verantwoordelijk wordt voor de meldkamers in Nederland. Het aantal locaties van de meldkamers gaat terug van 25 naar 10, waarbij de meldkamer voor de oostelijke regio's in Apeldoorn is voorzien. Hieraan is een taakstelling gekoppeld van €10 miljoen in 2015 oplopend tot €50 miljoen. De meldkamer van de toekomst moet over vijf jaar operationeel zijn qua nieuwe werkwijze etc. Uitgangspunt bij de transitie is dat dit een geleidelijk proces is waarbij de nieuwe manier van werken wordt uitgewerkt en beproefd. Twente is betrokken bij het landelijke en regionale proces.

5. Vrijwilligersagenda

De vrijwilligers vormen de lokale sleutel naar de vermaatschappelijking van de brandweer. Met een effectieve uitvoering van de lokale brandweezorg rukken zij lokaal niet alleen meer uit voor brand en hulpverlening, maar helpen zij burgers ook brand te voorkomen en leren te beperken. Op deze wijze wordt vrijwilligheid in de hele lijnorganisatie vertegenwoordigd.

Diverse onderzoeken onder de brandweervrijwilligers hebben de tevredenheid van het vrijwilligerswerk aangetoond. Aandachtspunten voor verbetering zijn:

- In te spelen op de (h)erkenning van de vrijwilligers op hun specifieke maatschappelijke positie in de lokale samenlevingen,
- In te spelen op de vervreemding in de organisatieopshaling en;
- Rekening houden met de toenemende belasting thuis, bij de werkgever en in de kazerne.

In Twente wordt gewerkt aan de vrijwilligersagenda, waarbij de landelijke visie wordt ingebed. De werving van nieuwe vrijwilligers is een jaarlijks terugkerende campagne, op basis van het ideale aantal en het personeelsverloop.

6. Ontwikkelingen Business Intelligence

Data-analyse wordt binnen Brandweer Twente sinds enige tijd structureel opgepakt. Met de verkregen informatie wordt het functioneren achteraf beoordeeld, en worden eveneens afwegingen gemaakt naar de toekomst. Het is een instrument om de kwaliteit, efficiency en effectiviteit als basis voor risicogericht werken. Hiervoor is structureel personele capaciteit nodig.

Gerealiseerd

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<p>1. Algemeen Brandweer Twente is een herkenbare brandweerorganisatie die optreedt als sterke partner zowel in Veiligheidsregio Twente als daarbuiten. De bedrijfssturing is gebaseerd op de resultaten van een gedegen informatiesysteem.</p> <p>2. Brandveiligheid Brandweer Twente werkt aan een optimale (brand-)veiligheid waarin het accent verschuift van bestrijden naar voorkomen, door het zo veel mogelijk structureel voorkomen van brandonveilige situaties: 'minder branden, minder slachtoffers en minder schade'. Brandweer Twente heeft als doel een dalende trend in gang te zetten. Ze heeft hiertoe een heldere en significante rol in de ontwikkeling van de infrastructuur en ruimtelijke ordening in de regio. Om burgers en bedrijven bewuster en verstandiger te maken op het gebied van brandveiligheid ontplooit Brandweer Twente diverse activiteiten. Brandweer Twente wil haar medewerkers (beroeps en vrijwillig) breder inzetten voor zowel incidentbestrijding als veiligheidsvoorlichting. Hiermee wordt de brandweer een organisatie die beroeps en vrijwilligers nog meer mogelijkheden biedt om een maatschappelijk relevante bijdrage te leveren.</p> <p>3. Repressie Brandweer Twente biedt dagelijks (24/7) adequate brandweer zorg binnen Twente. Brandweer Twente draagt zorg voor een solide organisatie voor crisis- en rampenbestrijding binnen Twente, waarbij de brandweer een deskundig aandeel levert. Verder wil zij als partner in veiligheid zorgen dat alle betrokken partijen ook daadwerkelijk kunnen bijdragen aan meer veiligheid. Concreet wil Brandweer Twente in de komende jaren voortvarend aan de slag gaan met slimme repressie. Hiertoe is een risicodifferentiatie uitgewerkt. Risico's zijn bestuurlijk geaccepteerd en gecommuniceerd. Slimme repressie wordt verder uitgewerkt. Uitgaande van risicodifferentiatie worden variabele voertuigbezetting (bijvoorbeeld light versie voor bepaalde teams) en nieuwe inzettechnologieën toegepast.</p> <p>4. Professionalisering Om brandweezorg op maat te bieden zonder concessies te doen aan de veiligheid van burgers en brandweermensen wordt gewerkt aan de professionalisering van de brandweerorganisatie. Concreet wordt gewerkt aan lerend vermogen, verdeling van specialismen, versterken van (brand)onderzoek en de doorontwikkeling van Troned naar een multidisciplinair veiligheidscentrum: de Twente Safety Campus. Er zijn</p>	<p>Gerealiseerd, zie hieronder.</p> <p>Gerealiseerd, zie hieronder</p> <p>Gerealiseerd, zie hieronder</p> <p>Gerealiseerd, zie hieronder</p>

passende oplossingen voor specialismen, gegevens van brandonderzoek komen periodiek ter beschikking en is er meer ruimte voor de inzet van vrijwilligers vanuit de lokale kazernes. Binnen Brandweer Twente zijn vakbekwaamheid en lerend vermogen een integraal onderdeel van de bedrijfsprocessen. Er is ruimte voor vakmanschap en creativiteit van het individu. Formeel en informeel leren zijn communicerende vaten en in balans. Het oefencentrum Troned, als onderdeel van de Twente Safety Campus, is daarin een belangrijk onderdeel en een satelliet in het landelijke netwerk voor oefenen, onderzoek en innovatie. Er is aandacht voor grensoverschrijdende uitwisselingen en activiteiten.

Wat doen we ervoor?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>1. Algemeen</p> <p>a. Brandweer Twente is herkenbaar en zichtbaar in de samenleving. We informeren burgers en bedrijven over onze activiteiten. We zijn vanaf 31 kazernes aanwezig in Twente en zijn bereikbaar voor burgers en bedrijven.</p> <p>b. Brandweer Twente levert een actieve bijdrage aan vakgroepen en samenwerkingsverbanden.</p> <p>c. Brandweer Twente beschikt over een gedegen informatiesysteem voor eigen management, bestuur en burger.</p> <p>2. Brandveiligheid</p> <p>a. Brandweer Twente is de kennisleverancier en adviseur op het gebied van advies en toezicht op het terrein van fysieke- en brandveiligheid binnen Twente en (als extern kennispunt) t.b.v. de netwerk RUD Twente.</p> <p>b. Brandweer Twente spant zich in om zo veel mogelijk brandonveilige situaties te voorkomen door het geven van adviezen aan gemeente, bedrijven en burgers ten aanzien van brandveiligheid.</p> <p>c. Brandweer Twente voert taken op gebied van Brandveilig Leven uit in de 14 Twentse gemeenten. Diverse activiteiten zijn gericht op het vergroten van de bewustwording bij burgers en bedrijven, waarbij samenwerking wordt gezocht met diverse (externe) partners. Daarbij spannen we ons in om de resultaten - voor zover mogelijk-meetbaar te maken.</p> <p>3. Repressie</p> <p>a. Brandweer Twente garandeert de dagelijkse paraatheid vanuit 31 kazernes in Twente. Hierbij voldoen we aan de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden in het dekkingsplan Brandweer Twente.</p> <p>b. Brandweer Twente is voortvarend aan de slag met slimme repressie en verbetert organisch het primaire proces (waaronder variabele voertuigbezetting, arrangementen met vrijwilligers, nieuwe inzettechnologieën).</p> <p>c. Brandweer Twente innoveert en heeft haar specialistische taken in (inter)regionale en landelijke samenwerking georganiseerd op basis van risicodifferentiatie.</p>	<p>1. Algemeen</p> <p>a. Gerealiseerd. Naast fysieke aanwezigheid in de samenleving zijn we ook 24/7 online bereikbaar via onze website en social media.</p> <p>b. Gerealiseerd.</p> <p>c. Gerealiseerd. Informatiegestuurd werken heeft hoge prioriteit binnen Brandweer Twente. Data-analyse ontwikkeld zich naar een structurele plaats in preventieve en repressieve brandweezorg.</p> <p>2. Brandveiligheid</p> <p>a. Gerealiseerd. Brandweer Twente is kennisleverancier op het gebied van advies en toezicht brandveiligheid in Twente. Brandweer Twente adviseert gevraagd (conform afspraken met de gemeenten) en ongevraagd over brandveiligheid in Twente richting gemeenten, burgers en bedrijven.</p> <p>b. Gerealiseerd. Brandweer Twente heeft diverse activiteiten, zoals lesprogramma's op basisscholen en in het voortgezet onderwijs, voorlichting na woningbrand, woningchecks, brandveiligheid bij het Keurmerk Veilig Ondernemen, uitgevoerd. Al deze activiteiten zijn gericht op het vergroten van de bewustwording over brandveiligheid bij burgers en bedrijven.</p> <p>3. Repressie</p> <p>a. De bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden worden continu gemonitord en periodiek besproken met het bestuur. Als gevolg van een verandering van de organisatievorm in Almelo (kazernerij) is in de loop van 2016 overgegaan naar 29 kazernes.</p> <p>b. Gerealiseerd. Conform AB besluit 16 februari 2015.</p> <p>c. Gerealiseerd. Brandweer Twente werkt voortdurend aan innovaties. In 2016 gerealiseerd: MoSes (persoonsgebonden monitoringsysteem), verdere implementatie variabele</p>

<p>4. Professionalisering</p> <p>a. Brandweer Twente doet (brand)onderzoek, analyseert branden door haar eigen brandonderzoeksteam, verzamelt systematisch gegevens over (brand) veiligheid, signaleert trends en deelt resultaten met netwerkpartners, zowel in Twente als in Brandweer NL.</p> <p>b. Door middel van het inrichten van een Kenniscentrum, het vakbekwaamheidsstelsel leertafels en kenniskringen wordt de vakbekwaamheid binnen de organisatie gewaarborgd. Op deze manier zorgen we ervoor dat ons personeel vakbekwaam is en blijft. Er is een oefen(beleids)plan waar uitvoering aan wordt gegeven.</p> <p>Vrijwilligersbeleid Brandweer Twente is vertaald naar concrete acties (vrijwilligersagenda) en wordt geïmplementeerd in de organisatiestructuur. Brandweer Twente zorgt ervoor dat vrijwilligers goed gefaciliteerd en gemotiveerd hun werk kunnen doen.</p>	<p>voertuigbezetting. In gebruikname oefengebouw en brandonderzoeksgebouw op Twente Safety Campus. Nieuwe wijze van aanbesteden (van redvoertuigen) geïntroduceerd. Samenwerking op specialistische taken gebeurt continu.</p> <p>4. Professionalisering</p> <p>a. Gerealiseerd. Een nieuwe brandonderzoeksgebouw is in gebruik genomen. In 2016 is het project 'woningbranden 100%' voortgezet i.s.m. met de veiligheidsregio's binnen Oost 5. Binnen dit project wordt informatie over woningbranden verzameld en gedeeld. Deze info wordt gebruikt door onze eigen repressieve medewerkers, maar ook om burgers en bedrijven beter te kunnen adviseren en voorlichten.</p> <p>b. Gerealiseerd. In 2016 zijn diverse leertafels en kenniskringen georganiseerd. De ggvaluatiesystematiek na een incident) is geïmplementeerd binnen de VRT. De nieuwe oefencyclus is volgens planning uitgevoerd.</p> <p>In uitvoering. In 2016 zijn gesprekken gevoerd met werkgevers en onder vrijwilligers. Dit is in 2016 vertaald in een vrijwilligersagenda die in de komende jaren zal worden geïmplementeerd.</p>
---	--

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
Verbinding met de gemeentes	1a	N.v.t.	Brandweer Twente komt jaarlijks in iedere gemeente 1x langs om de gemeenteraden/-besturen te informeren over haar activiteiten.	Gerealiseerd naar behoefte van gemeenten.
Brandweer levert een bijdrage in de multidisciplinaire vakgroepen.	1b	Visie Brandweer Twente over Morgen	100%	Gerealiseerd
De indicatorenset zoals vastgesteld in de programmabegroting wordt in VRT verband gemonitord.	1c	N.v.t.	Rapportage in BERAP	Gerealiseerd
Productdienstencatalogus (PDC) met afspraken over de werkwijze m.b.t. de thema's advies en controles/ toezicht.	1a,b	N.v.t.	In 2016 ev. worden de afspraken met de gemeentes gemonitord en waar nodig bijgestuurd.	Gerealiseerd
Adviestermijn	2a,b	Visie Brandweer Twente over Morgen	90% van de afgegeven adviezen is binnen de afgesproken en vastgelegde termijn verstrekt. 95% van de afgegeven adviezen voldoen aan de afgesproken en vastgestelde kwaliteitscriteria (PDC)	80% (zie toelichting hieronder *) Gerealiseerd

Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
Toezicht (controles brandveiligheid)	2a,b	Visie Brandweer Twente over Morgen	Ten minste 90% van de afgesproken controles is gerealiseerd. Tevredenheid over de uitgevoerde controles is minimaal voldoende (bepaald i.o.m. gemeente).	80% (zie toelichting hieronder **) Gerealiseerd
Brandveilig leven*	2c	Nvt	Bereik activiteiten BVL: jaarlijks ca 46.000 mensen.*	In 2016 zijn ca 27.000 mensen direct en 9.500 indirect bereikt met de BVL activiteiten in Twente. Hiervoor zijn ca. 800 activiteiten uitgevoerd. Zie ook toelichting onder deze tabel ***
OMS	2, 3	Nvt	Daling van het aantal loze meldingen van 2100 naar 1900.	De brandweer is 1004 keer uitgerukt naar een loos alarm. In 1193 gevallen werd een loos alarm door de meldkamer afgehandeld. Per 01-01-2017 is het project Stoom afgerond. De belangrijkste doelstelling "het verminderen van het aantal uitrukken tov 2011" is ruimschoots gehaald. T.o.v. van 2011 rukt de Brandweer Twente circa 60% minder uit voor loze OMS meldingen.
Basisbrandweezorg: uitrukken die voldoen aan de normtijd	3a	Dekkingsplan Brandweer Twente	Bij daadwerkelijke uitrukken voldoet BRW Twente in 90% van de gevallen aan de berekende tijd uit het vastgestelde dekkingsplan Brandweer Twente.	In 83% van de daadwerkelijke opkomsttijden voldoet Brandweer Twente aan de norm. Oorzaken: <ul style="list-style-type: none"> afname van het aantal OMS-meldingen (hebben een gunstig effect op het opkomst%); deel van de incidenten in omliggende kernen uit categorie 'Alarm' in Twente gedekt door hoog betrouwbare beroepsposen. Deze hebben echter langere opkomsttijd naar deze omliggende kernen

Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
Project Innovatieve incidentbestrijding	3b,c	Nvt	Uitvoering implementatieplan volgens planning	Gerealiseerd conform besluit AB 16 februari 2015.
Brandonderzoek	4a	Nvt	Naast de reguliere brandonderzoeken wordt: - 100% van de branden met slachtoffers onderzocht - 100% van de woningbranden onderzocht	Gerealiseerd. 100% van de woningbranden is onderzocht. 80% door middel van deskresearch en feedback van de bevelvoerder; 20% door fysiek onderzoek op de locatie. Alle woningbranden worden in kaart gebracht.
Opleiden	4b,c	Visie <i>Brandweer Twente over Morgen</i>	Alle repressieve personeel is 100% in het bezit van de voor de functie vereiste diploma of certificaat	Gerealiseerd
Oefenen en bijscholing	4b,c	Visie <i>Brandweer Twente over Morgen</i>	In 2016 wordt de vakbekwaamheid bij het repressieve personeel structureel getoetst.	Oefeningen worden geëvalueerd, deels met waarnemers op specifieke taken. Er wordt gewerkt aan vaardigheidstoesten die structureel voor alle taken worden ingezet.

* Advies:

90% van de afgegeven adviezen is binnen de afgesproken termijn verstrekt

Van de afgegeven adviezen is 80% binnen de afgesproken termijn verstrekt. De reden dat niet 90% is gerealiseerd is vooraf besproken met de contactpersonen van de bewuste gemeenten. De vertraging komt voort uit onvolledige aanvragen die bij de gemeente zijn ingediend en waarvoor nog aanvullingen moeten worden verstrekt. Deze aanvullingen drukken op de adviestermijn van 10 werkdagen.

** Toezicht:

Ten minste 90% van de afgesproken controles is gerealiseerd

Van de geplande controles over 2016 is 80% gerealiseerd. Reden dat ten minste 90% niet gerealiseerd is met name terug te voeren op het volgende:

- Bij aantal gemeenten in verband met afhandeling openstaande zaken nav controles brandveiligheid op verzoek/in afstemming nog geen nieuwe controles brandveiligheid zijn opgepakt (idem als 2015);
- Personele omstandigheden zoals vacature ruimte en ziekte van medewerkers.

Tevredenheid over de uitgevoerde adviezen en controles is minimaal voldoende (bepaald i.o.m. gemeente):

Elk kwartaal vindt er periodiek overleg plaats tussen teamleiders Advies en Toezicht & Objectinformatie met de afdelingshoofden Vergunningen en Handhaving van de Twentse gemeenten. Deze overleggen staan met name in het teken van de samenwerking, ontwikkelingen en kwaliteit en voortgang van werkzaamheden. Daar waar er aandachtspunten zijn (zowel tav kwaliteit, samenwerking als voortgang) worden deze casussen besproken, om zodoende ook te kunnen kijken of aanpassing van werkwijze, afspraken etc. noodzakelijk dan wel gewenst is. Algemene conclusie hieruit is dat de samenwerking goed verloopt en men tevreden is over uitvoering van de advies- en toezichtstaken. Dit komt ook terug uit de bestuurlijke overleggen tussen bestuur en accountmanagers van Brandweer Twente.

*** Brandveiligheid:

De genoemde aantallen betreffen burgers die direct bereikt zijn door een BVL activiteit (bijv/ leerlingen op scholen) en burgers die indirect in contact zijn gekomen met een BVL activiteit (bijv. de ouders van de leerlingen die deelnemen aan een BVL activiteit).

Het aantal bereikte burgers is lager dan geambieerd. Dit zit in het aantal bereikte mensen in het Lesprogramma Basisonderwijs. Er heeft een focusverschuiving plaats gevonden van het lesprogramma Billy op de basisscholen naar bezoek aan de Risk Factory. Het aantal bereikte mensen (leerlingen en ouders) is hierdoor kleiner, maar de effectiviteit groter. Er wordt gewerkt aan een programma waarin beide onderdelen op elkaar aansluiten en ingezet worden.

Met inbegrip van social media is het beoogde bereik wel ruimschoots behaald. Het bereik via social media laat zich minder goed kwantificeren.

3.4 Programma GHOR

Portefuillehouder	T. Schouten
Programmamanager	S. Dinsbach

Samenvatting

In 2012 heeft GHOR Twente en zijn ketenpartners een Actieplan GHOR Twente 2016 opgesteld met de centrale vraag:

“Waar staat de GHOR Twente in 2016?”

Deze kernvraag hebben we onszelf en onze ketenpartners gesteld bij de uitwerking van dit Actieplan. Dit heeft geleid tot het volgende beeld van de GHOR Twente in 2016, dit is de richting van onze ontwikkeling voor de komende jaren:

1. GHOR Twente heeft een duidelijk profiel. Voor alle betrokkenen is helder waar de GHOR voor staat en zij voert haar taken naar interne en externe tevredenheid uit.
2. GHOR Twente is met haar ketenpartners in de witte kolom intensief verbonden op de taken en verantwoordelijkheden die de GHOR en de ketenpartners hebben in het kader van ongevallen en crises.
3. GHOR Twente is de geaccepteerde vertegenwoordigende partij voor de witte kolom in de koude en warme fase van ongevallen en crises.
4. GHOR Twente communiceert helder naar en tussen de partijen waar zij mee samenwerkt.
5. GHOR Twente bewaakt en coördineert de mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzet vanuit de witte kolom bij evenementen. De evenementenkalender wordt breed gecommuniceerd.
6. GHOR Twente vult in de warme fase haar rollen kwalitatief hoogwaardig in. Dit is samen met de ketenpartners in de witte kolom en de partners in de andere kolommen gerealiseerd.
7. GHOR Twente is de ondersteunende partij van institutionele zorgaanbieders in het kader van de zorgcontinuïteit die zij beiden aan hun cliënten bij calamiteiten.
8. GHOR Twente heeft 100% bereik met de institutionele zorgaanbieders ten aanzien van ondersteuning bij het realiseren van hun zorgcontinuïteit.
9. GHOR Twente beschikt over optimaal ingerichte en functionerende ICT systemen, die andere partijen ondersteunen in hun functioneren in geval van ongevallen en crises.
10. GHOR Twente functioneert optimaal op de schaal die wordt bepaald vanuit landelijk beleid. De GHOR-taken blijven in alle gevallen goed geregeld voor de Twentse samenleving.

Het programma van 2016 sluit aan bij de indeling van de productbegroting van GHOR Twente, die in 2014 is ingevoerd.

Missie en visie

1. GHOR Twente is de verbindende schakel tussen de zorginstellingen in de regio en de organisatie voor rampenbestrijding en crisisbeheersing. De GHOR is een netwerkorganisatie die contacten onderhoudt en waar nodig schriftelijke afspraken maakt met de ketenpartners in de “witte kolom” die een rol hebben in de opgeschaalde geneeskundige hulpverlening. De rol van de GHOR is niet alleen zichtbaar tijdens crisissituaties, maar strekt zich uit over de gehele veiligheidsketen: van risicobeheersing tot nazorg.
2. De GHOR zorgt voor leiding en coördinatie bij crises en rampen of dreiging hiervan. Het personeel dat hiervoor wordt ingezet is opgeleid en getraind. De GHOR is een betrouwbare partner in de Veiligheidsregio en werkt nauw samen met de hulpdiensten, gemeenten en andere betrokken partijen om bij te dragen aan een veilige leefomgeving voor de burgers in Twente.

Kaderstellende beleidsnota's

- Visiedocument Veiligheidsregio Twente
- Organisatieplan VRT
- Regionaal risicoprofiel VRT
- Regionaal beleidsplan VRT
- Regionaal crisisplan VRT
- Actieplan GHOR Twente 2016

Trends en Ontwikkelingen

1. Het landschap van de acute zorg verandert door het landelijk ingezet beleid van lateralisatie: bundeling van gespecialiseerde zorg waardoor deze op minder plaatsen beschikbaar zijn. Dit zal ook gevolgen hebben voor de hulpverlening bij grotere calamiteiten, bijvoorbeeld doordat er minder spoedeisende hulpposten zullen zijn of dat er gevolgen zijn voor transport en spreiding.
2. De keten van acute zorg is het aandachtsveld van het Regionaal Overleg Acute Zorg, in dit overleg stemmen de zorgpartners het aanbod van zorg af. De GHOR maakt hier deel van uit en is vertegenwoordigd door de directeur publieke gezondheid (DPG).
3. Zelfredzaamheid is een groter aandachtspunt doordat mensen ouder worden en langer zelfstandig thuis moeten wonen. De GHOR heeft actief bijgedragen aan het project Veilig Wonen om deze problematiek beter in beeld te krijgen.

Gerealiseerd

Wat willen we bereiken?

De GHOR heeft als opdracht het coördineren van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises, oftewel de witte kolom. Deze crisissituaties kunnen uiteenlopen van bijvoorbeeld een grootschalige stroomuitval tot een ongeval of ramp met een groot aantal slachtoffers. Verder heeft de GHOR als taak ondersteuning te bieden en coördinatie te verzorgen bij de voorbereiding van partijen op rampen en crises. Met uiteindelijk als doel dat slachtoffers onder alle omstandigheden verantwoorde zorg wordt geboden door een samenhangende zorgketen. Een zorgketen waarbij ook sprake is van nauwe samenwerking met andere hulpdiensten. De GHOR adviseert daartoe de zorgsector over de wijze van voorbereiding. De GHOR adviseert ook andere overheden en organisaties op dit gebied.

Wat hebben we bereikt?

De crisisorganisatie binnen de Veiligheidsregio Twente heeft een dorontwikkeling door gemaakt. Ook bij GHOR Twente is hierin kritisch gekeken naar haar crisisorganisatie en is deze aangepast tot een flexibele kleinere organisatie. Wat betreft de ondersteuning in de planvorming is er een en ander gewijzigd, de ketenpartners, voelen zelf de verantwoordelijkheid om hun planvorming op orde te hebben. De GHOR zorgt nog wel voor de afstemming hierin, samen met de Acute Zorg Euregio. De advisering richting de overheden en andere organisaties is ongewijzigd gebleven.

Wat doen we ervoor?

Risicobeheersing GHOR

We adviseren bij de vergunningverlening van (grote) evenementen, rampbestrijdingsplannen en veiligheidsplannen rond grote infrastructurele werken.

Preparatie, repressie en nazorg

1. We zorgen voor bemensing van de sleutelfuncties die nodig zijn in de crisisorganisatie, zoals afgesproken is in het regionaal crisisplan.
2. We hebben piketregelingen voor de functies die gebonden zijn aan wettelijke normen voor bereikbaarheid en beschikbaarheid.

Opleiding, training en oefenen

1. We leiden onze sleutelfunctionarissen op volgens de landelijke standaard en willen dat ze allemaal gediplomeerd zijn.
2. We maken jaarlijks een oefenplanning, waarin alle GHOR sleutelfunctionarissen zijn opgenomen
3. We maken schriftelijke afspraken met onze ketenpartners over vakbekwaamheid van de door hen geleverde sleutelfunctionarissen.
4. We faciliteren onze eigen trainingen en die van de ketenpartners door het exploiteren van het geneeskundigtrainingscentrum Zuidkamp.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Risicobeheersing GHOR

GHOR adviseert bij alle C evenementen en bij kleinere evenementen op aanvraag. Gemeenten zijn gefaciliteerd met brochures over geneeskundige maatregelen bij evenementen.

Preparatie, repressie en nazorg

In 2016 is er een nieuw crisisplan vastgesteld. Hier wordt uit gegaan van een flexibele crisisorganisatie. De GHOR heeft haar crisisorganisatie kritisch onderzocht en op het nieuwe crisisplan aangepast.

Opleiding, training en oefenen

De Directeur Publieke Gezondheid, de Algemeen commandant geneeskundige zorg en het Hoofd Informatie worden opgeroepen onder een hard piket. Voor de Officier van Dienst Geneeskundig bestaat een roosterdienst welke zeven dagen per week en vierentwintig uur per dag paraatheid biedt. Alle functionarissen van de GHOR zijn op geleid bij het IFV en bezitten hun diploma alvorens zij alleen diensten draaien. Verder staat in hun taakkaart beschreven wat de functionarissen minimaal moeten oefenen wil hun vakbekwaamheid op orde zijn. Dit wordt ook opgenomen in het oefenjaarplan en uitgevoerd. Afspraken worden vastgelegd in convenanten, deze convenanten zijn op orde

<p>Materieel We hebben het benodigde geneeskundig materieel voor hulp bij rampen paraat staan en alle spullen zijn gebruiksklaar en goed onderhouden. Voor de uitvoering van onderhoudstaken hebben we een overeenkomst met brandweer Twente.</p> <p>Operationele planvorming</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We schrijven de plannen, procedures en instructies die nodig zijn voor het grootschalig geneeskundig optreden 2. Bij multidisciplinaire plannen leveren we het geneeskundig deel. 3. We stimuleren en faciliteren de zorginstellingen in Twente bij hun planmatige voorbereiding, zodat ook bij crises de continuïteit van zorg gewaarborgd is. 4. We bewaken de actualiteit van plannen en procedures door middel van een kwaliteitszorgsysteem. 5. Alle inzetten waar de GHOR bij betrokken is geweest, evalueren we om van te leren en we formuleren actiepunten om verbeteringen door te voeren. <p>Beleid en bestuur</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We zijn organisatorisch ingebed in de Veiligheidsregio Twente. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft een portefeuillehouder GHOR aangewezen en een directeur publieke gezondheid aangesteld (DPG). Voor de uitvoering van taken krijgt de DPG ondersteuning van het bureau GHOR. 2. Er is een meerjarenvisie(2013-2016) over het te voeren beleid. De kwaliteit van de organisatie wordt jaarlijks extern getoetst aan het HKZ kwaliteitsschema voor de GHOR. <p>Netwerkmanagement</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We maken schriftelijke afspraken met de ketenpartners uit de witte kolom over hun inzet bij rampen en crises. 2. We onderhouden de contacten door steeds met elkaar in gesprek te zijn en de samenwerking te evalueren. 3. In het Regionaal overleg acute zorg stemmen we af over de ketensamenwerking en we werken hiertoe nauw samen met het bureau Acute zorg Euregio. 4. We werken tevens samen met buurland Duitsland voor rampenhulpverlening. <p>In multidisciplinair verband zijn we actief in vakgroepen en andere samenwerkingsvormen om bij te dragen aan de fysieke veiligheid in Twente.</p>	<p>Materieel Door nieuwe GGB (Grootschalige Geneeskundige Bijstand) structuur is het materieel in beheer bij de Regionale Ambulance Voorziening, waarmee we een nieuw convenant hebben afgesloten</p> <p>Operationele planvorming Door de komst van het nieuwe crisisplan is er voor de repressieve GHOR organisatie ook een nieuw plan geschreven: 'de nieuwe repressieve GHOR organisatie'. Hierbij is dus ook de planvorming in orde voor het grootschalig optreden. Voor het Multi deel is geparticipeerd in overleggen.</p> <p>Voor de zorgcontinuïteit zijn alle partners bezocht in 2016 en is er gevraagd om verlenging convenanten</p> <p>HKZ, HKZ is in februari opgezegd, we gaan starten met LEAN en interne visitaties</p> <p>Alle inzetten worden geëvalueerd en ook worden de actiepunten toegekend en er wordt op toegezien dat deze actiepunten opgepakt worden zodat de PDCA cirkel goed wordt gebruikt.</p> <p>Beleid en bestuur In 2016 is er een wisseling geweest bij de Directeur Publieke Gezondheidszorg (S. Dinsbach). Deze maakt ook deel uit van de Veiligheidsdirectie. De portefeuillehouder is in januari 2017 gewisseld en is nu Schouten (burgemeester van Oldenzaal). Ook het Hoofd bureau GHOR is gewisseld in H. Plas</p> <p>Het nieuwe actieplan waarin het beleid van de GHOR tot 2020 wordt beschreven wordt in verband met alle bovenstaande wisselingen in 2017 beschreven.</p> <p>Netwerkmanagement Alle convenanten zijn getekend en worden volgens evaluatieschema regelmatig geactualiseerd Er zijn jaarlijkse gespreksrondes met de ketenpartners. Er is een afstemmingsberaad en de agenda commissie ter voorbereiding op het ROAZ</p> <p>Er is aansluiting bij het ROAZ en participatie in projecten acute zorg waaronder een project PREPARE, wat een grensoverschrijdend project is.</p> <p>Er zijn GHOR medewerkers vertegenwoordigd in alle vakgroepen en werkgroepen</p>
---	--

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
Advisering GHOR bij C-evenementen	1	Aristoteles	100%	100%
GHOR sleutelfuncties zijn bemenst	2	Besluit personeel Veiligheidsregio's Regionaal crisisplan	100%	100%
90 % voldoet aan de wettelijke opkomsttijden	2	Aristoteles	90%	90%
Alle sleutelfunctionarissen zijn minimaal 1x per jaar in hun functie beoefend	3	Aristoteles	85%	100%
GHOR sleutel functionarissen zijn gediplomeerd	3	Aristoteles	100%	100%
Het materieel is tijdig ter plaatse bij alarmering	4	Aristoteles	100%	0% per januari 2016 is dit een taak van Ambulance oost
85% van de actiepunten uit incidentevaluaties zijn binnen 3 maanden uitgevoerd.	5	Aristoteles	90%	90%
GHOR Twente is HKZ gecertificeerd	6	Verslag externe auditor	gecertificeerd	Niet gecertificeerd
Schriftelijke afspraken met ketenpartners witte kolom	7	Aristoteles	100%	100%

3.5 Programma Gemeenten

Portefeuillehouder	M.K.M. Stegers
Programmamanager	J. Eshuis

Samenvatting

De Wvr stelt de gemeentelijke kolom verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van de bevolkingszorg. Hieronder verstaat de wet de voorlichting aan de bevolking, het voorzien in opvang, verzorging en nazorg en de registratie van slachtoffers en schade. Het bestuur van de Veiligheidsregio wijst een functionaris aan die is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis. In Twente wordt deze rol vervuld door een coördinerend gemeentesecretaris.

Missie en visie

Vanuit het landelijk Veiligheidsberaad is aan de Veiligheidsregio's gevraagd zo veel mogelijk te voldoen aan de visie van de commissie Bruinooge: tijdens een crisis of een ramp moeten gemeenten het principe loslaten dat zij in elk opzicht voor alle getroffen moeten zorgen. Zelfredzame burgers moeten in staat worden gesteld om hun eigen weg te gaan en wanneer dat nodig is, moeten zij daarin gefaciliteerd en gestimuleerd worden. Dit betekent dat Bevolkingszorg zich meer moet richten op het helpen van diegenen die verminderd dan wel niet zelfredzaam zijn.

Hierbij moet spontane hulp uit de samenleving door burgers te laten helpen én hun specialistisch hulpaanbod daar waar mogelijk geaccepteerd (en waar mogelijk gestimuleerd en gefaciliteerd) worden. Zeker zolang de hulpverleningsdiensten nog niet volledig zijn opgeschaald. In het geval de overheid toch bevolkingszorg moet leveren die niet specifiek is voorbereid, wordt deze zorg op basis van veerkracht en improvisatie geleverd. De processen bevolkingszorg moeten zich gaan richten op de behoefte van de burgers.

De visie van BZOO sluit aan bij de visie van de VRT. De VRT wil samen met publieke organisaties, private partners en burgers werken aan een veilig Twente en dragen hiervoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De processen bevolkingszorg moeten zich gaan richten op de behoefte van de burgers.

De notitie Bevolkingszorg op Orde in Twente is in het najaar van 2014 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De komende jaren vormt deze visie de rode draad voor de activiteiten binnen de gemeentelijke kolom/bevolkingszorg.

Kaderstellende beleidsnota's

- Regionaal beleidsplan 2016-2019
- Regionaal crisisplan 2016-2019
- Organisatieplan 'inrichting gemeentelijke kolom'
- Bevolkingszorg op orde in Twente

Trends en Ontwikkelingen

1. De visie van bevolkingszorg staat. De verwachting is dat op dit gebied, de komende jaren, geen nieuwe trends en/of ontwikkelingen zijn. Wel wordt collegiale intervisie tussen de VR's door middel van het delen van ervaringen en onderlinge kennisuitwisseling belangrijker. Het accent ligt dan op de wijze waarop BZOO en de prestatie-eisen is geïmplementeerd.
2. Bij de VR's wordt steeds meer aandacht besteed aan maatschappelijk onrust binnen het sociale domein. Er zijn verschillende maatschappelijk onrust incidenten denkbaar waarbij gebruik kan worden gemaakt van de expertise van regionale crisisorganisatie van de VRT. Het opzetten en vastleggen van een structuur is hierbij gewenst.

Gerealiseerd

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> • Het uitdragen van de visie van BZOO in Twente aan (externe) crisispartners. • Het opleiden en oefenen van het team bevolkingszorg op basis van deze visie • Meer verbinding zoeken met de multidisciplinaire partners zodat de onderlinge afhankelijkheden en relaties zichtbaarder worden; • Zichtbaarder worden voor de externe partners zoals NRK, Salvage, Enexis en BRZO bedrijven door nauwe contacten te onderhouden • Herkenbare resultaten boeken voor de burgers (wat merkt de burger ervan); 	<p>In 2016 hebben we ons voorbereid op de overgang naar de nieuwe crisisorganisatie. Tevens hebben we dit jaar gebruikt om alle bestaande afspraken te checken en op een goede manier uit te voeren.</p> <p>Eén van de uitgangspunten van de doorontwikkelde organisatie is "met en voor de burger" en sluit aan bij de visie van bevolkingszorg op orde. Er is extra ingezet op de faciliteiten, zoals ICT. Daarnaast is de bemensing van de kolom Bevolkingszorg ruim op orde gebracht.</p> <p>BZOO is afgerond, met uitzondering van het thema zelfredzaamheid. Hierop zal in 2017 de focus liggen. Landelijk loopt het project Versterking Bevolkingszorg nog.</p>

Wat doen we ervoor?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>De gemeentelijke kolom, bestaande uit het veiligheidsbureau, de Twentse AOV's en het team bevolkingszorg, geeft uitvoering aan het jaarplan gemeentelijke kolom 2016. Hier staan alle activiteiten, zowel projectmatig als beheersmatig, benoemd die gerelateerd zijn aan de visie en de doelstellingen.</p>	<p>Er is uitvoering gegeven aan het jaarplan gemeenten 2016. De voornaamste taken zijn afgerond:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementatie handreiking maatschappelijke onrust en trainingen sociale calamiteiten. - implementatie BZOO en een gezamenlijke bijeenkomst Twente en IJsselmeer. - Vluchtelingenopvang. - Implementatie doorontwikkeling crisisorganisatie. - Herziening regionaal crisisplan deel 1 en 2. - Ontwikkeling LiveOp Oranje. <p>Daarnaast zijn er verschillende OTO-activiteiten geweest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 kennismakingssessie doorontwikkelde crisisorganisatie. - 3 nieuwe AC's BZ opgeleid, getraind en geoefend. - 4 nieuwe Ovd's BZ opgeleid, getraind en geoefend. - Telefoonteam trainingen. - LCMS trainingen. - Bijeenkomst Nafase. - Juridische training.

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
>80% van de taken van het jaarplan zijn uitgevoerd door de gemeentelijke kolom	1	Jaarplan 2016	80%	80%
>80% van de sleutelfunctionarissen, hoofden en teamleiders bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend.	2	Opleidings- en oefenjaarplan 2016 gemeentelijke kolom	>90%	<ul style="list-style-type: none"> • Ovd –bz: 100 % • ACC: 100 % • Hoofden: rond 80% • HIN:100% • Bij de teamleiders hebben we dit percentage niet gehaald; dit komt mede door de focus op de doorontwikkeling van de crisisorganisatie en het feit dat deze laag van teamleiders in de nieuwe crisisorganisatie verval.

Indicator	Nr. activiteit	Bron	Ambitie niveau (2016)	Rekening niveau (2016)
>70% van de teamleden bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend.	2	Opleidings- en oefenjaarplan 2015 gemeentelijke kolom	>70%	Bij nader inzien heeft deze indicator geen relevantie bij het uitvoeren van opdrachten door teamleden.

Wat heeft het gekost?

3.6 Overzicht van baten en lasten

	Realisatie Begrotingsjaar	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Raming Begrotingsjaar voor wijziging
Baten	11.941.169	8.847.720	8.847.720
Lasten	53.570.908	49.373.256	49.373.256
Saldo excl. mutaties reserves	41.629.739	40.525.536	40.525.536
Toevoeging/onttrekking aan reserve	-530.215		
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-573.988		
Saldo incl. mutaties reserves	40.525.536	40.525.536	40.525.536

3.7 Algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijke bijdrage

	Realisatie Begrotingsjaar	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Raming Begrotingsjaar voor wijziging
Baten	41.629.739	40.525.536	40.525.536
Lasten			
Saldo excl. mutaties reserves	41.629.739	40.525.536	40.525.536
Toevoeging/onttrekking aan reserve	-530.215		
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-573.988		
Saldo incl. mutaties reserves	40.525.536	40.525.536	40.525.536

4 Paragrafen

4.1 Inleiding

De paragrafen bevatten belangrijke informatie voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van Veiligheidsregio Twente op korte en lange termijn. Dit inzicht is belangrijk, omdat de behandelde onderwerpen grote financiële gevolgen kunnen hebben en daardoor de realisatie van de programma's kunnen beïnvloeden.

In de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van beleidsvoornemens van beheersmatige aspecten, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2016. Hierbij is tevens rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de volgende paragrafen behandeld:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Financiering;
- Rechtmatigheid.

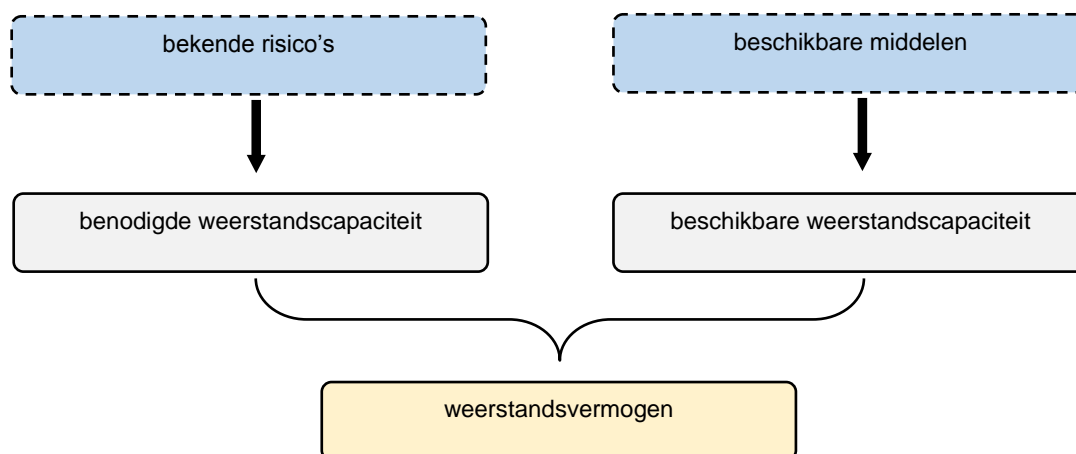
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf omvat zowel de weerstandscapaciteit als een inschatting van risico's die daarmee moeten worden afgedekt. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Al afgedekte risico's hebben geen invloed op het weerstandsvermogen. Hieruit volgt dat het weerstandsvermogen bestaat uit alle middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten te dekken. Dat laat ook zien hoe robuust de begroting van de VRT wel of niet is.

Technisch gesproken geeft het weerstandsvermogen de relatie weer tussen:

- a. De middelen en mogelijkheden waarover VRT beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (de weerstandscapaciteit);
- b. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Schematisch:

In 2014 is het beleidskader risicomanagement / weerstandsvermogen vastgesteld. Het beleidskader is in samenspraak met specialisten vanuit gemeenten uitgewerkt. Het cyclische karakter ervan maakt het mogelijk om de systematiek onderdeel te laten zijn van de P&C-cyclus. Het beleidskader geeft aan wat als beschikbare weerstandscapaciteit kan worden gerekend en hoe, op basis van de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend.

4.2.1 incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in beginsel uit algemene middelen die als buffer dienen voor de opvang van onvoorziene incidentele kosten. Voor de VRT geldt dat vanwege de hybride financieringsstructuur de middelen afkomstig kunnen zijn van zowel de gemeenten als het Rijk.

Gemeentelijke middelen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

De VRT beschikt per 31 december 2016 over een Algemene Reserve van € 404.346

De bestemmingsreserves waarop nog geen verplichting rusten bedragen in totaal € 491.877

Bestemmingsreserves (en voorzieningen) van de VRT hebben een specifieke doelstelling en zijn naar in het BBV aangegeven normen gerubriceerd. Er is per binnen VRT ingestelde, reserve/voorziening een format aangelegd waarin de doelstelling, omvang en bestemming hiervan zijn vastgelegd. Jaarlijks worden deze formats getoetst en indien nodig bijgesteld als gevolg van interne of externe regelgeving.

Rijksmiddelen

Veiligheidsregio's ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het Rijk, de zogenaamde Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR). De BDUR is in brede zin inzetbaar voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De BDUR is sinds 2011 verhoogd ter naleving van de nieuwe wet- en regelgeving. Eerder al hebben regio's voor hetzelfde doel incidentele stimuleringsbijdragen ontvangen. Deze financiële injecties van het Rijk zijn in Twente maar beperkt aangewend.

Gegeven de vele ontwikkelingen waarmee VRT rekening dient te houden, is in 2011 ervoor gekozen om € 1.100.000 te alloceren voor onvoorziene tegenvallers. Daarvan is in 2016 € 573.988 ingezet ter dekking van het negatieve jaarrekeningresultaat. Daarmee resteert een post Onvoorzien van € 526.012

De omvang van de totale weerstandscapaciteit bedraagt daarmee per 31 december 2016 € 1.422.235

4.2.2 Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte capaciteit uit hoofde van tarieven, heffingen en bijdragen. Deze kan worden benut om structurele tegenvallers te compenseren, als hiervoor geen andere dekkingsmiddelen bestaan. De structurele weerstandscapaciteit van de VRT is nihil. Slechts een fractie van de begroting is afgedekt met tarieven en deze zijn overwegend marktconform. Verhoging zou daarom automatisch leiden tot omzetverlies.

4.2.3 Risico's

In de programmabegroting 2016 zijn de onderstaande majeure risico's en bijbehorende risicobedragen (kans x impact) opgenomen, die in de bedrijfsvoering van VRT (deels) niet zijn gedekt door voorzieningen en/of verzekeringen. Diverse risico's zijn opgetreden en hebben in 2016 geleid tot kostenuitzettingen en daarmee bijgedragen aan het negatieve jaarrekeningresultaat. Voor het afdekken van dit resultaat is aanspraak gedaan op de post Onvoorzien, onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Omschrijving	Risicobedrag	Opgetreden in 2016
Ontwikkeling meldkamerdossier	€ 1.060.000	nee
Individueel keuze budget	€ 560.000	ja
Vervanging Rijksmaterieel	€ 320.000	nee
Invoering werkkostenregeling	€ 300.000	nee
Effecten herijking BDUR	€ 180.000	nee
Openbaar Brandmeldsysteem	€ 170.000	ja
Ontwikkelingen integrale veiligheid	€ 150.000	nee
Ontwikkelingen Twente Safety Campus	€ 132.000	nee
Ontwikkelingen op lange termijn:		
BTW consequenties	€ 300.000	ja
Vervanging onroerende activa	€ 113.000	ja

Opgetreden risico's

Individueel keuze budget

Het IKB wordt per 2018 ingevoerd. Het opnemen van een schuld voor de geraamde eenmalige meerkosten ten gevolge hiervan, heeft geleid tot een negatief resultaat in de jaarrekening 2016. De meerkosten zijn berekend op 7 maanden vakantiegeld.

Openbaar Brandmeldsysteem

Het openbaar brandmeldsysteem is in 2014 gemigreerd. Daarbij is ervoor gekozen om het OMS-beheer uit te besteden aan Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Het nadeel hangt deels samen met een tijdelijk knelpunt in de bedrijfsvoering (desintegratie), ontstaan als gevolg van de outsourcing. Voor het overige deel komt het nadeel voort uit gewijzigde aansluitkosten (glasvezel i.p.v. ADSL) en tijdelijk doorlopende verbindingskosten na opzegging van het abonnement. Met het laatste was in de begrotingsopzet van het OMS geen rekening gehouden.

Verder wordt opgemerkt dat onlangs juridische bezwaren zijn aangevoerd tegen de instandhouding van het systeem en de inning van abonnementsgelden door veiligheidsregio's. Deze gelden dekken momenteel een substantieel deel van de apparaatskosten van de organisatie af. Dit risico komt terug in de risico-inventarisatie zoals opgenomen in de programmabegroting 2018.

BTW consequenties

Per 2014 is de BTW niet meer compensabel. De werkelijke BTW-kosten stijgen op termijn uit boven de compensatie via de BDUR. Het BTW-knelpunt treedt geleidelijk op, op die momenten dat er vervangingsinvesteringen zijn. In 2016 bedroegen de vervangingsinvesteringen € 5,5 miljoen.

Vervanging onroerende activa

Het investeringsbudget voor onroerende activa blijkt in navolging van voorgaande jaren ook in 2016 ontoereikend. De onroerende goederen zijn tijdens het traject van regionalisering niet belicht. De raming is gebaseerd op de financiële foto's van gemeentelijke brandweerkorpsen. Nadien zijn de activa overgedragen en afschrijvingstermijnen verder geharmoniseerd. Verder zijn in afgelopen periode verschillende kazernes noodzakelijkerwijs gerenoveerd, zonder dat daar een vrijval van lasten tegenover stond.

4.2.4 Beoordeling risico's versus beschikbare weerstandscapaciteit

Het beleidskader risicomanagement / weerstandsvermogen beschrijft de wijze waarop de organisatie risico's identificeert en beoordeelt en de wijze waarop de organisatie met deze risico's omgaat. Onderdeel van deze cyclische werkwijze is dat bewust wordt nagedacht over de beheersmaatregelen die de organisatie in acht kan nemen om het risico te managen. Het algemeen bestuur heeft de normatieve weerstandsratio (= maximale omvang weerstand / omvang risico's) vastgesteld op 0,7.

Begin 2017 is het risicobeeld geactualiseerd. Hieruit blijkt dat het weerstandsratio op 0,34 ligt. Oorzaken zijn enerzijds de toegenomen risico's en anderzijds de afgenomen weerstandscapaciteit. De uitkomsten van de risico-inventarisatie en de toelichting op de te nemen maatregelen zijn opgenomen in de programmabegroting 2018.

De huidige weerstandsratio is relatief laag. Dit betekent dat eventuele positieve saldi in komende boekjaren worden toegevoegd aan de algemene reserve totdat de afgesproken norm is bereikt. Vanwege de ontwikkelingen die in deze paragraaf zijn genoemd, wordt in 2017 een afzonderlijk plan van aanpak gemaakt (hoe deze risico's te beheren en de impact ervan zo goed mogelijk te ondervangen. Hierover zal periodiek worden bericht via de p&c cyclus.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan en waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa, zoals bedrijfsgebouwen. Ze onderscheiden zich doordat ze voor hun instandhouding en verbetering structureel en substantieel beslag op middelen in de exploitatiebegroting leggen. Dit geldt niet voor de financiële activa en de bedrijfsmiddelen (vlottende activa) omdat die regelmatig worden vervangen.

Gebouwen en materieel

Met de overheveling van de brandweertaak per 1-1-2013 zijn de onroerende en roerende activa van de 14 lokale brandweerkorpsen overgedragen. Veiligheidsregio Twente draagt per die datum zorg voor het onderhoud en beheer van 39 gebouwen (45.000 m²), waarvan er 31 in eigendom zijn van de organisatie. Daarnaast beschikt de organisatie over een omvangrijk wagenpark bestaande uit specifieke brandweervoertuigen en dienstvoertuigen. Tezamen hebben de kazernes en andere onroerende activa tezamen per ultimo 2016 een boekwaarde van € 34,9 mln. en heeft het wagenpark een boekwaarde van € 11,1 mln.

Het beheer van de vastgoedportefeuille en het wagenpark is belegd bij de sector Beheer & Techniek van Brandweer Twente. Het team Service & Beheer heeft hiertoe een servicedesk ingericht die 24 uur per dag en 7 dagen in de week bereikbaar is voor storingen, klachten en schades.

Voor de kazernes zijn in 2015 de meerjarenonderhoudsplannen herijkt. Deze passen binnen de hiervoor gestelde budgettaire kaders. Onderliggend uitgangspunt bij deze plannen is dat de kazernes structureel worden onderhouden op niveau 3 volgens de nen 2767-standaard. Het onderhoud is bij panden in dergelijke staat goed planbaar en daarmee de onderhoudsuitgaven beter beheersbaar.

Voor het materieel is een bumper-tot-bumper-concept geïntroduceerd. Daarmee worden de voertuigen en materialen zoals ademluchtapparatuur op één locatie onderhouden en gekeurd. Dit om redenen van efficiency en betere sturing op het beheer van de roerende goederen. Eind 2014 is besloten tot een forse reductie en herschikking van grootschalig materieel. Daarmee is inhoud gegeven aan een deel van de totale bezuinigingsopgave. De reductie wordt fasegewijs doorgevoerd (in gelijke tred met de wijze waarop de taakstelling fasegewijs wordt doorgevoerd in de begroting. Het plan is sinds eind 2015 in uitvoering. In 2016 zijn als uitvloeisel hiervan 14 voertuigen afgestoten.

Gemeenschappelijke Meldkamer

Naast de kazernes is Veiligheidsregio Twente mede-eigenaar van het pand Demmersweg te Hengelo. Hierin is de gemeenschappelijke meldkamer gevestigd. In totaal is voor ca. 2,5 mln. (boekwaarde) geïnvesteerd in deze meldkamer. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten komen via de hiervoor in het leven geroepen beheerstichting voor rekening van 3 betrokken partijen; Veiligheidsregio Twente, de Politie Twente en Ambulance Oost op basis van overeengekomen verdeelsleutels.

Zowel de kapitaallasten als de exploitatielasten (o.a. het groot onderhoud) zijn in 2016 binnen de stichtingsbegroting gebleven. Momenteel wordt gewerkt aan de realisatie van een bovenregionaal opererende meldkamer Oost in Apeldoorn. Uiteindelijk ligt het in de bedoeling om de meldkamer in Apeldoorn over te dragen aan de Landelijke Meldkamerorganisatie. In de transitie wordt ook expliciet nagedacht over een nieuwe bestemming voor het pand in Hengelo.

Vervangingsinvesteringen

In aanvulling het onderhoud van kapitaalgoederen investeert Veiligheidsregio Twente binnen de kaders van deze begroting in reguliere vervanging van kapitaalgoederen. De vervangingsinvesteringen worden planmatig uitgevoerd om budgettaire en aanbestedingstechnische redenen. De investeringsplanning wordt daarbij intern periodiek geactualiseerd. In 2016 is voor € 6,2 mln. aan roerende en onroerende activa vervangen. Daarnaast zijn conform eerder genomen besluit de investeringen in de Twente Safety Campus met € 2,9 mln. uitgebreid. Onderstaand een grove specificatie van de investeringsuitgaven. Nadere

Vervanging	
Nieuwbouw kazerne H'bergen	1,7 mln.
Gebouwen en inrichting overig	0,5 mln.
Materieel	1,5 mln.
Materialen	2,0 mln.
ICT	0,5 mln.
Uitbreiding	
Nieuwbouw TSC	2,9 mln.
Totaal	9,1 mln.

In 2016 zijn de investeringslasten (afschrijvingen en rente) per saldo gebleven binnen budget. Voornamelijk omdat vervanging van grootschalig materieel (hulpverleningsvoertuigen en redvoertuigen) is uitgesteld. In de risicoparagraaf zijn verschillende ontwikkelingen (BTW, vervanging rijksmaterieel en onroerende activa) geschetst, waaruit blijkt dat de investeringslasten bij ongewijzigd beleid op termijn substantieel gaan toenemen. In 2017 wordt een plan van aanpak aan het bestuur voorgelegd, waarin de problematiek nader wordt geschetst en welke oplossingsrichtingen daarbij voor handen zijn. De voortgang van de uitvoering van dit plan zal voorts via de P&C-cyclus worden bewaakt.

4.4 Bedrijfsvoering

De sector Strategie & Ondersteuning (kolom brandweer) is sinds 1 januari 2013 verantwoordelijk voor een aantal bedrijfsvoering dossiers voor de gehele Veiligheidsregio Twente (VRT) (kolommen brandweer, Veiligheidsbureau en GHOR). Onder deze bedrijfsvoeringdossiers vallen de taakgebieden Financiën, Verzekeringen, Strategische Inkoop, HRM, Fitheid & Arbo en Post & archief. Deze taakgebieden (met uitzondering van managementondersteuning en recepties) worden daarbij tevens uitgevoerd voor het veiligheidsbureau en de GHOR.

De medewerkers van de kolom brandweer nemen de strategische en tactische onderdelen van deze taakgebieden voor hun rekening. Het operationele en uitvoerende deel van deze taakgebieden wordt voor een groot deel ingekocht bij Bedrijfsbureau Regio Twente. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) die in 2016 verlengd is voor de periode 2017-2018. Regio Twente rapporteert daarbij per kwartaal over de dienstverlening.

Ten behoeve van de afstemming rondom bedrijfsvoeringprocessen heeft de organisatie een overleg ingesteld waarin de kolommen brandweer, GHOR en veiligheidsbureau zijn vertegenwoordigd. Daarnaast vindt daar waar nodig en/of gewenst uiteraard overleg en afstemming plaats met het Bedrijfsbureau van de Regio Twente (BRT).

In 2016 zijn onder andere de volgende concrete resultaten geboekt:

- Uitvoering geven aan de Planning en Control cyclus (begroting, jaarrekening, tussentijdse rapportages);
- Afhechting financieringssysteem VRT
- Realisatie groot aantal inkooptrajecten en verdere borging inkoopbeheersaspecten.
- Verzekeringssportefeuille op orde gebracht;
- Begeleiding geven aan en doorontwikkelen van het BMO traject;
- Invoeren van het nieuwe beloningsbeleid in lokale arbeidsvoorwaardenregeling (Hoofdstuk 3 CAR);
- Invoeren Regeling kazernering kazerne Almelo;
- Ontwikkelen repressieve gesprekscyclus;
- Meedenken en meewerken aan 'de organisatie van de toekomst' vanuit strategische personeelsperspectief;
- Uitrollen Eed en belofte binnen Veiligheidsregio Twente;
- Input voor Vrijwilligers agenda ophalen en vertalen naar concrete acties;
- Uitvoering geven aan arbobeleid (inclusief RI&E, PPMO en evaluatie sportbeleid)
- Uitvoering geven aan de RI&E (koude, warme en natte);
- Adviseren ten aanzien van implementatie en optimalisatie 'Schoon Werken';
- Implementatie zaakgericht werken ten aanzien van post en archief.

Uitgelicht: Wet op de privacy; informatieveiligheid

In mei 2016 is Europese wetgeving aangenomen over bescherming van persoonsgegevens. De belangrijkste punten die de Europese wetgeving voorschrijft zijn:

- Aantoonbaar op orde hebben van informatieveiligheid en daarover verantwoording kunnen afleggen;
- Het melden van datalekken
- Het aanstellen van een functionaris gegevens bescherming

Binnen het landelijke programma Informatievoorziening Veiligheidsregio's is inmiddels een vakgroep Informatieveiligheid ingericht om veiligheidsregio's op dit thema te ondersteunen met eenduidig beleid, richtlijnen en het delen van kennis. Veiligheidsregio Twente heeft, net als andere organisaties, tot mei 2018 de tijd om deze wetgeving te implementeren. Binnen Veiligheidsregio Twente is met een projectgroep een start gemaakt met bovenstaande, waarbij wordt ingezet op het in kaart brengen van informatiesystemen, processen en bewustwording van medewerkers. Dit jaar en in de komende jaren zal dit onderwerp structureel menskracht vragen.

4.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Veiligheidsregio Twente een bestuurlijke en financiële band heeft, door een participatie in een vennootschap of deelnemingen in stichtingen. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat VRT middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

In de overzichten hieronder wordt een opsomming gegeven van relevante verbonden partijen:

Vereniging van Eigenaren genaamd Hulpverlenings-diensten. Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		Informatie
1.	Doelstelling	Instandhouding van het pand aan de Demmersweg, waar de Meldkamer in gevestigd is, conform het vastgestelde reglement als bedoeld in artikel 111d, Boek 5 van het B.W.
2.	Bestuurlijk belang en financieel belang	De eigenaren in de gemeenschap zijn stemgerechtigd voor de volgende delen: <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsregio Twente 52 stemmen • Stichting Ambulance Oost 48 stemmen Het bestuur van de vereniging bestaat uit twee bestuurders van Veiligheidsregio Twente namelijk de portefeuillehouder Financiën en de secretaris VRT en één bestuurder (directeur) van de Stichting Ambulance Oost. Veiligheidsregio Twente bezit 52 procent eigendomsrecht van het onroerend goed. Zij kan voor 52/100 deel aansprakelijk gesteld worden bij een faillissement of bij een financieel probleem.
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Ruime invloed op bedrijfsvoering is mogelijk via de benoemde bestuurders en de meerderheid van stemmen.
4.	Eigen vermogen begin 2016 Eigen vermogen eind 2016	55.214,- 35.032,-
5.	Vreemd vermogen begin 2016 Vreemd vermogen eind 2016	53.729,- 59.130,-
6.	Jaarresultaat 2016	- 20.182,-

Stichting Meldkamer Twente Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		Informatie
1.	Doelstelling	Het bevorderen van multidisciplinaire samenwerking van de meldkamers van de Politie Twente, Ambulance Oost en Veiligheidsregio Twente, door het faciliteren van ondersteunende processen. Zij tracht haar doelstelling te bereiken door het verwerven en exploiteren van infrastructuur en andere voorzieningen.
2.	Bestuurlijk belang en financieel belang	De stichting wordt financieel gevoed door de achterliggende organisaties. (Politie, Ambulance Oost en VRT). Het stichtingsbestuur wordt gevormd door de directeuren van de verschillende hulpverleningsdiensten.
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	De beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is redelijk groot gelet op het lidmaatschap van VRT in het stichtingsbestuur.
4.	Eigen vermogen begin 2016 Eigen vermogen eind 2016	470.296,- 571.803,-
5.	Vreemd vermogen begin 2016 Vreemd vermogen eind 2016	142.411,- 81.724,-
6.	Jaarresultaat 2016	100.279,-

4.6 Financiering

Treasury gaat over het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen en de hieraan verbonden risico's. Het in 2015 vastgestelde treasurystatuut stelt hiervoor de beleidskaders.

Het Rijk heeft met de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en aanvullende regelgeving regels gesteld over hoe decentrale overheden hun geld en kapitaal beheren. De regeling schatkistbankieren houdt in dat overtollige middelen van decentrale overheden bij het ministerie van financiën moeten worden aangehouden. Het treasurystatuut sluit aan op de regelgeving en geeft ook de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden weer. De Bedrijfsvoering Regio Twente is belast met de dagelijkse uitvoering van de treasury.

Belangrijke instrumenten voor de uitvoering van de treasury zijn de liquiditeitsplanning en de rentevisie. Deze worden tweemaal per jaar opgenomen in een treasurybericht voor de portefeuillehouder Middelen.

Risico's

Door de wet Fido en aanvullende regelgeving zijn de risico's op de treasuryactiviteiten als beperkt te kwalificeren. De wet Fido stelt grenzen aan de mogelijkheid om goederen te financieren met kortlopende middelen (kasgeldlimiet) en maximeert de aflossing en renteherziening op aangetrokken leningen in enig jaar (renterisiconorm). Daarmee wordt het renterisico beperkt. Ook zijn er regels gesteld ten aanzien van het gebruik van derivaten, de vorm waarin leningen worden opgenomen of verstrekt en met welk soort instellingen financiële transacties mogen worden gedaan.

Door proactief uitvoering te geven aan de treasuryfunctie (periodiek opstellen liquiditeitsplanning en periodieke check op renteprognoses) zijn de restrisico's verder te verminderen.

Wettelijke kengetallen

Vanuit de regelgeving zijn er drie kengetallen die periodiek moeten worden berekend. De kasgeldlimiet en het schatkistbankierenpercentage worden achteraf gemiddeld per kwartaal berekend. Voor de renterisiconorm wordt vooruit gekeken met een berekening voor het komende jaar en een doorkijk naar de volgende drie jaren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Deze limiet beperkt het aandeel van de financieringsbehoefte dat met kortlopend vreemd vermogen mag worden gefinancierd. Bij wet is het maximum gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal. Dat komt voor de organisatie neer op een bedrag van ca. € 4,0 mln. De percentages voor 2016 staan in onderstaande tabel.

	Maximum	1 ^e kwartaal 2016	2 ^e kwartaal 2016	3 ^e kwartaal 2016	4 ^e kwartaal 2016
Kasgeldlimiet	8,2%	3,7%	6,6%	5,0%	8,2%

Met de gedifferentieerde leningenportefeuille van € 35,5 miljoen (stand ultimo 2016) is een groot deel van de activa met langlopende financiering afgedekt. Daarmee is de Veiligheidsregio Twente in 2016 binnen de normen van de kasgeldlimiet gebleven. Het lage kasgeldpercentage in het 1^e kwartaal is veroorzaakt door het vervroegd aantrekken van een langlopende lening van € 2,2 miljoen in oktober 2015, vooruitlopend op de afloop van een lening in maart 2016. Belangrijkste redenen voor vervroegd aantrekken van een lange lening waren de op dat moment lage lange rente in combinatie met een prognose van stijgende rente.

De percentages schommelen per kwartaal, vooral doordat de gemeentelijke bijdragen niet gelijkelijk over de kwartalen zijn verdeeld. De trend is een stijgende lijn, waarbij in het 4^e kwartaal de kasgeldlimiet volledig is benut.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden de verplichting hebben om hun middelen aan te houden bij het ministerie van financiën. Voor de middelen beneden het drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal) geldt deze verplichting niet. Vanwege het schatkistbankieren wordt gestreefd naar het minimaliseren van de overtollige middelen. De kwartaalgemiddelden voor 2016 staan in onderstaande tabel.

	Maximum	1 ^e kwartaal 2016	2 ^e kwartaal 2016	3 ^e kwartaal 2016	4 ^e kwartaal 2016
Middelen buiten de schatkist	0,75%	0,64%	0,61%	0,65%	0,81%

Alleen in het 4^e kwartaal is de drempel overschreden. De Bedrijfsvoering Regio Twente heeft inmiddels met de bank afgesproken dat er automatische afdracht plaatsvindt van het saldo boven de drempel.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat van de vaste schuld jaarlijks een bedrag van maximaal 20% (c.a. € 9,9 mln.) van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een grens gesteld aan het renterisico op de leningenportefeuille. De renterisicopercentage's voor de komende jaren (berekend op basis van het begrotingstotaal 2016) staan in onderstaande tabel en laten zien dat de norm ruimschoots wordt gehaald.

	Maximum	2017	2018	2019	2020
Renterisiconorm	20%	0,0%	6,1%	0,0%	0,0%

Ontwikkeling treasuryfunctie

De belangrijkste stap in de verdere ontwikkeling van de treasuryfunctie is het verbeteren van de liquiditeitenplanning. Een belangrijk punt daarin blijft het scherper maken van de meerjareninvesteringsplanning. Deze is verbeterd, maar heeft nog een relatief beperkte horizon. Mede in het licht van de geschetste vervangingsinvesteringsproblematiek (zie par. 4.2), zal de komende periode de aandacht ook meer gevestigd worden op verbreding van de planningshorizon.

4.7 Rechtmatigheid

Inleiding

Het dagelijks bestuur is wettelijk verplicht conform artikel 212/213 van de Gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van informatieverstrekking en rechtmatigheid van beheershandelingen. Rechtmatig wil zeggen handelen conform de geldende externe en interne wet- en regelgeving. De in- en externe wet- en regelgeving, die relevant is voor Veiligheidsregio Twente staat in het normenkader die vastgesteld is door het algemeen bestuur. Om deze rechtmatigheidsaspect te toetsen worden interne controles verricht. De accountant geeft in het kader van de jaarrekeningcontrole een oordeel over de rechtmatigheid.

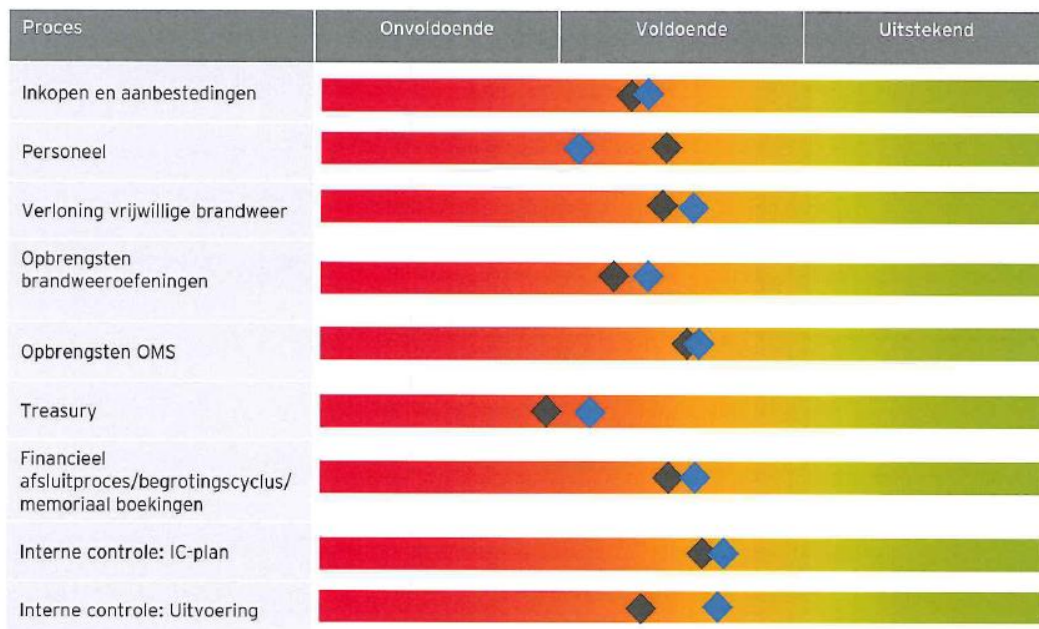
Het algemeen bestuur heeft ten behoeve van de rechtmatigheidstoets een geactualiseerd controleprotocol vastgesteld. In dit protocol is de norm voor rechtmatig handelen vastgesteld op de wettelijk voorgeschreven tolerantiegrens van 1% van de begrotingsomvang. Voor het jaar 2016 komt dit neer op ca. € 501.000, -. Deze marge geldt als een maximaal cumulatief toegestaan afwijkingspercentage. Als het totaal aan geconstateerde fouten deze grens overschrijdt, wordt er door de accountant geen goedkeurende verklaring inzake rechtmatigheid afgegeven. Daarnaast geldt voor de accountant een meldingsplicht voor geconstateerde afwijkingen van € 100.000, - en hoger (rapportagetolerantie).

Om de rechtmatigheid te kunnen toetsen zijn er periodiek verbijzonderde interne controles uitgevoerd op de meest financieel relevante processen. In het IC plan zijn de volgende deelgebieden geïdentificeerd en vastgesteld:

- Inkoop en aanbestedingen;
- Personeel;
- Verloning vrijwillige brandweer;
- Opbrengsten brandweeroefeningen;
- Opbrengsten OMS;
- Treasury;
- Memoriaal boekingen.

Voor de interim controle in het najaar van 2016 zijn de bovengenoemde processen over de eerste drie kwartalen gecontroleerd en zijn de bevindingen vastgelegd in de daarvoor ontwikkelde formats. De dossiers zijn ter beschikking gesteld aan de accountant ter beoordeling van de controles.

Hieronder een samenvatting van de bevindingen zoals vastgelegd in de managementletter:

Rood: het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.
 Geel: het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen en is momenteel voldoende
 Groen: het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

◆ Voorgaand jaar
 ◆ Huidig jaar

Bevindingen

De bovenstaande samenvatting laat zien dat de interne beheersing op bijna alle genoemde deelgebieden en de werking van het AO-IC instrumentarium als geheel is verbeterd. Alleen bij het personeelsproces is een achteruitgang te zien. Daarnaast loopt het proces treasury deels goed. De bevindingen bij deze twee processen wordt hierna kort toegelicht.

Uitoefening treasuryfunctie

Tijdens de interim controle is vastgesteld dat bij het afsluiten van kortlopende kasgeldleningen niet het treasurystatuut wordt nageleefd. Bij het aangaan van een kasgeldlening in 2016 is namelijk telefonisch een kasgeldlening afgesloten en zijn geen offertes opgenomen. Daarnaast ontbreekt de zichtbare autorisatie en het vier ogen principe. Door het niet naleven van het treasurystatuut bestaat het risico dat ten onrechte kasgeldleningen worden afgesloten. Door het niet opvragen van schriftelijke offertes is achteraf niet vast te stellen of bij de meeste voordelige partij een kasgeldlening is afgesloten. Hierbij is aanbevolen om het treasurystatuut opnieuw onder de aandacht te brengen en er op toe te zien dat deze wordt nageleefd.

Personeelsproces

Tijdens de interim controle is vastgesteld dat de interne beheersing bij het personeelsproces een achterstand had in de werkzaamheden waardoor niet adequaat gereageerd kan worden op eventuele bijzonderheden. Daarnaast is vastgesteld dat de collegiale toetsing niet of achteraf is uitgevoerd en personeelsdossiers niet volledig gedocumenteerd waren. Door niet volledige beheersing van het personeelsproces bij Regio Twente loopt VRT het risico dat uitbetalingen van salarissen onrechtmatig plaatsvinden en personeelsleden onrechtmatig indienst/ uitdienst treden. Hierbij is aanbevolen om het personeelsproces strakker te monitoren en tijdig in te grijpen indien blijkt dat er een achterstand aankomt met betrekking tot de verwerking van salarissen.

Naar aanleiding van de bovenstaande constatering zijn additionele uitvoeringsafspraken gemaakt met Regio Twente.

Zoals aangegeven, de bovenstaande tabel presenteert een tussentijds beeld. Een deel van de interne controles, waaronder de integrale check op naleving van de aanbestedingsregels is ten tijde van het opstellen van de jaarstukken nog niet beoordeeld door de accountant.

4.8 Financieel resumé

De jaarrekening met toelichting en een balans met toelichting zijn volgens de in het BBV gegeven voorschriften ingericht.

In overeenstemming met het BBV is zowel het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, de mutaties op de reserves, als het gerealiseerde resultaat aangegeven.

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten over 2016 komt inclusief mutaties reserves uit op € 573.988,- nadelig. In het boekjaar 2016 is een bedrag van € 707.537,- onttrokken aan de reserves en € 177.322,- toegevoegd aan de reserves. Het gaat hierbij om de volgende onttrekkingen en toevoegingen:

- Dotatie aan reserve FLO n.a.v. positief saldo op FLO
- Onttrekking reserve programma TSC
- Onttrekking reserve programma TS&S
- Onttrekking reserve presteren met processen
- Saldobestemming 2015

Het nadelige resultaat van € 573.988,- is onttrokken aan het weerstandsvermogen (niet bestede BDUR-gelden). Hiermee komt het gerealiseerde resultaat uit op € 0,-.

4.9 Balans per 31-12-2016

Voor resultaatbestemming en na verwerking van mutaties in de reserves

ACTIVA	Ultimo 31-12-2016	Ultimo 31-12-2015
1. Vaste activa	54.274.141	50.670.100
Investerings met een economisch nut		
Gronden en terreinen	4.010.116	4.010.116
Woonruimten	0	0
Bedrijfsgebouwen (incl. civieltechnische aanpassingen)	30.841.066	27.572.257
Grond-, weg- en waterbouwk. werken	0	0
Vervoermiddelen	10.376.460	11.062.004
Machines, apparaten en installaties	349.563	503.600
Overige materiele vaste activa	8.696.935	7.522.121
In erfpacht uitgegeven gronden	0	0
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	0	0
2. Financiële vaste activa	72.610	72.610
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	0	0
Overige langlopende leningen u/g	72.610	72.610
Totaal vaste activa	54.346.751	50.742.709
Vlottende activa		
3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.865.151	1.321.854
Vorderingen op openbare lichamen	202.709	210.803
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
Uitzettingen in 'Rijks schatkist	1.442.759	700.000
Overige vorderingen	203.792	399.320
Kortlopende vorderingen	15.890	11.731
Overige uitzettingen	0	0
4. Liquide middelen	351.689	37.535
Kassaldi	1.689	748
Bank- en girosaldi	350.000	36.787
Spaartegoeden	0	0
5. Overlopende activa	1.050.295	763.772
Overige vooruitbetaalde bedragen	483.431	655.479
Overige nog te ontvangen bedragen	566.864	108.293
Totaal vlottende activa	3.267.135	2.123.160
TOTAAL GENERAAL	57.613.886	52.865.870

PASSIVA	Ultimo 31-12-2016	Ultimo 31-12-2015
Vaste passiva		
6. Eigen vermogen	73.087	603.302
Algemene reserve	-1.535.624	-1.524.568
Bestemmingsreserve	1.608.711	1.525.231
Nog te bestemmen resultaat	0	602.638
7. Voorzieningen	0	0
8. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	36.285.859	35.200.000
Geldleningen	35.500.000	35.200.000
IKB	785.859	0
Totaal vaste passiva	36.358.946	35.803.302
Vlottende passiva		
9. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.825.486	11.793.715
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	17.825.486	11.793.715
10. Overlopende passiva	3.429.454	5.268.853
Totaal vlottende passiva	21.254.940	17.062.568
TOTAAL GENERAAL	57.613.886	52.865.870

4.10 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Programma's	x € 1.000	Begroting 2016 voor wijziging			Begroting 2016 na wijziging			Rekening 2016			Begroting 2015 na wijziging			Rekening 2015		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Veiligheidsbureau		1.762	2.292	-530	1.762	2.292	-530	2.215	2.548	-333	1.573	2.125	-552	2.197	2.756	-559
Brandweer		5.994	45.257	-39.263	5.994	45.257	-39.263	8.050	48.680	-40.631	5.619	44.295	-38.676	8.199	48.105	-39.906
GHOR		854	1.572	-718	854	1.572	-718	1.221	1.875	-653	906	1.641	-735	927	1.435	-508
Gemeenten		238	252	-14	238	252	-14	456	468	-13	239	247	-8	450	401	50
Saldo lasten en baten		8.848	49.373	-40.526	8.848	49.373	-40.526	11.941	53.571	-41.630	8.336	48.307	-39.971	11.774	52.697	-40.923
Algemene dekkingsmiddelen																
Gemeentelijke bijdrage		40.526	0	40.526	40.526	0	40.526	40.526	0	40.526	39.971	0	39.971	39.971	0	39.971
Totaal dekkingsmiddelen		40.526	0	40.526	40.526	0	40.526	40.526	0	40.526	39.971	0	39.971	39.971	0	39.971
Totale saldo lasten en baten				0			0			-1.104			0			-953
Onttrekking aan weerstandsvermogen				0			0			574						
Resultaat voor bestemming										-530						-953
Toevoeging/onttrekking aan reserves		0	0	0	0	0	0	708	177	530	0	0	0	1.783	227	1.555
Totaal bestemmingen		0	0	0	0	0	0	708	177	530	0	0	0	1.783	227	1.555
Resultaat na bestemming										0						603
Resultaat reguliere bedrijfsvoering										0						603

4.11 Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. Dit heeft zich voorgedaan in 2016. Ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget per 01-01-2017 zijn de eenmalige meerkosten, 7 maanden vakantiegeld, opgenomen als langlopende verplichting.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economische nut:

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economische nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Gronden en terreinen	n.v.t.
- Woonruimten	10 - 40
- Bedrijfsgebouwen	10 - 40
- Vervoermiddelen	3 - 20
- Machines, apparaten en installaties	3 - 10
- Overige materiële vaste activa	diverse

Inhaalafschrijving

Extra afschrijvingen vloeien voort uit duurzame waardeverminderingen van het actief (art. 56 lid 1). De waardevermindering wordt bij constatering als last genomen.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Niet van toepassing.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een voorziening in mindering worden gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd door instemmen van het algemeen bestuur. Dit gebeurt aan de hand van een format waarin wordt aangegeven wat de bestemming is, hoe deze wordt gevormd/gevoed, het wel of niet toevoegen van rente, de looptijd van de reserve en de maximale hoogte van de reserve. Indien het format is vastgesteld kunnen toevoegingen en onttrekkingen plaatsvinden binnen de gestelde normen zonder aanvullend besluit van het algemeen bestuur.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.12 Toelichting op de balans per 31-12-2016

Activa

1. Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige investeringen met een economisch nut	54.274.141	50.670.100
Totaal materiële vaste activa	54.274.141	50.670.100

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	4.010.116	4.010.116
Woonruimten	-	-
Bedrijfsgebouwen	30.841.066	27.572.257
Grond-, weg- en waterbouw. werken	-	-
Vervoermiddelen	10.376.460	11.062.004
Machines, apparaten en installaties	349.563	503.600
Overige materiele vaste activa	8.696.935	7.522.121
Totaal investeringen economisch nut	54.274.141	50.670.100

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer. De kolom 'bijdragen van derden' is achterwege gelaten, omdat dit niet van toepassing was in 2016.

	Boekwaarde 31-12-2015	Investering	Des- Investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	4.010.116	-	-	-	4.010.116
Woonruimten	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	27.572.257	4.441.969	13.386	1.159.774	30.841.066
Grond-, weg- en waterbouw. werken	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	11.062.004	1.134.501	62.632	1.757.412	10.376.460
Machines, apparaten en installaties	503.600	-	-	154.038	349.563
Overige materiele vaste activa	7.522.121	3.478.773	-	2.303.959	8.696.935
Totaal invest. econ. nut	50.670.100	9.055.242	76.018	5.375.183	54.274.141

Desinvestering

Bij vervoermiddelen gaat het om de ontvangen BPM. Deze is in mindering gebracht op het investeringsbedrag. Bij bedrijfsgebouwen betreft dit een creditfactuur.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld:

	Investeringen 2016
- Nieuwbouw TSC	2.923.392
- Nieuwbouw kazerne Haaksbergen	1.743.879
- Haakarmvoertuigen	516.646
- Waterongevallenvoertuigen	277.852
- Warmtebeeldcamera's	328.092
- Inventaris hulpverleningsvoertuigen	285.675
- Bluspakken	648.953
- Helmen incl. heaset	334.900
Totaal	7.059.389

2. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2015	Investering	Des- investering	Afloss. / Afschr.	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Overige langlopende leningen						
Hypothecaire leningen personeel	72.610	-	-	-	-	72.610
Totaal financiële vaste activa	72.610	-	-	-	-	72.610

Per 31 december 2016 wordt niet overwogen om vaste activa af te stoten.

Vlottende activa

3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	202.709	210.803
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
overige rekening-courant tegoeden	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.442.759	700.000
Overige vorderingen		
Debiteuren	187.414	382.947
Voorschotten projecten	-	-
Overige vorderingen	16.378	16.373
Kortlopende vorderingen	15.890	11.731
Overige uitzettingen		
Deposito's	-	-
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	1.865.151	1.321.854

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden de verplichting hebben om hun middelen aan te houden bij het ministerie van financiën. Voor de middelen beneden het drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal) geldt deze verplichting niet.

Middelen buiten de schatkist gehouden:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	370,2975			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	314	302	321	402
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	56	68	50	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	31
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	49.373			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	49.373			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	370,298			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	28.559	27.498	29.513	36.945
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	314	302	321	402

Voor meer toelichting wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

4. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Kasgelden	1.689	748
Rekening-courant tegoeden banken	350.000	36.787
Spaar te goeden	-	-
Totaal liquide middelen	351.689	37.535

5. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige vooruitbetaalde bedragen	483.431	655.479
Overige nog te ontvangen bedragen	566.864	108.293
Totaal overlopende activa	1.050.295	763.772

Overige vooruitbetaalde bedragen is als volgt opgebouwd:

- Aanpassing van de wijze van verantwoording van repressieve opleidingen ad. € 175.421,-
- Licentiekosten voor het dienstjaar 2017 die eind 2016 zijn betaald ad. € 238.393,-
- Overige facturen die betrekking hebben op het dienstjaar 2017 die eind 2016 zijn betaald ad. € 69.616,-

Passiva

Vaste passiva

6. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Algemene Reserve	1.535.624-	1.524.568-
Bestemmingsreserves:		
voor egalisatie van tarieven	-	-
overige bestemmingsreserves	1.608.711	1.525.231
Resultaat na bestemming	-	602.638
Totaal eigen vermogen	73.087	603.302

De algemene reserve is als volgt opgebouwd:

- Algemene reserve: € 404.346
- Reserve FLO Enschede: € 1.919.680 -
- Reserve FLO Borne: € 20.292 -

Reserve FLO Enschede

Gemeente Enschede en Veiligheidsregio Twente hebben op 16 oktober 2013 sluitende afspraken gemaakt over de afwikkeling van het FLO-dossier brandweer Enschede. Deze additionele set afspraken is vastgelegd in een juridisch bindende overeenkomst. Onderdeel van de afspraak is dat Veiligheidsregio Twente een vordering van gemeente Enschede ad. € 1.980.000 accepteert die bestaat uit in het verleden gemaakte FLO-kosten. Om deze last niet af te wentelen op de overige gemeenten is in het AB overleg van 30 juni 2014 besloten om hiervoor een bestemmingsreserve in te stellen.

Reserve FLO Borne

Per 1 januari 2006 is het FLO bij de brandweer herzien en wordt de 2^e loopbaan ingevoerd. Voor medewerkers die onder de FLO-regeling vielen is FLO-overgangsrecht afgesproken. De gemeenten hebben afzonderlijk structureel budget ingebracht. Resultaten op deze begrotingspost dienen op enig moment afzonderlijk met betrokken gemeenten te worden verrekend. In dat kader is in het AB overleg van 30 juni 2014 besloten om per gemeente een egaliseringsreserve in te stellen. Aanvankelijk is hierbij aangenomen dat de afspraken over de financiering van het FLO-overgangsrecht voor het eerst in 2016 zal worden geëvalueerd. Inmiddels is het FLO-overgangsrecht zelf aan herziening onderhevig. De landelijke uitkomsten dienen in dit kader te worden afgewacht.

In het BBV staat dat het niet mogelijk/toegestaan is om een negatieve bestemmingsreserve te vormen. Derhalve zijn de bovenstaande reserves op verzoek van de accountant en conform besloten in het AB overleg van 29 juni 2015 tijdelijk in minder gebracht op de algemene reserve.

Het gerealiseerde resultaat dat in de balans is opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Gerealiseerde resultaat	-	602.638

7. Voorzieningen

In 2016 zijn er geen voorzieningen opgenomen in de balans.

8. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	35.500.000	35.200.000
IKB	785.859	-
Totaal vaste schulden van één jaar of langer	36.285.859	33.000.000

De leningenportefeuille ziet er als volgt uit:

Lening	Looptijd	Aangetrokken bij
3.000.000	4 jaar en 363 dagen	BNG
2.300.000	5 jaar	NWB
3.000.000	9 jaar en 364 dagen	BNG
2.200.000	10 jaar	BNG
5.000.000	14 jaar en 365 dagen	BNG
5.000.000	20 jaar	NWB
5.000.000	25 jaar	NWB
10.000.000	30 jaar	NWB
35.500.000		

De rentelasten van de bovenstaande leningenportefeuille bedraagt in 2016 € 1.096.213,-.

9. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Kasgeldleningen	8.000.000	1.700.000
Bank- en giroaldi	-	-
Overige schulden		
Crediteuren:	2.430.540	2.987.773
Afrekening projecten:	-	-
Rekening courant verhoudingen:	-	-
Diverse overige schulden:		
nog te betalen	6.668.228	6.535.765
kruisposten	726.718	570.178
Totaal netto vlottende schulden	17.825.486	11.793.715

Nog te betalen

Boekwaarde per 31-12-2016 bestaat voornamelijk uit de volgende bedragen:

- Af te dragen loonbelasting: € 1.295.331,-.
- Af te dragen BTW: € 28.270,-.
- Te betalen rente vaste geldleningen over 2016: 883.827,-.
- Als uitvloeisel van de FLO-deal met gemeenten Enschede: compensatie kosten inactieve medewerkers BRW 2016: € 678.753,-.
- DVO Regio Twente: € 373.009,-. De factuur voor o.a. de huur van het regiokantoor is begin 2017 gestuurd.
- Subsidie IOV: € 255.577,-. De afwikkeling van de subsidie IOV heeft plaatsgevonden in 2016. De laatste betalingen van de kosten die gemaakt zijn in het boekjaar 2016 zal plaatsvinden in 2017.
- Uit te betalen vergoedingen over 2016: 603.578,-. In 2014 is besloten om de vergoedingen om de twee maanden uit te betalen. De vergoedingen over november en december 2016 zijn respectievelijk in januari en februari 2017 uitbetaald.
- Overige facturen die betrekking hebben op het boekjaar 2016 (o.a. detacheringen, WKR) waarvan de betaling in 2017 zal plaatsvinden: € 488.687,-.
- FLO constructie van gemeente Enschede: € 1.981.790,-.

Op 16 oktober 2013 zijn gemeenten Enschede en Veiligheidsregio Twente definitief overeengekomen tot afwikkeling van het FLO-dossier brandweer Enschede. De afspraak is vastgelegd in een juridisch bindende (en van weerszijde ondertekende) overeenkomst. Onderdeel van de afspraak is dat de vordering ad € 1.981.790, - die gemeente Enschede in achterliggende jaren op dit dossier op Veiligheidsregio Twente heeft opgebouwd, ook als schuld in de boeken van Veiligheidsregio Twente wordt opgenomen. De verplichting is te billijken in de wetenschap dat het FLO-overgangsrecht op termijn leidt tot vrijval van budget dat gemeente Enschede met ingang van 2013 inbrengt. Met deze vrijval zal de opgenomen schuld stapsgewijs in de periode 2017-2020 worden afgelost.

De schuld van € 1.981.790, - is in boekjaar 2013 volledig als last genomen in de exploitatie. Om de exploitatielast van dekking te voorzien is een egaliseringsreserve FLO-Enschede ingesteld. De betreffende reserve heeft in 2016 een negatieve stand. Deze stand is echter te verantwoorden vanwege de budgettaire vrijval op termijn. Met deze vrijval wordt het negatieve saldo met ingang van 2017 in tranches (t/m 2024) aangezuiverd. Tegelijkertijd wordt in de periode 2017-2020 de schuld die de organisatie is aangegaan met gemeente Enschede vereffend (cash-out).

De schuld wordt beschouwd als een kortlopende verplichting, omdat aan de overeenkomst met Enschede geen bepalingen voor rentevergoeding verbonden zitten.

Onderstreept wordt dat de financiering van het FLO-overgangsrecht (waarvan deze transitorische post onderdeel vormt) een bilaterale constructie is tussen betrokken gemeente en Veiligheidsregio Twente. Financiële effecten die het gevolg zijn van FLO-beleid en 2^e loopbaanbeleid (in positieve dan wel negatieve zin) worden afzonderlijk verrekend met de desbetreffende gemeente.

Kruisposten

Kruisposten heeft voor € 717.304,- betrekking op de rekening-courant verhouding tussen VRT en Meldkamer Twente. De rekening-courant verhouding is ingesteld om het betalingsverkeer te regelen met één van de verbonden partijen.

10. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vooruitontvangen bedragen		
Vooruitontvangen Bedragen VRT	3.429.454	5.268.853
Totaal vooruitontvangen bedragen:	3.429.454	5.268.853

Het verloop van de vooruitontvangen bedragen in 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeer- deringen	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2016
114208 Vooruitontvangen Veiligheidsbureau	1.578.789	62.008	320.876	1.319.921
114209 Vooruitontvangen VRT Bestuur	1.102.134	-	660.243	441.891
114210 Vooruitontvangen GHOR	658.241	-	191.217	467.024
114211 Vooruitontvangen Gemeenten	83.000	-	30.840	52.160
114212 Vooruitontvangen VRT Overig	44.705	6.205.008	6.100.390	149.323
114214 Subsidie Opleidingen Crisiscommunicatie	10.500	10.500	-	21.000
114216 Vooruitontvangen BRW algemeen	323.159	-	5.361	317.798
114217 Vooruitontvangen S&O Management	80.000	-	-	80.000
114218 Vooruitontvangen S&O Beleid & Strategie	15.456	-	136.671	121.216-
114219 Vooruitontvangen S&O Mens & Middelen	98.000	-	-	98.000
114220 Vooruitontvangen BV Brandveilig leven	28.313	-	82.639	54.326-
114221 Vooruitontvangen BV Advies	25.000	27.445	27.445	25.000
114222 Vooruitontvangen V&K Kenniscentrum	349.999	-	352.007	2.008-
114224 Vooruitontvangen B&T Service & Beheer	93.849	-	59.479	34.369
114225 Vooruitontvangen Repressie Management	130.160	-	-	130.160
114227 Vooruitontvangen VRT Platform IVZ	96.872	-	18.401	78.471
114228 Vooruitontvangen Subsidie Safety Field Lab	387.131	-	127.858	259.273
114229 Vooruitontvangen V&K Opleiden & Oefenen	163.545	-	30.931	132.614
Totaal:	5.268.853	6.304.960	8.144.359	3.429.454

Langlopende financiële verplichtingen

In het kader van de overdracht de brandweer zijn de contracten geïnventariseerd en voor zover mogelijk gekwantificeerd. Per ultimo 2016 beschikt de Veiligheidsregio Twente over ca. 92 lopende contracten die voornamelijk betrekking hebben op de volgende organisatieonderdelen:

- Gebouwenbeheer;
- Informatievoorziening;
- Algemeen beheer.

De contractwaarde is in totaal berekend op € 7.367.496,-.

4.13 Toelichting op de mutaties van de reserves

In deze paragraaf worden de mutaties van de reserves toegelicht, de aard, reden en het oordeel per 31-12-2016 van de onderstaande reserves zijn te vinden in bijlage 3.

Naam reserve	Saldo 01-01-2016	Resultaatbestemming 2015	Toevoegingen 2016	Onttrekkingen 2016	Saldo 31-12-2016
Algemene reserve					
Algemene reserve	379.347	24.999			404.346
Reserve FLO Enschede	-1.870.788		-48.892		-1.919.680
Reserve FLO Borne	-33.128		12.836		-20.292
Totaal algemene reserve	-1.524.568	24.999	-36.056	0	-1.535.626
Bestemmingsreserves					
Onderhoudskosten Meldkamer	28.058				28.058
Presteren met processen	26.172			26.172	0
Brandweermaterieelplan	192.941				192.941
Bedrijfsvoering Troned/ TSC	68.000			64.123	3.877
FLO Almelo	438.307		45.456		483.763
FLO Hengelo	490.148		142.923		633.071
Innovatie	281.604			14.603	267.001
Totaal bestemmingsreserves	1.525.231	0	188.379	104.898	1.608.711
Totaal reserves	663	24.999	152.323	104.898	73.085

4.14 Toelichting op de mutaties van de voorzieningen

In 2016 zijn er geen voorzieningen aanwezig.

4.15 Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) (semi) publieke sector is per 1 januari 2013 van kracht en stelt maxima aan de bezoldiging van bestuurders en hoogste leidinggevenden in de (semi) publieke sector. De WNT zegt dat de bezoldiging van bestuurders en hoogste leidinggevenden niet mag uitstijgen boven een beloningsmaximum. Dit komt voor het boekjaar 2016 neer op een bedrag van € 178.000,- (inclusief belaste onkostenvergoeding en werkgeversbijdrage pensioenpremie). Daarnaast geldt een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000 dan wel naar rato van voltijdsdienstverband.

bedragen x € 1	H.G.W. Meuleman	S.J.M. Wevers
Functiegegevens	Secretaris, hoofd Veiligheidsbureau	Commandant Brandweer Twente
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Individueel WNT-maximum	€ 179.000,-	€ 179.000,-
Beloning	€ 110.569,40	€ 140.001,09
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.477,28	€ 15.174,48
<i>Subtotaal</i>	€ 125.046,68	€ 155.175,57
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	€ 125.046,68	€ 155.175,57
Verplichte motivering indien overschrijding	-	-
bedragen x € 1	H.G.W Meuleman	S.J.M. Wevers
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	1,0
Beloning	€ 107.933,43	€ 141.719,61
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.584,11	€ 18.627,67
Totaal bezoldiging 2015	€ 126.517,54	€ 160.347,28

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur, per 31-12-2016. Zowel het Algemeen als het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door politieke ambtsdragers, vanuit deelnemende gemeenten. Deze vervullen hun functie onbezoldigd en hebben geen dienstverband bij Veiligheidsregio Twente.

Functie	Vertegenwoordiger	Gemeente	Bezoldiging
AB Lid	mevrouw J.H.M. Hermans-Vloedbeld	Almelo	€ -
AB Lid	de heer A. Gerritsen	Almelo	€ -
AB Lid	de heer mr. drs. R.G. Welten	Borne	€ -
AB Lid	de heer mr. R.S. Cazemier	Dinkelland	€ -
AB Lid	mevrouw I. Bakker	Dinkelland	€ -
Voorzitter AB	de heer dr. G.O. van Veldhuizen	Enschede	€ -
AB Lid	de heer G.J. Kok	Haaksbergen	€ -
AB Lid	mevrouw A.H. Raven BA	Hellendoorn	€ -
AB Lid	de heer drs. S.W.J.G. Schelberg	Hengelo	€ -
AB Lid	mevrouw drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel	Hof van Twente	€ -
AB Lid	de heer mr. drs. M. Sijbom	Lossler	€ -
AB Lid	de heer drs. T.J. Schouten	Oldenzaal	€ -
AB Lid	de heer A.C. Hofland	Rijssen-Holten	€ -
AB Lid	de heer mr. M.K.M. Stegers	Tubbergen	€ -
AB Lid	de heer ir. C.L. Visser	Twenterand	€ -
AB Lid	de heer ing. J.H.M. Robben	Wierden	€ -
DB lid	mevrouw J.H.M. Hermans-Vloedbeld	Almelo	€ -
DB lid	de heer A. Gerritsen	Almelo	€ -
DB lid	de heer dr. G.O. van Veldhuizen	Enschede	€ -
DB lid	de heer drs. S.W.J.G. Schelberg	Hengelo	€ -
DB lid	de heer A.C. Hofland	Rijssen-Holten	€ -
DB lid	de heer mr. M.K.M. Stegers	Tubbergen	€ -

4.16 Analyse rekeningresultaat

Hierna volgt een overzicht van de voornaamste afwijkingen van lasten en baten ten opzichte van de begroting. Dit overzicht geeft aan, het rekeningresultaat voor bestemming, een overzicht (met specificatie) van de beschikkingen over de reserves en het rekeningresultaat na deze beschikking.

Analyse rekeningresultaat

+ = overschrijding

- = overschrijding

	Lasten	Baten	Saldo
Primitieve begroting	49.373	8.848	-40.526
Loon- en prijsindex 2016			
Begroting na wijziging	49.373	8.848	-40.526
Interne verrekeningen			
Na interne verrekeningen	49.373	8.848	-40.526
Administratieve wijziging			
Na wijziging administratief	49.373	8.848	-40.526
Saldo lasten en baten	53.571	11.941	-41.630
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-	574	574
Verschil realisatie voor bestemming – begroting na wijziging	4.198	3.667	530

Verklaring:

Personeelskosten

Salarissen	Lasten: Hoofdzakelijk veroorzaakt door CAO-ontwikkelingen (3%). Verder is een deel van de onterechte levensloopkosten aan FLO-gerechtigden gecorrigeerd met terugwerkende kracht vanaf 2013. Daarnaast zijn vacatures ingevuld door externen. Baten: Hogere baten vanwege niet begrote inkomsten uit UWV en opbrengsten uit detacheringen.	831	522	-309
Vergoedingen & toelagen	Lasten: Deels toe te schrijven aan teruggedrongen loze meldingen. Daarnaast lijken de effecten van het overgangsprotocol omvangrijker dan de bezuiniging die hierop is ingeboekt. Overigens rust nog een taakstelling op deze kostenpost.	-165	-	165
Individueel Keuzebudget	Lasten: Betreft de afwikkeling van de eenmalige meerkosten ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget per 1-1-2017.	786	-	-786
Totaal personeelskosten		1.452	522	-930

Materieelkosten

Exploitatie OMS	Lasten: Nadeel vanwege een tijdelijk knelpunt in de bedrijfsvoering (lees desintegratie) en gewijzigde aansluitkosten (glasvezel i.p.v. ADSL). Baten: Betreft tijdelijk knelpunt in de bedrijfsvoering a.g.v. samenwerking met VNOG. Dit komt tot uiting d.m.v. een niet gerealiseerde taakstellende opbrengst.	57	-102	-159
FLO	Lasten: De uitgaven waren in 2016 lager dan geraamd. Het saldo wordt toegevoegd aan de hiervoor ingestelde reserves.	-152	-	152
Gebouwen	Lasten: Investeringsbudget is ontoereikend voor de onroerende activa. Verder was er sprake van hogere exploitatielasten (catering en schoonmaak). Baten: Betreft ontvangen schade uitkering.	352	34	-318
Materieel	Lasten: Lagere lasten i.v.m. lage brandstofprijzen en uitgestelde investeringen (hulpverleningsvoertuigen en redvoertuigen). Baten: Hogere baten vanwege het verkoop van buiten gebruik gestelde brandweervoertuigen.	-394	323	717
ICT	Lasten: Deels vanwege de stagnatie in de aanbesteding van C2000 apparatuur (IBARC II). Als gevolg daarvan vergt het huidige apparatuur extra onderhoud. Verder zijn de kosten van mobiele data uitgestegen boven de begroting door toenemende inzet van mobile devices. De kosten van dataverbruik zal vanwege de landelijke aanbesteding sterk afnemen m.i.v. 2017. Baten: Betreft de kosten van projecten die zijn doorbelast naar de gebruikers/ partners.	69	-6	-75

		Lasten	Baten	Saldo
Programma TS&S	Lasten en Baten: Voor het programma TS&S (met inbegrip van het project Veilig Wonen) zijn kosten gemaakt die gedekt zijn vanuit de beschikbare incidentele middelen/ reserves.	176	161	-15
Programma TSC	Lasten en Baten: Voor de programma TSC zijn kosten gemaakt die gedekt zijn vanuit inkomsten (verkoop trainingen) en beschikbare incidentele middelen/ reserves.	1.831	1.767	-65
Diverse projecten	Lasten en baten: In 2016 zijn verschillende projecten gedraaid waarvoor subsidies en bestemmingsreserves gedeeltelijk zijn aangewend. (o.a. CO24, RedSuit, Veilige Publieke Taak, Safety Field Lab, Presteren met Processen)	501	475	-26
Financieringsresultaat	Rentevoordeel volgt uit het feit dat een deel van de langlopende activa deels met niet-rentedragende rijksmiddelen is gefinancierd.	-332	0	332
Vakbekwaamheid: Opleiden	Lasten: Positief saldo vanwege lage consumptie van beheersmatige en ontwikkelingsgerichte opleidingen. Baten: Betreft eindafrekening van ESF-gelden voor brandweeropleidingen.	-46	36	82
Vakbekwaamheid: Oefenen	Lasten: Lagere lasten vanwege onderuitputting op het investeringsbudget voor oefenmaterialen. Deze worden gefaseerd aangeschaft. Verder is het realistisch oefenprogramma voor een beperkt deel in het buitenland (Zweden) uitgevoerd.	-201	2	203
Algemeen beheer	De extra lasten en baten houden vooral verband met verrekeningen van trajecten of producten die gezamenlijk worden bekostigd (Veiligheidsstrategie, LCMS) Deze verrekeningen zijn op een algemene plaats in de administratie verantwoord. Voor het overige een reeks van kleine voordelen op de algemene beheerslasten.	64	124	60
Bevolkingszorg	Uitgaven voor bevolkingszorg worden cf. afspraak gefinancierd met separate bijdragen van de Twentse gemeenten.	201	184	-17
Repressie uitrusting en beschermingsmiddelen.	Hogere lasten grotendeels het gevolg van het gebrek aan BTW-compensatie, ontstaan door geleidelijke vervanging van materialen.	78	-23	-101
Niet geëffectueerde bezuinigingen	Lasten en baten: De bezuinigingsoperatie loopt sinds 1-1-2016 enigszins achter op schema. Vooralsnog wordt uitgegaan van een volledige realisatie van het afgesproken bezuinigingspakket, zij het met enige vertraging.	-23	-482	-459
Positief beleidslijn rekeningsaldo 2016	Baten: Betreft de pro-rato vereffening van rijksmiddelen en gemeentelijke gelden teneinde het rekeningsaldo vast te kunnen stellen.	-	86	86
Resultaatbestemming 2015	Lasten: Betreft de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2015 (= uitkering van middelen aan gemeenten) conform besluit AB 04-07-2016.	578	-	-578
Overige	Betreft restant van mee- en tegenvallers	-13	-9	4
Onttrekking aan Weerstandsvermogen	Baten: Het nadelige resultaat is onttrokken aan het weerstandsvermogen (niet bestede BDUR-gelden).	-	574	574
Totaal materieelkosten		2.746	3.145	400
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten		4.197	3.667	-530
Toevoegingen/ onttrekkingen reserves		177	708	530
Verschil gerealiseerde resultaat – begroting na wijziging		4.374	4.374	0

Gerealiseerde resultaat

0

4.17 Algemene dekkingsmiddelen

Gemeentelijke bijdrage

	Realisatie Begrotingsjaar	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Raming Begrotingsjaar voor wijziging
Baten	41.629.739	40.525.536	40.525.536
Lasten			
Saldo excl. mutaties reserves	41.629.739	40.525.536	40.525.536
Toevoeging/onttrekking aan reserve	-530.215		
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-573.988		
Saldo incl. mutaties reserves	40.525.536	40.525.536	40.525.536

4.18 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Brandweer			
Incidentele dekking diverse projecten	810	0	0
Programma TSC	1.831		
Verkoop voertuigen	290	0	0
Multidisciplinaire onderwerpen			
Diverse projecten	525	0	0
GHOR			
Diverse projecten	321		
Totaal incidentele baten	3.777	0	0

Incidentele lasten	Realisatie Begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Brandweer			
Diverse projecten	814	0	0
Programma TSC	1.831		
Verkoop voertuigen	23	0	0
Multidisciplinaire onderwerpen			
Diverse projecten	539	0	0
GHOR			
Diverse projecten	321		
Algemeen			
Individueel keuzebudget	786	0	0
Totaal incidentele lasten	4.314	0	0

Toelichting:

Brandweer

Diverse projecten

In 2016 zijn binnen het programma Brandweer verschillende projecten uitgevoerd en met eenmalige middelen (vooruitontvangen BDUR gelden en subsidies) gefinancierd. Deze projecten zijn niet in de primitieve begroting weergegeven. Het gaat hierbij om de volgende projecten:

- Traject grijze capaciteit
- RedSuit
- Safety Field Lab
- Impuls Omgevingsveiligheid
- Risk Factory

De kosten van de bovenstaande projecten zijn voor een groot deel gedekt door o.a. ontvangen subsidies en inkomsten van het Rijk.

Programma TSC

Het programma TSC is niet weergegeven in de primitieve begroting. De kosten van het programma TSC worden grotendeels gedekt vanuit de inkomsten van de deelnemers (gemeenten/ derden) en voor de deel vanuit de beschikbare incidentele middelen/ reserves.

Verkoop voertuigen

In 2016 is een aantal afgeschreven voertuigen verkocht. Hier tegenover staan de kosten die zijn gemaakt met betrekking tot het afbouwen van de voertuigen.

Multidisciplinaire onderwerpen

Diverse projecten

In 2016 zijn binnen de programma multidisciplinaire onderwerpen verschillende projecten uitgevoerd, die grotendeels zijn gedekt met inkomsten van het Rijk, subsidies, partners dan wel anderszins. Deze projectmatige activiteiten zijn niet in de primitieve begroting weergegeven. Het gaat hierbij om o.a. de volgende projecten:

- TS&S
- CO24
- Veiligheidsstrategie
- Veilige Publieke Taak
- Evenementenkalender

GHOR

Diverse projecten

In 2016 zijn er binnen de programma GHOR verschillende projecten uitgevoerd die grotendeels zijn gedekt met inkomsten van het Rijk, partners dan wel anderszins. Deze projectmatige activiteiten zijn niet in de primitieve begroting weergegeven. Het gaat hierbij om de o.a. de volgende projecten:

- Zuidkamp
- Versterken kwaliteitszorg
- Veilig wonen zelfredzaam

Algemeen

Individueel keuzebudget

De lasten met betrekking tot het IKB betreft de afwikkeling van de eenmalige meerkosten ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget per 1-1-2017. Dit ervan uitgaande dat het IKB per 2017 wordt ingevoerd. De meerkosten zijn berekend op 7 maanden vakantiegeld.

4.19 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Normering van de begrotingsrechtmatigheid conform het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2012 e.v. van Veiligheidsregio Twente.

Legenda:

Rechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- a) geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten;
- b) past binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig kon worden gesignaleerd;
- c) bij het opmaken van de jaarrekening bekend is geworden nadat de overhead is toegerekend, mits op de kostenplaatsen geen overschrijdingen voorkomen en past binnen het geformuleerde beleid;
- d) het gevolg is van een hoger investeringsbedrag in een voorgaand jaar.

Onrechtmatig is een kostenoverschrijding op programmaniveau die:

- a) past binnen het bestaande beleid maar die ten onrechte niet tijdig is gesignaleerd;
- b) niet past binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
- c) gevolg is van een activiteit die achteraf als onrechtmatig moet worden beschouwd;
- d) leidt tot kosten binnen de begroting, waarvoor minder prestaties zijn geleverd.

Kostenoverschrijdingen die op grond van het voorgaande als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd, worden hierna op programmaniveau geanalyseerd. Deze worden, voorzien van een toelichting, aan het algemeen bestuur verantwoord.

Omschrijving	Begroting na wijziging			Realisatie			Begrotingsafwijking			waarvan	waarvan	op grond van categorie
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	rechtmatige lasten	onrechtmatige lasten	
Veiligheidsbureau	1.762	2.292	530-	2.215	2.548	333-	453	255	198	255	-	A
Brandweer	5.994	45.257	39.263-	8.050	48.680	40.631-	2.056	3.424	1.368-	3.424	-	A/ B
GHOR	854	1.572	718-	1.221	1.875	653-	367	303	64	303	-	A
Gemeenten	238	252	14-	456	468	13-	218	216	2	216	-	A
Totaal lasten en baten	8.848	49.373	40.526-	11.941	53.571	41.630-	3.093	4.198	1.104-	4.198	-	
Algemene dekkingsmiddelen												
Gemeentelijke bijdrage	40.526	-	40.526	40.526	-	40.526						
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	40.526	-	40.526	40.526	-	40.526						
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-						
Onttrekking aan weerstandsvermogen				574	-	574						
Resultaat voor bestemming			-			530-						
Toevoeging/ onttrekking aan reserves	-	-	-	708	177	530						
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	708	177	0						
Resultaat na bestemming			-			0						

Toelichting

Algemeen

Overeenkomstig de bepalingen in het BBV worden alleen de voornaamste begrotingsoverschrijdingen op de lasten nader toegelicht. Uit de analyse blijkt dat in het algemeen hogere lasten in grote mate worden gecompenseerd door hogere inkomsten, cq. lagere uitgaven op andere posten.

(begrotingsoverschrijding lasten) (€ 4.198.000)

- De hogere lasten voor oefeningen op locatie Troned ad. € 1.831.404,- worden gecompenseerd door inkomsten van de deelnemers (gemeenten/ derden) en incidentele inkomsten van het Rijk (categorie A).
- De incidentele lasten met betrekking tot het programma TS&S (reguliere programma en project veilig wonen) die in 2016 zijn uitgevoerd ad. € 473.215,- worden gedeeltelijk gecompenseerd door ontvangen bijdrage van partners en incidentele inkomsten van het Rijk (categorie A).
- De hogere lasten bij bevolkingszorg ad. € 201.360,- worden gecompenseerd door inkomsten van de Twentse gemeenten (categorie A.)
- Lasten van het programma Impuls Omgevingsveiligheid ad. € 345.463,- worden gecompenseerd door ontvangen subsidies.
- Overschrijding op Platform IVZ ad. € 128.345,- wordt gecompenseerd door inkomsten van de gemeenten (categorie A).
- Incidentele lasten met betrekking tot de diverse projecten die in 2016 zijn uitgevoerd ad. € 431.014,- worden gecompenseerd door ontvangen subsidies, bijdrage van gemeenten en incidentele inkomsten van het Rijk (categorie A). Het gaat hier om de volgende projecten:
  - Veilige Publieke Taak
  - CO24
  - Safety Field Lab
  - Multi oefenprogramma
  - RedSuit
- De lasten met betrekking tot het IKB ad. € 785.859,- betreft de afwikkeling van de eenmalige meerkosten ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget per 1-1-2017. Dit ervan uitgaande dat het IKB per 2017 wordt ingevoerd. De meerkosten zijn berekend op 7 maanden vakantiegeld. De lasten past binnen het bestaande beleid, maar kon niet tijdig kon worden gesignaleerd (categorie B). De afwikkeling van de eenmalige meerkosten van het IKB is echter op tijd gesignaleerd en gecommuniceerd richting het bestuur in de bestuursrapportage.

Verantwoording subsidie Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) 2016:

Het programma Impuls Omgevingsveiligheid is door het ministerie van Infrastructuur en Milieu in het leven geroepen om de kwaliteit van de omgevingsveiligheid in de regio beter te borgen. Het subsidieprogramma loopt tot en met 2017. Voor het jaar 2016 is op voorschotbasis een subsidie van € 426.000,- Toegekend. De subsidie is aangevraagd mede namens VR IJsselland, VR Gelderland Midden, VR Noord- en Oost Gelderland en VR Gelderland Zuid.

Werkelijke (subsidiabele) lasten die verband houden met de uitvoering van het programma IOV 2016 zijn berekend op € 426.000,-. De subsidie en de (subsidiabele) lasten zijn als volgt verdeeld:

Gelderland Zuid	: € 94.334,-
Noord- en Oost Gelderland	: € 157.769,-
Gelderland Midden	: € 26.760,-
VR IJsselland	: € 66.600,-
Veiligheidsregio Twente	: € 80.537,-
Totaal	: € 426.000,-

Verantwoording subsidie RedSuit

Het project RedSuit heeft als doel het ontwikkelen en testen van een brandweer specifieke simulatieomgeving. De in dit project beoogde technologie moet het mogelijk maken te trainen in een virtuele driedimensionale omgeving met een hoge belevingswaarde en bewegingsvrijheid. Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft besloten om voor dit project een incidentele bijdrage te verlenen ten bedrage van € 252.134,-.

Werkelijke (subsidiabele) lasten die verband houden met het project zijn als volgt berekend:

Kosten RE-Lion (uren en materialen)	: € 191.425,-
Brandweer Twente	
- Uren (secretaris/ instructeurs)	: € 47.131,-
- Inhuur extern expertise	: € 13.171,-
- Materialen	: € 5.332,-
Totaal	: € 257.059,-

Het tekort van € 4.925,- wordt opgevangen binnen de begroting van Veiligheidsregio Twente.

De externe is in januari nog voor een paar uur ingezet om het project af te wikkelen. Deze kosten ad. € 803,14 zijn in januari in rekening gebracht en maken hierdoor geen deel uit van het saldo dat opgenomen is in de jaarrekening. Het bedrag is echter wel meegenomen in de verantwoording richting subsidieverstrekker en aldus hier eveneens weergegeven.

Bijlagen

Bijlage 1 Gemeentelijke bijdrage

Gemeente	In rekening gebracht	Lasten 2016	Resultaat 2016
Almelo	4.829.523	4.829.523	-
Borne	1.072.649	1.072.649	-
Dinkelland	1.535.983	1.535.983	-
Enschede	12.269.019	12.269.019	-
Haaksbergen	1.351.190	1.351.190	-
Hellendoorn	1.982.723	1.982.723	-
Hengelo	5.903.028	5.903.028	-
Hof van Twente	2.337.50	2.337.50	-
Losser	1.388.196	1.388.196	-
Oldenzaal	1.779.775	1.779.775	-
Rijssen / Holten	2.046.606	2.046.606	-
Tubbergen	2.046.606	2.046.606	-
Twenterand	1.683.546	1.683.546	-
Wierden	1.280.511	1.280.511	-
Totaal	40.525.536	40.525.536	-

Bijlage 2 Recapitulatiestaat

Volgnr	Omschrijving	Budget	Debet	Credit	Saldo
Veiligheidsregio Twente Algemeen					
5910000	Kapitaallasten		7.357.333	7.688.917	331.583
6914000	Geldleningen/ uitzettingen >1 jaar		0	2.290	2.290
6922000	Algemene baten en lasten		1.423.135	573.988	-849.147
6112691	Niet toegewezen financiële taakstellingen	-408.398			-408.398
6112014	Rijksbijdragen	-6.089.890	0	6.176.145	86.255
Veiligheidsbureau					
5120001	Leiding VB		132.791	132.791	0
5120002	Managementondersteuning		529.049	529.049	0
5120003	Operationele ondersteuning VB		152.193	152.193	0
5120004	Meldkamerzaken		53.972	53.972	0
5120005	Kwaliteit en informatievoorziening		206.680	206.680	0
5120006	Risicobeheersing & risicocommunicatie		93.941	93.941	0
6112001	Bestuurs- en beleidsadviesing	454.057	598.143	62.083	-82.003
6112002	Multidisciplinair oefenen	122.614	119.942	0	2.672
6112003	Samenwerking en innovatie	79.878	39.880	0	39.998
6112004	Gemeenschappelijke meldkamer	441.505	617.581	241.346	65.270
6112005	Managementondersteuning VB	125.401	153.096	0	-27.695
6112006	Multidisciplinair planvorming	70.069	53.279	0	16.790
6112007	Risicocommunicatie	93.118	40.662	0	52.455
6112008	Informatiemanagement	153.153	154.121	0	-967
6112009	Kwaliteit	27.145	15.379	0	11.766
6112010	Project Algemeen	28.468	31.524	0	-3.055
6112011	Project C024 maatschappelijke ICT diensten Inc.		48.072	48.072	0
6112012	Platform IVZ		184.230	184.230	0
6112015	Project TS&S Inc.		405.265	326.646	-78.619
6112016	Project CO24 DAK		61.375	61.375	0
6112017	Veiligheidsstrategie		51.361	49.000	-2.361
6112018	Veilige Publieke Taak Inc.		49.341	49.341	0
6112019	Programma TS&S	64.016			64.016
6112020	Preparatie meldkamer	75.201	92.895	0	-17.695
6112054	Doorontwikkeling evenementenkalender Inc.		18.299	6.623	-11.676
6112058	Bovenregionale samenwerking Inc.		23.597	23.597	0
6112059	VB Algemeen Inc.		16.816	16.816	0
6112060	Informatievoorziening Inc.		10.532	10.532	0
6112061	Subsidie risicomm. risicovolle bedrijven inc.		26.601	26.601	0
Brandweer					
5120500	Repressie Management		140.440	140.440	0
5120505	Repressie Leiding & Coördinatie		365.630	365.630	0
5120510	Repressie Ondersteuning		1.315.708	1.315.708	0
5120515	Repressie Meldkamer		1.061.986	1.061.986	0
5120520	Repressie Midden		2.175.047	2.175.047	0
5120525	Repressie Noord		2.051.436	2.051.436	0
5120530	Repressie Noord Oost		1.036.354	1.036.354	0
5120535	Repressie Oost		6.729.404	6.729.404	0
5120540	Repressie West		1.088.927	1.088.927	0
5120550	Beheer & Techniek Management		11.732	11.732	0
5120553	Beheer & Techniek Onderhoud & Techniek		1.744.218	1.744.218	0

Volgnr	Omschrijving	Budget	Debet	Credit	Saldo
5120556	Beheer & Techniek Service & Beheer		1.090.859	1.090.859	0
5120560	Brandveiligheid Management		125.316	125.316	0
5120562	Brandveiligheid Advies		2.065.084	2.065.084	0
5120565	Brandveiligheid Brandveilig Leven		768.247	768.247	0
5120568	Brandveiligheid Toezicht & Objectinformatie		1.534.417	1.534.417	0
5120570	Vakbekwaamheid & Kennis Management		134.524	134.524	0
5120573	Vakbekwaamheid & Kennis Kenniscentrum		967.232	967.232	0
5120576	Vakbekwaamheid & Kennis Opleiden & Oefenen		2.700.944	2.700.944	0
5120580	Strategie & Ondersteuning Management		548.135	548.135	0
5120582	Strategie & Ondersteuning Mens & Organisatie		2.611.094	2.611.094	0
5120585	Strategie & Ondersteuning Beleid & Strategie		1.084.783	1.084.783	0
5120588	Strategie & Ondersteuning Operationele Info.voorz.		1.050.821	1.050.821	0
5930720	Algemeen Beheer Mens & Organisatie		2.035.278	2.035.278	0
5930730	Algemeen Beheer S & O		3.621.319	3.621.319	0
5120590	FLO		259.312	259.312	0
6112500	Repressie	11.535.236	11.242.822	3.635	296.049
6112501	Natuurbrand beheersing	806.710	797.158	19.458	29.011
6112505	Beleid & Ontwikkeling Repressie	3.060.517	2.991.604	0	68.913
6112580	Onderhoud & Techniek	2.506.973	2.744.741	128.747	-109.021
6112581	Gebouwenbeheer Crisisbeheersing	5.276.936	5.667.663	123.283	-267.444
6112582	Planning & Logistiek	338.649	357.231	0	-18.581
6112583	Beheer materieel	2.981.368	2.587.912	323.122	716.578
6112584	Onderhoud materieel	472.800	466.220	0	6.580
6112585	Beleid & Ontwikkeling Beheer & Techniek	540.966	528.627	0	12.339
6112545	Beleid & Ontwikkeling Brandveiligheid	882.863	852.204	0	30.659
6112550	Brandveiligheid Advies	1.250.885	1.214.224	0	36.661
6112551	Advies Industriële, Fysieke en Externe Veiligheid	200.790	202.000	0	-1.210
6112552	Advies Evenementen en Tijdelijke Vergunningen	200.790	202.000	0	-1.210
6112554	Impuls Omgevingsveiligheid OV (deelprogramma 2)		477.968	558.505	80.537
6112555	Brandveiligheid Brandveilig Leven	42.772	86.083	973	-42.338
6112556	Brandveilig Leven Voorlichting	488.221	445.761	0	42.460
6112557	Brandveilig Leven Educatie	162.740	148.587	0	14.153
6112560	Brandveiligheid Toezicht	955.628	898.849	0	56.779
6112565	Brandveiligheid Objectinformatie	318.543	299.616	0	18.926
6112630	Opleiden	1.040.204	2.097.742	205.919	-851.619
6112631	Oefenen	2.461.924	2.276.042	15.331	201.212
6112632	Fitheid	51.350	119.458	1.637	-66.472
6112640	Brandonderzoek, Lerend vermogen, Innovatie	305.559	299.440	8.061	14.180
6112642	Innovatie Lerend Vermogen	252.955	237.175	0	15.780
6112643	Beleid & Ontwikkeling Vakbekwaamheid & Kennis	462.152	467.904	0	-5.752
6112644	Project Troned	126.478	129.028	10.000	7.449
6112645	Bedrijfsvoering Troned	0	2.066.251	2.002.128	-64.123
6112685	Beleid & Ontwikkeling S&O	213.041	198.157	0	14.884
6112704	Beheer & Beleid Financieel	1.698.531	1.441.725	0	256.806
6112705	Beheer & Beleid Personeel	566.177	480.575	0	85.602
6112710	Arbo & Fitheid	283.088	240.287	0	42.801
6112715	Inkoop	283.088	240.287	0	42.801
6112720	Bestuurs- en Beleidsadvisering en Ondersteuning	646.075	631.408	0	14.667
6112725	Externe Communicatie	215.358	210.469	0	4.889
6112730	Interne Communicatie	107.679	105.235	0	2.445
6112735	Managementinformatie	107.679	105.235	0	2.445
6112750	Open Dagen	23.283	1.963	0	21.320
6112751	Ondernemingsraad	31.141	5.732	0	5.732

Volgnr	Omschrijving	Budget	Debet	Credit	Saldo
6112801	Basisomgeving mobiele werkplekken	315.000	416.262	8.745	-92.517
6112802	Basisomgeving vast werkplekken	260.014	205.472	35.180	89.722
6112803	Basisomgeving servers	158.999	125.133	3.146	37.012
6112804	Basisomgeving voorziening decentraal	413.999	839.345	37.107	-388.238
6112805	Basisomgeving voorzieningen centraal	862.500	498.471	0	364.030
6112806	Printers	54.999	94.859	0	-39.860
6112807	Verbindings- en alarmeringsmiddelen	29.999	103.967	12.720	-61.248
6112808	RTR voorzieningen		54.375	54.375	0
6112809	OMS	-357.338	488.065	686.547	-158.857
6112810	Basisomgeving	426.082	396.314	0	29.768
6112811	Operationele informatievoorziening	426.082	396.314	0	29.768
6112812	Projecten informatievoorziening	83.152	80.490	0	2.662
6112820	Project Roosters		34.735	0	-34.735
6112821	Project Drone Inc.		108.303	101.000	-7.303
6112822	Projecten Informatievoorz. (oa BI, Live-Op) Inc.		74.165	64.485	-9.680
6112621	Project Redsuit Inc.		157.424	153.302	-4.122
6112120	OMS		527.625	527.625	0
6112559	Risk Factory		125.703	87.505	-38.198
6112561	Impuls Omgevingsveiligheid (overige programma's)		0	7.903	7.903
6112636	Grijze cap. en versterking brandweeronderwijs Inc.		30.931	30.931	0
6112653	Project Safety Field Lab		83.963	83.963	0
6112717	PPMO		106.244	0	-106.244
GHOR					
5120300	Leiding GHOR		113.737	113.737	0
5120301	Bureau GHOR		718.540	718.540	0
6112300	Risicobeheersing GHOR	71.316	70.570	0	746
6112301	GHOR functionarissen	355.907	345.900	0	10.007
6112302	Opleiding, training & oefenen GHOR	239.717	290.020	531	-49.773
6112303	Materieel	79.725	50.619	0	29.106
6112304	Operationeel planvorming	79.861	143.023	40.993	-22.170
6112305	Operationele inzet	32.557	64.467	0	-31.910
6112306	Beleid en beheerscyclus	8.321	10.672	0	-2.351
6112307	Interne bedrijfsvoering	390.152	365.868	314	24.598
6112308	Communicatie GHOR	59.250	37.550	0	21.701
6112309	Overleg geneeskundige keten	92.923	127.271	0	-34.348
6112310	Overleg externe partners GHOR	44.516	48.360	0	-3.843
6112312	Zuidkamp		48.051	48.051	0
6112350	Versterking verbetering trajecten kwal.zorg Inc.		39.534	39.534	0
6112353	TSS veilig wonen minder zelfredzamen Inc.		232.919	232.919	0
Gemeenten					
5120400	Gemeentelijke processen		175.059	175.059	0
6112400	Bevolkingszorg	262.315	438.592	184.582	8.305
6112450	Multi oefenprogramma Inc.		30.840	30.840	0
6112562	Presteren met processen Inc.		26.190	0	-26.190
Totaal Veiligheidsregio Twente		40.525.536	102.970.660	61.914.909	-530.215
Gerealiseerde saldo van baten en lasten					-530.215
6998000	Mutaties reserves		177.322	707.537	530.215
Gerealiseerde resultaat		40.525.536	103.147.982	62.622.446	0

Bijlage 3 Aard, reden en oordeel per 31-12-2016 van de reserves

Algemene reserve	
Reden	Deze reserve komt voort uit het "Beleidskader batige rekeningsaldi". Doel is het in stand houden van een financiële buffer om incidenteel onverwachte c.q. onvoorziene uitgaven te dekken.
Oordeel per 31-12-2016	Betreft een algemeen dekkingsmiddel en is daarom per definitie houdbaar. Betreffende reserve is bij de verzelfstandiging overgeheveld. Het plafond van de reserve is herzien n.a.v. de nota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Materieel plan	
Reden	Betreft een reserve die is gevormd na invoering van het materieel plan in 1999, om een budgettair neutrale update van het plan af te dekken. Het plan is geleidelijk geïmplementeerd. De niet bestede gelden na lancering van het plan zijn in de reserve gedoteerd in afwachting van de evaluatie van het plan in 2013 (in verband met regionalisering).
Oordeel per 31-12-2016	<p>Betreffende reserve is gevormd in een periode waarin de brandweer nog niet was geregionaliseerd. Het materieel plan beslaat het regionaal inzetbare deel van het wagenpark van de brandweer en is bedoeld als dekkingsbron van eenmalige aanpassingen in dat wagenpark. Hierbij gaat het om zowel dienstvoertuigen als hulpverlenings- en redvoertuigen. De geplande evaluatie in 2013 is feitelijk gaande, maar is vanwege de reorganisatie opgegaan in een tweetal afzonderlijke evaluaties, namelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • besprekingen voertuigenplan (dienstvoertuigen) • project innovatieve incidentbestrijding (hulpverlenings- en redvoertuigen). <p>Voor beide deeltrajecten worden twee sporen bewandeld, namelijk een spoor efficiency (reductie materieel) en een spoor innovatie (vernieuwing materieel). Beide sporen kunnen gepaard gaan met extra eenmalige uitgaven waarvoor het materieel plan bedoeld is. Bij de efficiencyroute kan worden gedacht aan extra afschrijvingslasten, die het gevolg zijn van harmonisatie van onderdelen van het wagenpark een harmonisatieslag. (harmonisatie van materieel levert in termen van inkoop, onderhoud en beheer structurele besparingen op). De innovatieroute vraagt ook om dekking voor eenmalige lasten, zoals voor het traject van aanpassing van tankwagens met het oog op het creëren van een brandkraanonafhankelijke bluswatervoorziening.</p>

Onderhoudskosten Meldkamer	
Reden	Het opvangen van extra (technische) onderhoudslasten binnen meldkamerdomein (C2000).
Oordeel per 31-12-2016	Betreft reserve is gevormd om extra onderhoudskosten voor meldkamerinfrastructuur op te vangen. De reserve is in 2012 ingesteld wetende dat de meldkamer aan de vooravond staat van een landelijke reorganisatie. In het licht van de transitie dienen tijdelijk extra technische voorzieningen te worden aangelegd (GMS, C2000, CityGIS en bijbehorende hardware (servers)) die extra onderhoud vergen. De reserve is bedoeld om deze lasten (deels) van dekking te voorzien

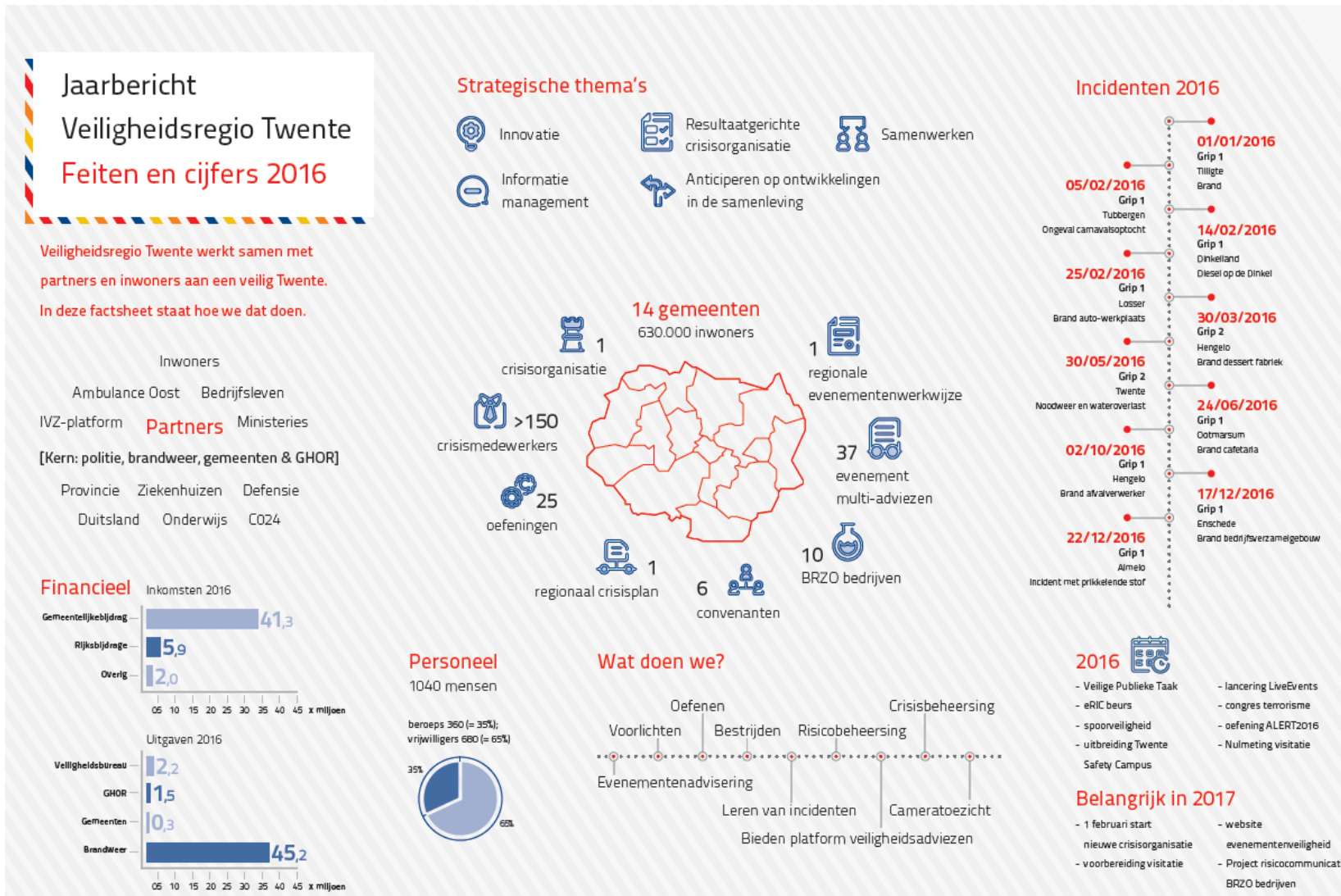
Faciliteren gemeentelijke presteren met processen	
Reden	Het project 'Presteren met Processen' betekent voor de Twentse gemeenten een aanzienlijke investering op het gebied van de gemeentelijke rampenbestrijding. Om de gemeenten te faciliteren bij de implementatie van het project wordt een reserve aangehouden.
Oordeel per 31-12-2016	De reserve is in 2016 volledig aangesproken.

Egalisatie FLO	
Reden	<p>Per 1 januari 2006 is het FLO bij de brandweer herzien en wordt de 2e loopbaan ingevoerd. Brandweerfunctionarissen in een bezwarende functie treden niet meer vervroegd uit, maar stromen na uiterlijk 20 jaar door naar een niet-bezwarende functie. Voor medewerkers die onder de FLO-regeling vielen, is FLO-overgangsrecht afgesproken. Aan dit recht zitten langjarige financiële consequenties vast.</p> <p>Het overgangsrecht FLO (Functioneel Leeftijdsontslag) treft een viertal gemeenten: Almelo, Hengelo, Enschede en Borne. Deze gemeenten hebben hiervoor afzonderlijk structureel budget ingebracht. Resultaten op deze begrotingspost dienen op enig moment afzonderlijk met betrokken gemeenten te worden verrekend. In dat kader is per gemeente een egalisatiereserve ingesteld.</p> <p>De bilaterale financiële afspraken worden periodiek geëvalueerd. De eerste evaluatie vindt plaats in 2016.</p>
Oordeel per 31-12-2016	<p>Aanhouden van deze middelen is noodzakelijk, gezien de langjarige afspraken die hierover zijn gemaakt.</p> <p>Egalisatiereserves Enschede en Borne zijn, volgens de regelgeving BBV, in mindering gebracht op de algemene reserve. Deze reserve worden in de financiële administratie echter wel separaat verantwoord. Voor meer toelichting wordt verwezen naar de paragraaf toelichting op de balans.</p>

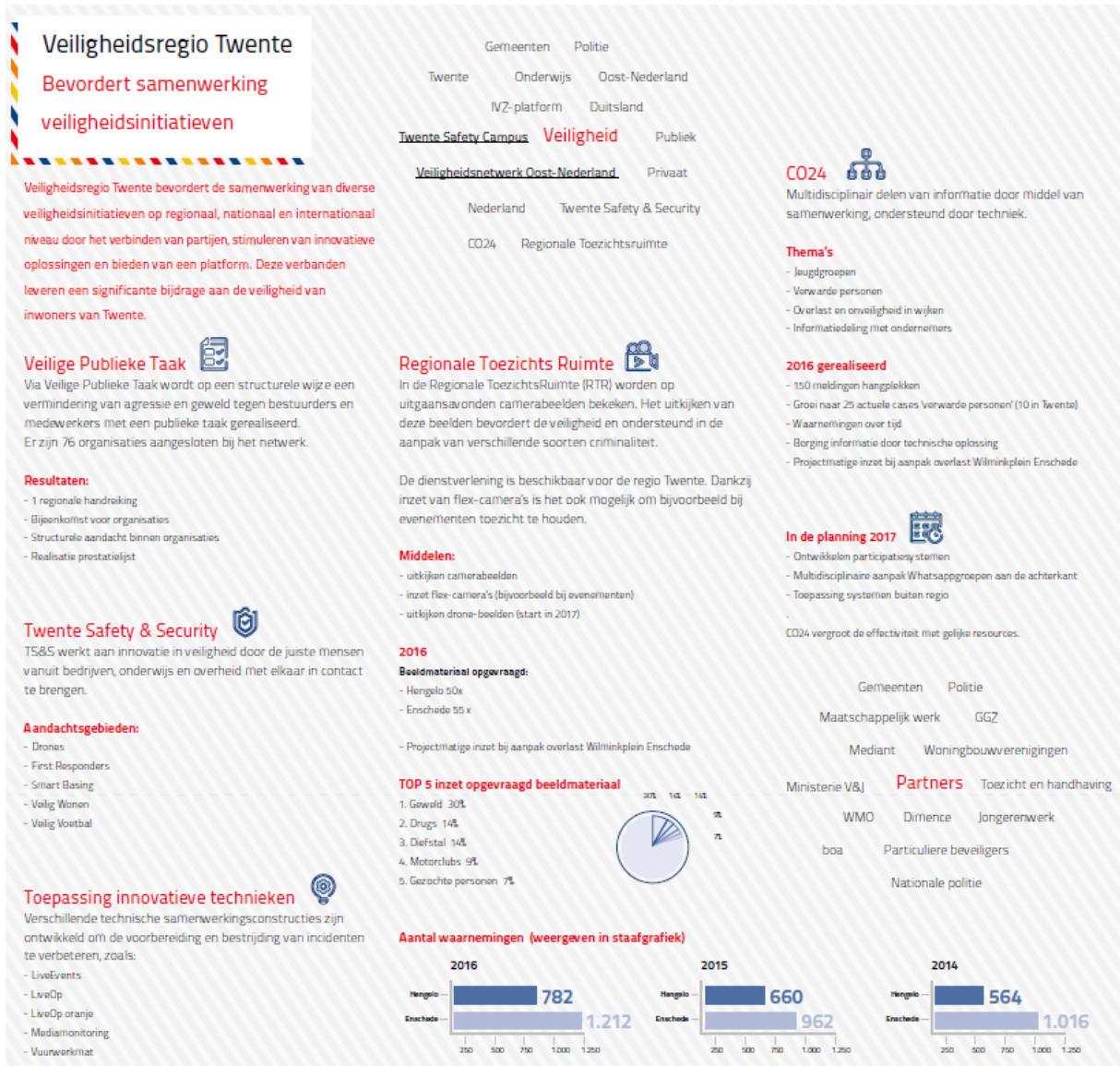
Bedrijfsvoering Troned/ TSC	
Reden	<p>In juni 2014 heeft het algemeen bestuur besloten tot instelling van deze reserve. Het oefencentrum Troned vormt onderdeel van de Twente Safety Campus (TSC). Dit centrum wordt buiten de gemeentelijke bijdrage om gefinancierd. Het oefencentrum is gehouden aan het uitgangspunt van een kostendekkende exploitatie. In boekjaar 2013 is de locatie meer dan kostendekkend geëxploiteerd.</p> <p>Voor de exploitatie van Troned (TSC) wordt gepleit voor een gesloten circuit van financiering. Dit sluit namelijk aan op het idee om TSC te beschouwen als een afzonderlijke entiteit binnen de organisatie. Daarmee is voor de safety campus een vertrekpunt gemarkeerd en dat geeft duidelijkheid richting toekomst (in welke constellatie TSC ook wordt voortgezet).</p> <p>Het genoemde bedrag betreft het exploitatieoverschot van 2013. Dit resultaat is dus bereikt met middelen die niet van Twentse gemeenten afkomstig zijn.</p>
Oordeel per 31-12-2016	<p>Een deel van de reserve is in 2016 ingezet ter dekking van de lasten. De programma TSC loopt door en daarmee is voortzetting van de reserve nodig.</p>

Innovatie	
Reden	<p>Het wettelijke takenpakket van veiligheidsregio's is voortdurend aan veranderingen onderhevig. Voor een deel hangt dit samen met landelijke initiatieven (ministerie V&J, Instituut Fysieke Veiligheid). Voor een deel zijn de veranderingen het gevolg van technologische of maatschappelijke ontwikkelingen. Veiligheidsregio Twente neemt vanwege haar zorg voor een goede uitoefening van haar wettelijke taak deel aan projecten die zich richten op nieuwe werkwijzen of nieuwe toepassingen van de crisisorganisatie. Dit krijgt vorm in het programma TS&S.</p> <p>Het algemeen bestuur heeft in 2014 deze reserve ingesteld voor de ontwikkeling van de routekaart programma TS&S en de uitwerking van de waardeproposities.</p>
Oordeel per 31-12-2016	<p>Een deel van de reserve is ingezet ter dekking van de lasten in 2016. Conform het besluit van AB op 10-10-2016 zal het resterende deel van de reserve vanaf 2017 ingezet worden om kennis en kunde beschikbaar te stellen voor innovatie binnen het veiligheidsdomein.</p>

Bijlage 4 factsheet VRT jaarbericht 2016-2017

Bijlage 5 factsheet platform VRT

Bijlage 7 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage 8 Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AC	Algemeen Commandant
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
AO	Administratieve Organisatie
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BERAP	Bestuursrapportage
BDUR	Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRT	Bedrijfsbureau Regio Twente
BRW	Brandweer
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BPM	Belasting Personen Motorvoertuigen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Brandveiligheid
BVL	Brandveilig Leven
BW	Burgerlijk Wetboek
BZ	Bevolkingszorg
B&T	Beheer & Techniek
BZOO	Bevolkingszorg Op Orde
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAR	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
COPI	Coördinatieteam Plaats Incident
DB	Dagelijks Bestuur
DITSS	Dutch Institute for Technology, Safety & Security
DPG	Directeur publieke gezondheid
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ESF	Europees Sociaal Fonds
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
GGB	Grootschalige Geneeskundige Bijstand
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
IBARC	Interregionale Brandweer Aanbesteding Radio Communicatiemiddelen
IC	Interne Controle
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid
IKB	Individueel Keuzebudget
IOV	Impuls Omgevingsveiligheid
IVZ	Integrale Veiligheidszorg
LCMS	Landelijke crisis management systeem
LNWKN	Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz
NIAV	Nationale Innovatieagenda Veiligheid
NRK	Nederlandse Rode Kruis
NWB	De Nederlandse Waterschapsbank
OM	Openbaar Ministerie
OMS	Openbaar Brandmeld Systeem
OTO	Opleiden, Training & Oefenen
OVD	Officier van Dienst
PDC	Productendienstencatalogus
PDCA	Plan, Do, Check, Act
PPMO	Periodiek Preventief Medisch Onderzoek
P&C	Planning & Control
RIE	Risico inventarisatie en -evaluatie
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorg
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SISA	Single Information Single Audit
S&O	Strategie & Ondersteuning
TRONED	Trainingscentrum Oost-Nederland

TSC	Twente Safety Campus
TS&S	Twente Safety & Security
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VB	Veiligheidsbureau
V&J	Veiligheid & Justitie
V&K	Vakbekwaamheid & Kennis
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VPT	Veilige Publieke Taak
VR	Veiligheidsregio
VRT	Veiligheidsregio Twente
VTH	Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WKR	Werkkostenregeling
WNT	Wet Normering Topinkomens
WVR	Wet Veiligheidsregio's

POSTBUS 1400, 7500 BK ENSCHEDE

Aan de gemeenteraden van de aan Veiligheidsregio Twente
deelnemende gemeenten

adres
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

postadres
Postbus 1400
7500 BK Enschede

telefoon
088 256 7800

pagina
info@vrtwente.nl

UW KENMERK:	-	ONS KENMERK:	VRT/VB/MdJ/17001296	DATUM:	6 april 2017
BEHANDELD DOOR:	M. de Jong	E-MAIL:	m.dejong@brandweertwente.nl	TELEFOON:	088 256 8129
ONDERWERP:	Ontwerpbegroting 2018				

Geachte raad,

Hierbij treft u aan de ontwerpbegroting 2018 van Veiligheidsregio Twente (VRT). Daarin is verwoord welke taken de organisatie het komende jaar verricht, welke prioriteiten daarbij zijn gesteld en wat de financiële implicaties daarvan zijn. VRT geeft uitvoering aan de programma's Brandweer, GHOR, Multidisciplinaire onderwerpen en gemeentelijke taken in het kader van crisisbeheersing. Het regionaal risicoprofiel en het beleidsplan 2016-2019, vastgesteld op 29 juni 2015 (na behandeling van deze stukken in de gemeenteraden), vormen de basis van deze programma's.

De begroting 2018 heeft een omvang van € 51,8 mln. Het gemeentelijke aandeel daarvan is geraamd op € 41,3 mln. Daarmee is de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de begroting 2017 onveranderd gebleven. Normaliter stijgt de begroting trendmatig. Dit jaar ontwikkelt de begroting zich vlak. Tegenover de looncompensatie staan een verlagend effect van de prijsindexcijfers en de verwerking van een afgesproken taakstellende bezuiniging per 2018. Voor een nadere specificatie van de ontwikkeling van de bijdrage wordt verwezen naar bijlage 1 van de begroting.

De algemene bijdrage van 41,3 mln. is conform de afgesproken Cebeon-systematiek verdeeld over de gemeenten. Hierbij is rekening gehouden met een afbouwend ingroeipad dat eveneens bij het besluit over de financieringssysteematiek is afgesproken. In bijlage 2 van de begroting is de bijdrage per gemeente weergegeven.

De opzet van de programmabegroting is dit jaar om twee redenen aangepast:

- Gemeenschappelijke regelingen dienen per 2018 te voldoen aan de vernieuwde BBV-voorschriften. Zo dienen baten en lasten te worden ingedeeld in taakvelden en zijn de verplichte paragrafen voorzien van meer financiële informatie.
- De wens is geuit om het begrotingsdocument meer transparant te maken. In dat licht is in de begroting de aandacht gevestigd op verschillende zaken:
  - inzage in de kostenstructuur van de organisatie.
  - inzage in de besteding van de gelden binnen de programma's.
  - de wijze waarop de financiële huishouding van de Twente Safety Campus is ingericht.
  - uiteenzetting van projecten en activiteiten die met niet-bestede Rijksgelden worden gefinancierd.
  - een verdere uiteenzetting van de risicoparagraaf.

De begroting is, net als in voorgaande jaren, voorgelegd aan de ambtelijke adviesgroep. De adviesgroep heeft positief gereageerd op de opzet van het document en herkent de toename van transparantie.

Los van de opzet is het van belang aan te tekenen dat de financiële huishouding van de organisatie onder druk staat. Verschillende risico's zoals beschreven in par. 4.1. gaan optreden of zijn al opgetreden. De

impact van deze ontwikkelingen neemt naargelang de tijd vordert verder in gewicht toe. Bovendien is een deel van de bezuinigingstaakstelling nog niet geëffectueerd.

Het geheel overziend maakt dat het zinvol is om de komende periode expliciet aandacht te vestigen op de financiële situatie van de organisatie. Met het algemeen bestuur is daarom afgesproken om in 2017 een afzonderlijk plan van aanpak op te stellen, waarin het vraagstuk verder uiteen wordt gezet en waarin wordt nagegaan welke oplossingsrichtingen daarbij voor handen zijn.

Het aanbieden van de begroting aan de raad vindt zijn grondslag in artikel 32 van de Regeling VRT. Daarin is bepaald dat het dagelijks bestuur jaarlijks zo tijdig mogelijk de ontwerpbegroting voor het komend kalenderjaar aan de raden van deelnemende gemeenten zendt. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen acht weken na ontvangst van de begroting bij het dagelijks bestuur een zienswijze naar voren brengen. In dat kader zien wij uw schriftelijke reactie graag uiterlijk 8 juni 2017 tegemoet.

Uw eventuele schriftelijke zienswijze wordt met een reactie van het dagelijks bestuur gevoegd bij de ontwerpbegroting, zoals die ter vaststelling aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Wij zijn graag bereid een nadere toelichting op de begroting te verstrekken in uw gemeenteraadsvergadering, een commissievergadering of tijdens een ander overleg.

De programmabegroting wordt op 10 juli 2017 in de vergadering van het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Twente behandeld.

Wij nemen aan u met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Twente,
secretaris,

H.G.W. Meuleman

voorzitter,

dr. G.O. van Veldhuizen

Programmabegroting
2018

Programmabegroting 2018

Concept

Versie 0.3 , 28-03-2017

VEILIGHEIDSGEGIO
TWENTE

Voorwoord

Hierbij presenteren wij u de programmabegroting 2018 van Veiligheidsregio Twente. In de programmabegroting zijn de ambities van de organisatie beschreven langs een drietal "W-vragen": wat willen we bereiken, wat gaan we doen en wat gaat het kosten. Deze vragen zijn kernachtig beantwoord. U treft dus geen volledige opsomming van taken aan, maar een uiteenzetting van de speerpunten van beleid voor het jaar 2018.

Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en beperken van schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente voelt zich verantwoordelijk voor het waar mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten.

De organisatie onderscheidt een viertal programma's: Multidisciplinaire onderwerpen, Brandweer, GHOR, en Gemeenten. Deze indeling sluit aan op de structuur van de organisatie. De ambities per programma zijn beschreven op een wijze die past bij het ontwikkelingsstadium van de desbetreffende kolommen en zijn zoveel mogelijk SMART-geformuleerd. Dit maakt het mogelijk om verantwoording af te leggen over het resultaat en waar nodig bij te sturen.

Rekening houdend met de landelijke uitgangspunten en ontwikkelingen, het regionaal risicoprofiel en de wettelijke kaders, heeft Veiligheidsregio Twente in het Beleidsplan 2016 – 2019 een aantal strategische beleidsdoelstellingen geformuleerd, welke ook voor het jaar 2018 centraal staan :

1. Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen
2. Goede informatievoorziening
3. Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving
4. Een op de samenleving toegeruste crisisorganisatie
5. Samenwerking zoeken en intensiveren.

In de programmabegroting zijn naast een beknopte uiteenzetting van de going-concern taken van de organisatie ook de speerpunten van beleid, zoals verwoord in het Beleidsplan 2016 – 2019, verder geconcretiseerd. Centraal staat daarbij de veiligheid van degenen die in Twente wonen, werken en verblijven. Bij het vaststellen van het Beleidsplan 2016-2019 is afgesproken dit beleidsplan halverwege de periode te evalueren. Eind 2017/begin 2018 zal dit gaan gebeuren (incl. evaluatie risicoprofiel).

De afgelopen jaren stonden o.a. in het teken van het doorvoeren van bezuinigingen en de keuze van een nieuwe financieringssystematiek. De bezuinigingsoperatie is nog gaande. Er wordt naar gestreefd om de bezuinigingen zoveel mogelijk conform besluit te realiseren. De keuze voor een nieuw financieringsmodel is mede aanleiding om het thema risicogerichte brandweezorg meer vorm en inhoud te geven.

Op basis van de strategische doelstellingen wordt verder vorm en inhoud gegeven aan de inspanningen om te komen tot meer veiligheid tegen gelijke kosten. De ontwikkelingen in het kader van Twente Safety en Security en Twente Safety Campus hebben tot doel dit door middel van innovatieve ontwikkelingen dichterbij te brengen. Ook in 2018 zal verder gewerkt worden aan innovatieve projecten en we gaan ervan uit dat we weer verschillende waardevolle zaken kunnen realiseren.

Voorbeelden van belangrijke thema's voor 2018 zijn de visitatie die in het voorjaar van 2018 gaat plaatsvinden, de vorming van de meldkamer Oost Nederland voorbereiden, projecten die de zelfredzaamheid van mensen in Twente vergroten en een goede informatievoorziening voor hulpverleners en voor inwoners van Twente.

Voor de uitvoering van de programma's vragen wij een bijdrage van € 41,3 mln. Deze laat ten opzichte van de begroting 2017 een toename zien van c.a. € 10.500,-. De ontwikkeling van de bijdrage is volledig terug te voeren op eerder genomen besluiten. Een verdere toelichting hierop is gegeven in bijlage 1.

Enschede, 21 juni 2017

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Twente

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
2	Veiligheidsregio Twente	7
2.1	Wie is Veiligheidsregio Twente?	7
2.2	Missie en visie Veiligheidsregio Twente	8
2.3	Wat doet Veiligheidsregio Twente?	8
2.4	De organisatie	9
3	Toelichting op de programma's	10
3.1	Programma Multidisciplinaire onderwerpen	10
3.2	Programma Brandweer	15
3.2.1	Twente Safety Campus	21
3.3	Programma GHOR	24
3.4	Programma Gemeenten	27
3.5	Geraamde totaal saldo van baten en lasten	29
3.6	Overzicht van herkomst en bestedingen baten en lasten	30
4	Paragrafen	31
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	31
4.1.1	Beschikbare weerstandscapaciteit	31
4.1.2	Benodigde weerstandscapaciteit	32
4.1.3	Beoordeling weerstandsvermogen	35
4.1.4	Financiële kengetallen	35
4.1.5	Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie	36
4.2	Onderhoud kapitaalgoederen	37
4.3	Financiering	38
4.4	Bedrijfsvoering	40
4.5	Verbonden partijen	41
5	Financiële begroting 2018	43
5.1	Financiële uitgangs- en aandachtspunten	43
5.2	Overzicht van baten en lasten en de toelichting	45
5.2.1	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	46
5.2.2	Taakvelden	46
5.3	Uiteenzetting financiële positie	47
5.3.1	Meerjarenraming 2018-2021	47
5.3.2	Geprognosticeerde balans	48
5.3.3	Berekening EMU-saldo	49
5.3.4	Verloopoverzicht reserves	50
5.3.5	Verloopoverzicht voorzieningen	50
5.3.6	Investerings	50
5.3.7	Arbeidskostengerelateerde verplichtingen	51
	Bijlagen	52
	Bijlage 1 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage	53
	Bijlage 2 Gemeentelijke bijdrage 2018	54
	Bijlage 3 Factsheet VRT jaarbericht 2016-2017	55
	Bijlage 4 Factsheet platform VRT	56
	Bijlage 5 Lijst met afkortingen	57

1 Inleiding

De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van Veiligheidsregio Twente (VRT). Ze heeft een kaderstellende functie: ze wijst gelden toe aan programma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het algemeen bestuur van de VRT bij de uitvoering van zijn sturende en controlerende taak. De gemeenschappelijke regelingen stellen de programmabegroting op overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Nieuwe opzet van de begroting

Deze begroting is anders van opzet dan voorgaande jaren. De reden hiervoor is dat de begroting vanaf 2018 moet voldoen aan de nieuwe BBV. Deze stelt nieuwe eisen aan de inrichting van de begroting en de financiële administratie, zoals bijvoorbeeld het verplicht hanteren van taakvelden.

Daarnaast is vanuit de gemeenten aangegeven dat de begroting meer transparant moet zijn. Om aan de wensen van de gemeenten te voldoen is in de nieuwe opzet van de begroting extra aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Incidentele middelen: de werkelijk lasten en baten zijn elk jaar hoger dan de begrote lasten en baten. Dit heeft voornamelijk te maken met incidentele projecten die gedekt worden vanuit andere middelen dan de gemeentelijke bijdrage (subsidie/ incidenteel geld).
- Investeringsplanning: in de begroting wordt aangegeven wat de investeringsplanning en de investeringsruimte is voor de jaren 2017-2019.
- Risicobeheersing: binnen de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is extra aandacht besteed aan de beheersmaatregelen bij de genoemde risico's.
- Overzicht lasten en baten: op VRT niveau wordt herkomst en bestedingen van lasten en baten inzichtelijk gemaakt.

Leeswijzer

- a. Hoofdstuk 2 heeft een inleidend karakter: het schetst een beeld van Veiligheidsregio Twente en haar taken en ambities.
- b. Hoofdstuk 3 bevat het programmaplan. In het programmaplan wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop Veiligheidsregio Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de vragen, wat willen we bereiken, wat gaan we doen en wat gaat het kosten?
- c. Hoofdstuk 4 bevat de verplichte paragrafen weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering en verbonden partijen.
- d. Hoofdstuk 5 bevat de financiële begroting. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van baten en lasten voor 2018, de meerjarenraming 2018-2021, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

2 Veiligheidsregio Twente

2.1 Wie is Veiligheidsregio Twente?

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De organisatie is met ingang van 1 januari 2011 een zelfstandige entiteit. Tot en met 2010 maakte zij als Hulpverleningsdienst onderdeel uit van het meervoudige samenwerkingsverband Regio Twente.

Veiligheidsregio Twente heeft een algemeen bestuur dat bestaat uit de burgemeesters van Twente. Het dagelijks bestuur bestaat uit de vijf burgemeesters.

Voor de ondersteuning van het bestuur is er de Veiligheidsdirectie, die bestaat uit de commandant brandweer, de vertegenwoordiger van Politie Nederland, de directeur PG en de coördinerend gemeentesecretaris. Voorzitter van de Veiligheidsdirectie is de secretaris van het bestuur.

De basis voor de ambtelijke organisatie wordt gevormd door vier kolommen: brandweer, politie, GHOR en gemeenten, die als zelfstandige organisatieonderdelen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taken en onder de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur multidisciplinair innovatief samenwerken. De kolommen en andere veiligheidspartners staan garant voor een kwalitatief goede mono disciplinaire taakuitvoering en programmatische multidisciplinaire aanpak. De multidisciplinaire taken staan onder regie van de veiligheidsdirectie. De taken zijn daarbij in verschillende portefeuilles onderverdeeld.

Met ingang van 1 januari 2013 is de brandweer Twente geregionaliseerd en is er één nieuwe organisatie voor brandweertzorg en hulpverlening als onderdeel van de Veiligheidsregio Twente.

Door het algemeen bestuur is besloten om bij de inwerkingtreding van de Nationale politie en daarmee het wegvallen van de functie van het Regionaal College, de regionale samenwerking op het terrein van integrale veiligheidszorg bestuurlijk te laten aansluiten op de overleg- en besluitvormingsstructuren van de Veiligheidsregio Twente (VRT). Door deze constructie zullen de verbindingen tussen sociale en fysieke veiligheid verder versterkt worden waardoor het brede domein van veiligheid van de burgemeester vanuit één organisatie bediend kan worden.

Om daadwerkelijk te komen tot meer veiligheid zet de VRT in op samenwerking en innovatie. Ontwikkelingen op gebied van bestuur, netwerken, technologie, economie, social media zijn aan de orde van de dag. Daar komt bij dat de belangrijkste veiligheidspartners van de VRT; gemeenten, brandweer, GHOR en politie op dit moment volop in verandering zijn. Opschaling en reorganisatie zijn actuele thema's. Steeds vaker geldt dat met minder capaciteit, hetzelfde veiligheidsniveau moet worden gerealiseerd.

Met deze context als gegeven kiest de VRT als netwerkpartner voor een positie om publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen rond het thema veiligheid en innovatie bijeen te brengen en vernieuwing mogelijk te maken ten gunste van 'meer' veiligheid en een hoger maatschappelijk rendement. Samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstututen is daarbij het uitgangspunt. De VRT participeert hierbij als 'spin in het web' en vervult verschillende rollen; coördinator, facilitator, adviseur, opdrachtnemer. Het aanjagen van innovatie en samenwerking moet leiden tot nieuwe activiteiten en faciliteiten op het gebied van veiligheid in Twente.

2.2 Missie en visie Veiligheidsregio Twente

Onze missie luidt: 'Samen werken aan een veilig Twente'.

Door de gezamenlijke aanpak creëren we meer veiligheid in Twente en hebben we aandacht voor de veiligheidsrisico's binnen onze regio. Veiligheidsregio Twente borduurt zo voort op de lange traditie van samenwerken in de regio Twente.

Visie

Iedereen is tot op zekere hoogte mede verantwoordelijk voor een veilig leven. Dat geldt voor individuele personen en voor (overheids-)organisaties. Daarom zorgen we samen voor veiligheid, burger én overheid. Dat is onze visie. Dit uit zich in het feit dat wij:

- De veiligheidsrisico's in Twente kennen;
- De aanpak van risico's, rampen en crises coördineren;
- Samenwerking tussen politie, brandweer, GHOR en de veertien Twentse gemeenten organiseren; daar waar nodig samenwerken met overige partijen zoals ambulancedienst, waterschap, defensie, de buurregio's, over de landsgrens, etc.
- Deskundige medewerkers inzetten, die hart hebben voor hun werk;
- Proactief inwoners en ondernemers informeren over risico's in Twente en stimuleren van zelfredzaamheid en samenredzaamheid;
- Inwoners en ondernemers van Twente stimuleren hun eigen verantwoordelijkheid te nemen voor een veilig leven.

2.3 Wat doet Veiligheidsregio Twente?

Wettelijke taken

Op basis van de Wet Veiligheidsregio's beschikt iedere veiligheidsregio in Nederland over de middelen om zware ongevallen, branden, rampen en crises waar mogelijk te voorkomen. Wanneer een dergelijke situatie niet voorkomen kon worden, beschikt de veiligheidsregio over middelen om professioneel en slagvaardig te kunnen optreden. Veiligheidsregio Twente heeft primair tot doel de Wet Veiligheidsregio's uit te voeren.

Niet-wettelijke taken

Naast de wettelijke taakstelling voert Veiligheidsregio Twente in de beleidsperiode de volgende niet-wettelijke taken uit:

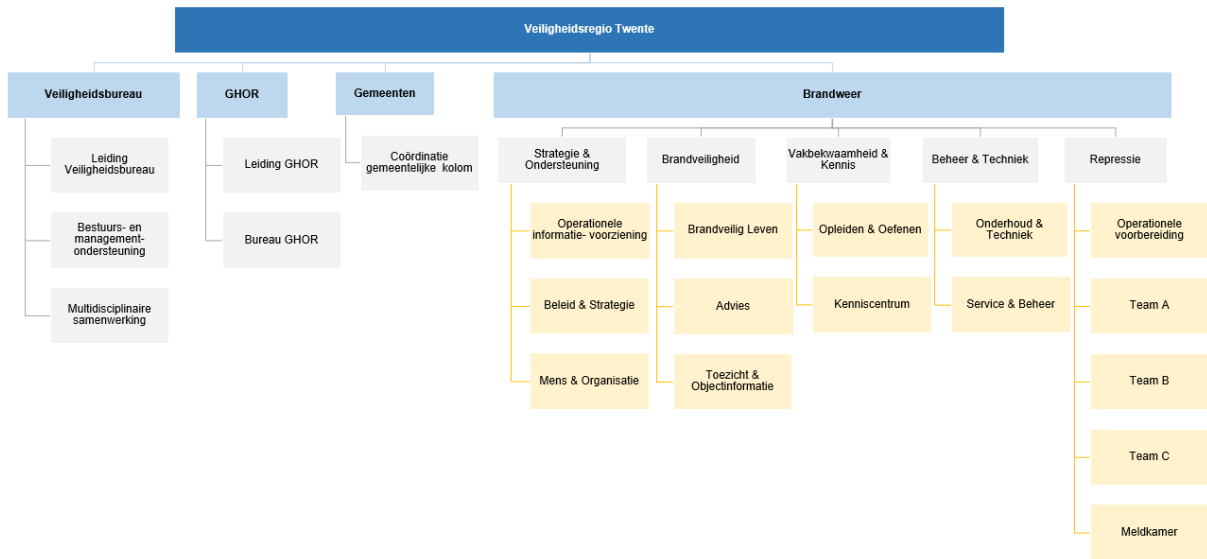
- het adviseren van gemeenten en provincie voor zover niet bij wet geregeld (de niet-wettelijke adviestaak).
- het adviseren bij (grootschalige) evenementen: VRT wil evenementen zo veilig mogelijk maken.
- het bieden van een platform voor samenwerking op het gebied van de sociale veiligheid- Integrale Veiligheidszorg (IVZ) taken.
- bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking.
- het in stand houden van een voorziening voor cameratoezicht.
- een deel van de activiteiten op de Twente Safety Campus (TSC)

Medio 2015 is het Beleidsplan VRT 2016-2019 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Het Beleidsplan vormt het strategische beleidskader en geeft richting aan de inspanningen van Veiligheidsregio Twente voor vier jaar. In deze begroting wordt weergegeven welke activiteiten er de komende begrotingsperiode uitgevoerd worden.

Veiligheidsregio Twente heeft de ambitie om de komende jaren op innovatieve wijze uitvoering te blijven geven aan haar wettelijke taken en op het gebied van innovatieve veiligheid verder door te ontwikkelen, in samenwerking met onze inwoners, partners, private en publieke partijen en maatschappelijke instellingen, waarbij we ons focussen op het voorkomen van incidenten en een toenemende zelfredzame samenleving.

2.4 De organisatie

Het organogram van de ambtelijke organisatie Veiligheidsregio Twente ziet er als volgt uit:

Het aantal fte's en het aantal vrijwilligers in de begroting 2018 is als volgt verdeeld over de programma's:

Programma	Aantal fte	Aantal vrijwilligers
Brandweer	320,69	684
Veiligheidsbureau	11,41	
GHOR	9,97	
Gemeenten	2,00	
Totaal	344,07	684

3 Toelichting op de programma's

3.1 Programma Multidisciplinaire onderwerpen

Portefeuillehouder	Dr. G.O. van Veldhuizen
Programmamanager	H.G.W. Meuleman

Samenvatting

Het programma multidisciplinaire onderwerpen bevat de coördinatie van de werkzaamheden, projecten en activiteiten welke multidisciplinair opgepakt worden.

Veiligheid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. Private partners, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en burgers worden actief betrokken bij de uitvoering van de taken van de VRT. Om de taken die vanuit de wet aan Veiligheidsregio Twente worden gesteld te realiseren wordt intensief samengewerkt met verschillende partners.

Missie

Onze missie luidt: 'Samen werken aan een veilig Twente'.

Visie

Iedereen is tot op zekere hoogte zelf verantwoordelijk voor een veilig leven.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeenschappelijke regeling
- Visie Veiligheidsregio Twente
- Organisatieplan Veiligheidsregio
- Crisisplan
- Regionaal evenementenkader
- Multidisciplinair opleidings- en oefenbeleidsplan 2017-2019
- Beleidsplan VRT 2016-2019
- Regionaal Risicoprofiel Twente
- Risicocommunicatie Twente.

Trends en Ontwikkelingen

Mede door de verschillende bezuinigingen die de laatste jaren zijn doorgevoerd, is bij een ieder het besef gegroeid dat op een andere wijze met veiligheid moet worden omgegaan. Innovatie en samenwerking vormen hierbij de sleutelwoorden op basis waarvan verder vorm gegeven wordt aan de inspanningen om te komen tot een meer betaalbare veiligheid. Veiligheidsregio Twente blijft de komende jaren op een innovatieve wijze uitvoering geven aan haar wettelijke taken en op een innovatieve manier verder door ontwikkelen.

Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen en uitgangspunten voor ons ook van invloed op onze doelstellingen. Zonder een uitputtend overzicht te willen geven volgt hieronder een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen die wij signaleren en waarmee wij rekening willen houden:

Terrorismedreiging

Terroristische acties en dreigingen zijn de laatste paar jaar dichtbij ons gekomen. De wereld wordt harder. De kans op een terroristische aanslag tegen (belangen van) Nederland is reëel. Het voorbereiden op een terroristische actie en de daarbij behorende heftige schade, is iets waar we binnen onze veiligheidsregio aandacht aan besteden. Het is onderdeel van ons trainings- en oefenprogramma.

Toenemende nadruk op zelfredzaamheid

Burgers nemen meer en meer zelf verantwoordelijkheid voor hun eigen omgeving en hun eigen leven. Zelfredzaamheid, samen redzaam zijn, eigen regie en eigen verantwoordelijkheid zijn hierbij sleutelbegrippen.

Dit komt ten dele omdat er minder middelen beschikbaar zijn, doordat mensen mondiger zijn, ouder worden (vergrijzing) en zelfstandiger (willen) blijven of zijn en deels ook door alle technologische (ICT) mogelijkheden. Deze ontwikkeling heeft ook zijn weerslag op het veiligheidsdomein. Mensen en bedrijven/ instellingen worden geacht zich bewust te zijn van de veiligheidsrisico's en, tot op zekere hoogte, te weten wat zij moeten doen als een risico zich voordoet. Bovendien neemt het gevoel van veiligheid toe, als mensen zelf invloed kunnen uitoefenen op hun eigen veiligheidssituatie.

Onderdeel van onze visie is dat inwoners en ondernemers van Twente gestimuleerd worden hun eigen verantwoordelijkheid te nemen voor een veilig en gezond leven. Hiervoor zijn een aantal projecten gestart, bijv.

de Risk Factory en de projecten "Veilig Wonen", "veiligheid rondom BRZO-bedrijven" (Besluit Risico's Zware Ongevallen) en veiligheid op het spoor.

Digitale samenwerking in de veiligheidsketen

Informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse overheid, kennisinstellingen, burgers en bedrijven is noodzakelijk om Nederland veiliger te maken. Enerzijds verlangt de burger meer veiligheid en een proactieve houding van de overheid, anderzijds mag het niet ten koste gaan van zijn eigen privacy. Dit evenwicht moet worden gehandhaafd in een omgeving waarbij informatie-uitwisseling tussen ketenpartners in veiligheid noodzakelijk is om een informatiepositie te bewerkstelligen die het uitvoeren van de taken optimaal faciliteert.

De mondige en verwachtingsvolle burger en de opkomst van digitale media

Informatie en communicatie spelen een steeds belangrijker rol, en krijgen ook binnen Veiligheidsregio Twente een prominente plek in het denken en doen, zowel in de dagelijkse werkzaamheden als in crisissituaties. Voorbeelden hiervan zijn het media-monitoring systeem en het delen van informatie tijdens incidenten en crises.

Veranderde wetgeving

Wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen gevolgen hebben voor onze organisatie en voor ons handelen. Zo is de Omgevingswet één nieuwe, integrale wet waarmee het kabinet besluitvorming over ruimtelijk relevante ontwikkelingen wil vergemakkelijken en gaat o.a. over ruimte, bouwen, water, milieu en infrastructuur. De nieuwe wet heeft "een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit" als één van zijn hoofddoelstellingen.

De Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) zijn belast met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. De introductie van de RUD's heeft invloed op de vormgeving van de advisering door de brandweer. In Twente is de brandweer geen partner in de RUD, maar wel als extern kennispunt brandveiligheid verbonden aan de RUD.

Door de decentralisaties in de jeugd- en ouderenzorg komen er meer taken te liggen bij de gemeenten. Dit kan z'n weerslag krijgen op veiligheidsgebied. Crisissituaties bijvoorbeeld op het terrein van jeugdzorg kunnen sneller op het bordje van de gemeenten terechtkomen.

Transitie meldkamer

Sinds 2014 loopt een landelijk traject onder de naam Transitie Landelijke Meldkamer Organisatie. Hierin wordt uitvoering gegeven aan het besluit van de minister om over te gaan naar één nieuwe meldkamerorganisatie die verantwoordelijk wordt voor 10 landelijke meldkamers (i.p.v. de 25 regionale meldkamers). Daarnaast speelt nog het vraagstuk rond dat wat achterblijft, vooral een combinatie van meldkamer, Regionaal Coördinatiecentrum (RCC) en CO24. De komende periode worden hiervoor plannen ontwikkeld.

Platformfunctie bieden

Veiligheidsregio Twente biedt een platformfunctie voor samenwerkingsconstructies op verschillende terreinen. Voorbeelden die reeds lopen zijn het bieden van een platform voor het project Veilige Publieke Taak, IVZ, Regionale toezichtruimte (RTR) en Co24. In de toekomst komen hier wellicht nog nieuwe initiatieven bij.

Landelijke Strategische Agenda

In mei 2014 heeft het Veiligheidsberaad ingestemd met de strategische agenda 'Versterken Veiligheidsregio's'. Met het vaststellen van de strategische agenda hebben de veiligheidsregio's de gezamenlijke ambitie voor de komende jaren verwoord. Hoofddoel van deze agenda is Nederland veiliger te maken door het voorkomen en tegengaan van maatschappelijke ontwrichting. Hoe? Door het versterken van risicobeheersing en crisisbeheersing. Het Veiligheidsberaad werkt aan deze versterking middels zes gezamenlijk vastgestelde prioritaire thema's, waarvan er drie samen met het ministerie van V&J worden opgepakt.

- A. Doelstellingen ministerie Veiligheid en Justitie en Veiligheidsberaad:
  - 1. Water en evacuatie
  - 2. Continuïteit van de samenleving
  - 3. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

- B. Doelstellingen Veiligheidsberaad:
  - 1. Kwaliteit en vergelijkbaarheid
  - 2. Versterking bevolkingszorg
  - 3. Bovenregionale operationele besluitvorming

Wat willen we bereiken?

Alle activiteiten van de Veiligheidsregio Twente richten zich op het vergroten van de veiligheid van de inwoners en bezoekers van Twente. Dit doen wij door veiligheidsrisico's in Twente nauwgezet in kaart te brengen en de zelfredzaamheid bij inwoners en ondernemers in Twente te stimuleren. Onze activiteiten strekken zich uit van het voorkomen van (en voorbereiden op) ongevallen en rampen, tot het verhelpen van de situatie bij ongevallen en rampen. Daarbij gaat onze aandacht niet alleen uit naar bestaande risico's, ook de beheersing en bestrijding van nieuwe risico's staat hoog bij ons op de agenda. Het resultaat is niet per definitie een hoger veiligheidsniveau, maar wel meer veiligheid in Twente en duidelijkheid over de risico's waardoor mensen in Twente zich beter kunnen voorbereiden.

Rekening houdend met de landelijke uitgangspunten en –ontwikkelingen, het regionaal risicoprofiel en de wettelijke kaders, heeft Veiligheidsregio Twente voor de komende jaren een aantal strategische beleidsdoelstellingen geformuleerd. Het betreft de volgende strategische beleidsdoelstellingen:

1. Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen
2. Goede informatievoorziening
3. Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving
4. Een op de samenleving toegeruste crisisorganisatie
5. Betekenisvol samenwerken.

Wat gaan we doen?

Op basis van de Wet Veiligheidsregio's beschikt iedere Veiligheidsregio in Nederland over de middelen om zware ongevallen, branden, rampen en crises waar mogelijk te voorkomen en, in geval van, professioneel en slagvaardig te kunnen optreden. Veiligheidsregio Twente heeft primair tot doel de Wet Veiligheidsregio's uit te voeren, meer in het bijzonder de taken zoals genoemd in artikel 10 van de Wvr. Belangrijke activiteiten in het jaar 2018 vanuit het Veiligheidsbureau zijn :

Bestuursondersteuning

- a. Advisering aan en ondersteuning van het bestuur.
- b. Coördinatie van de multidisciplinaire samenwerking op het gebied van de voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
- c. Coördinatie van de planning en controlcyclus.
- d. Voorzien in de meldkamerfunctie.
- e. Waar nodig en mogelijk ondersteuning aan brandweer, GHOR, gemeenten, politie en partners.

Samenwerking

Veiligheidsregio Twente werkt met diverse partijen (crisispartners) samen. Het gaat hier om samenwerking met de regionale nutsbedrijven, zoals bijvoorbeeld, Essent, Vitens, Cogas, maar ook om samenwerking met Pro Rail, het waterschap Vechtstromen, de provincie Overijssel, het Regionaal Militair Commando of functionarissen van gedeconcentreerde overheidsdiensten. Het doel van deze samenwerking is dat partijen gezamenlijk voorbereidingen treffen en dat coördinatie bij de aanpak van de ramp of crisis tot stand komt. Het regionale crisisplan bevat een overzicht van de afspraken die met de crisispartners zijn gemaakt.

Samenwerking vindt ook plaats met andere veiligheidsregio's. Met name op Oost 5 niveau. De transitie naar een meldkamer op Oost 5 niveau is daar een goed voorbeeld van.

Twente is een grensregio die met ongeveer de helft van zijn grens raakt aan buurland Duitsland. Bijzonder daarbij is, dat Twente grenst aan twee Duitse deelstaten, Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen. Deze "Bundesländer" maken weliswaar deel uit van één Duitsland, maar verschillen tegelijkertijd sterk in cultuur, wetgeving en organisatie.

De noodzaak om te investeren in de samenwerking met onze oosterburen is evident, ondanks het gegeven dat het een niet wettelijke taak is. De afgelopen periode hebben we daar een begin mee gemaakt. Ook in 2018 willen we inzetten op het intensiveren van de samenwerking met Duitsland, onder andere door :

- verschillende overlegvormen een structureel karakter te geven waardoor het beter mogelijk is uniforme afspraken met elkaar te maken.
- het actief ondersteunen van het organiseren van grensoverschrijdende liaisons.

In 2015 zijn met de Duitse partners aan de grens afspraken gemaakt om, bij behoefte aan nadere informatie in brede zin, elkaar te contacteren. Het jaar 2016 is in dit verband te beschouwen als een opstartjaar waarin eerste ervaringen worden opgedaan. Een speciaal hiervoor opgestelde contactatlas waarin de bereikbaarheidsgegevens zijn opgenomen van de verschillende veiligheidsregio's en Kreisen aan de Duits-Nederlandse grens maakt het beter mogelijk om elkaar 'te vinden.' Ook in 2018 zal verder worden ingezet op deze vorm van grensoverschrijdende samenwerking.

Doorontwikkeling crisisorganisatie

In 2014 is door het bestuur het besluit genomen de bestaande crisisorganisatie door te ontwikkelen. Dit om een meer flexibele, slagvaardige en meer outputgerichte crisisorganisatie te krijgen, die de burger centraal stelt. Per 1 februari 2017 is deze nieuwe structuur ingevoerd.

De nieuwe crisisorganisatie werkt conform de volgende basisprincipes:

- maximaal twee commandolagen (één in de nabijheid van het incident en één rondom de burgemeester)
- startopstelling bestaat uit kleine teams waarbij sprake kan zijn van invoegen-toevoegen-uitvoegen
- focus ligt op het incident en hulpverlening
- zekerheid wordt gekoppeld aan flexibiliteit.

We gaan in 2017/2018 oefenen met inwoners van Twente. Driedelig:

- om het risicobewustzijn van inwoners te vergroten en handelingsperspectief te bieden
- om een crisis zo realistisch mogelijk te kunnen stimuleren voor de hulpdiensten
- om feedback te kunnen ontvangen van inwoners en hiervan te leren.

Innovatie

In 2014 is gestart met het samenwerkingsverband Twente Safety & Security. In het samenwerkingsverband TS&S ontmoeten partijen elkaar om samen te werken aan nieuwe veiligheidsoplossingen en om met elkaar kennis en expertise te delen. Doelstelling van het samenwerkingsverband is het ontwikkelen van nieuwe veiligheidsoplossingen en groei in werkgelegenheid in Twente. Gebouwd wordt aan een veiligheidscluster in Twente dat bestaat uit: bedrijven, kennisinstituten, overheid en maatschappelijke organisaties. Inhoudelijk is gekozen voor een aantal speerpunten, deze zijn: Drones en first responders, veilig wonen voor minder zelfredzamen, smart bases. Twente werkt daarbij ook samen met andere soortgelijke initiatieven in Nederland, te weten: the Hague Security Delta (HSD) en Dutch Institute for Technology Safety & Security (DITSS) uit Eindhoven/Tilburg.

O.a. op het vliegveld Twente wordt in een fieldlab samengewerkt met bedrijven en overheidspartijen (zoals de brandweer) aan veiligheidsthema's. Co-creatie vindt daar plaats, waarbij de unieke kenmerken van het vliegveld (afgeschermd, mooie testlocatie, veel ruimte) wordt benut. Vanaf 2016 is onder andere gestart met een gemeenschappelijk dronescentrum. Dit ontwikkel, test en opleidingscentrum voor drones is een publiek-private samenwerking waarbij een focusgebied is drones in relatie tot safety & security. Vanaf 2017 wordt aan de rol van de VRT als "trekker" naar "partner" meer inhoud gegeven (conform AB besluit van 10 oktober 2016).

Risicocommunicatie

Het bestuur van de Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de informatievoorziening aan burgers over de risico's, rampen en crises en over de maatregelen die het heeft genomen ter voorkoming en bestrijding ervan. Dit ligt in het verlengde van de verantwoordelijkheid van het bestuur voor het vaststellen van het risicoprofiel. Risicocommunicatie is er niet alleen op gericht dat burgers zich bewust zijn van de risico's, maar ook van de voorbereidingen die ze zelf kunnen treffen en acties die ze kunnen ondernemen op het moment van een incident.

Gemeentelijke kolom

De doorontwikkeling naar de nieuwe crisisorganisatie is afgerond en in 2017 worden, ook voor Bevolkingszorg, de laatste aanpassingen gedaan. Daarmee is de basis op orde. Binnen Bevolkingszorg willen we het thema zelfredzaamheid meer vorm en inhoud gaan geven. We willen meer gebruik maken van de kennis, kunde en activiteiten van onze partners en de eigen kracht van inwoners meer benutten. Dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen.

Evenementen

- Uitvoering geven aan de regionale werkwijze omtrent evenementenveiligheid.
- Beheer LiveEvents.
- Digitale koppeling gemeentelijke systemen met LiveEvents.
- Vergroten risicobewustzijn van evenementenbezoekers.

Informatievoorziening

In 2015 is door het landelijk Veiligheidsberaad het programmaplan Informatievoorziening vastgesteld. Dit programma heeft een looptijd tot 2020 en heeft tot doel om als veiligheidsregio's efficiënter en effectiever te werken en samen te werken. Binnen het programma zijn zes speerpunten benoemd die worden opgepakt. Hiervoor zijn verschillende convenanten afgesloten met alle veiligheidsregio's. De thema's waar samenwerking wordt gezocht tussen de veiligheidsregio's zijn:

- Basisvoorziening GEO
- Landelijke Kernregistraties

- Landelijke ICT-omgeving
- Gemeenschappelijke applicaties
- Business intelligence (informatiegestuurd werken)
- Informatieveiligheid (cybersecurity).

Daar waar mogelijk wordt verbinding gezocht met lopende ontwikkelingen in de VRT. Hiervan is op nagenoeg alle onderwerpen sprake. Algemeen zijn de onderwerpen samen te vatten in vier aandachtsgebieden:

- In stand houden/onderhouden en doorontwikkelen infrastructuur
- In stand houden/onderhouden en doorontwikkelen basisomgeving (servers en randapparatuur)
- In stand houden/onderhouden en doorontwikkelen van de operationele informatievoorziening
- Doorontwikkeling gebruik informatie als ondersteuning van de (crisis) organisatie.

Rampenbestrijdingsplannen

Rampenbestrijdingsplannen zijn de operationele plannen waarin de aanpak van concrete rampsituaties voor specifieke inrichtingen is beschreven. Bij Algemene Maatregel van Bestuur (amvb) worden de categorieën inrichtingen aangewezen waarvoor rampbestrijdingsplannen moeten worden opgesteld. Deze rampbestrijdingsplannen worden door het bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld. Aan deze taak zal ook in 2018 uitvoering worden gegeven.

Visitatie

Visitatie is een manier om er achter te komen wat goed gaat en wat beter kan. Doel van de visitatie is van en met elkaar te leren. Bestuurlijk is vastgesteld dat de scope de multidisciplinaire organisatie binnen de VRT is. Alle veiligheidsregio's doen een visitatietraject. Landelijk zijn drie thema's bepaald voor visitatie:

Maatschappelijke opdracht, Waarom doen we wat we doen?

leiderschap en verandervermogen, Hoe geeft de VRT richting en hoe inspireert ze medewerkers en externe partners om te leren en te ontwikkelen?

Samenwerking, Hoe werken we samen binnen de organisatie en met partners.

In mei 2018 bezoekt een visitatiecommissie de VRT. De commissie bestaat onder andere uit directieleden uit andere veiligheidsregio's. De visitatiecommissie praat met medewerkers en samenwerkingspartners van de VRT over het functioneren van de VRT. Om ons hierop voor te bereiden volgen we een stappenplan. Dit stappenplan bestaat uit een nulmeting en een zelfevaluatie. We gaan hiervoor in gesprek met medewerkers en externe samenwerkingspartners op de drie thema's.

Als bijlagen zijn 2 factsheets bijgevoegd:

- De factsheet VRT jaarbericht 2016-2017, met multi feiten en cijfers welke bij benadering ook voor 2018 aan de orde zullen zijn;
- De factsheet Platform VRT, waarin de verschillende samenwerkingsvormen en –initiatieven zijn weergegeven.

Wat gaat het kosten?

Multidisciplinaire onderwerpen	2018		2017		Verskil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuursondersteuning	820.829	1.600.142	683.065	1.389.770	137.764	210.372
Rampenbestrijding en crisisorganisatie	309.580	54.261	256.950	-	52.630	54.261
Samenwerking & Innovatie	163.605	97.200	65.488	-	98.117	97.200
Meldkamer	828.892	389.543	885.776	389.543	-56.884	-
Kwaliteit & Informatievoorziening	163.100	39.086	187.019	-	-23.919	39.086
Risicobeheersing & Communicatie	210.679	54.209	157.517	-	53.162	54.209
Platform IVZ	143.940	143.940	-	-	143.940	143.940
Totaal Multidisciplinaire onderwerpen	2.640.625	2.378.381	2.235.815	1.779.313	404.810	599.068
		262.244		456.502		-194.258

In de begroting 2018 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 491.000. Incidentele middelen (vooruitontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2017 en 2018 besteed aan veelal innovatieve projecten, zoals:

- Risico communicatie risicovolle bedrijven
- Besteding subsidies i.h.k.v. het thema "personen met verward gedrag"
- CO-24

3.2 Programma Brandweer

Portefeuillehouder	S.W.J.G. Schelberg
Programmamanager	S.J.M. Wevers

Samenvatting

In artikel 25 van de Wet op de Veiligheidsregio's staan de taken van de brandweer als volgt omschreven:

1. De door het bestuur van de veiligheidsregio ingestelde brandweer voert in ieder geval de volgende taken uit:
  - a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
  - b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand;
  - c. het waarschuwen van de bevolking;
  - d. het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting;
  - e. het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
2. De brandweer voert tevens taken uit bij rampen en crises in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.
3. De brandweer staat onder leiding van een commandant.

Sinds de oprichting in 2013 is Brandweer Twente met name gericht geweest op het organiseren en inrichten van de basis van de nieuwe organisatie Brandweer Twente. Tevens is gewerkt aan het ontplooiën van een programma in het kader van brandveilig leven ('voor het vlammetje'). Brandonderzoek en kennisuitwisseling zijn in de steigers gezet om in de jaren erna verder uitgebouwd te worden.

In 2014 heeft verankering en doorontwikkeling plaatsgevonden in de lijn van de visie en het organisatieplan. De brandweer is, naast het doorontwikkelen van activiteiten in het kader van brandpreventie, gericht op vernieuwen, herverdelen en efficiënt werken ten aanzien van de brandbestrijding ('tijdens en na het vlammetje').

De jaren 2015-2020 staan in het teken van verdere ontwikkeling en realisatie van deze plannen en maatregelen. Conform de uitspraak van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2015 wordt hierbij gewerkt aan het groeien naar een vergelijkbare regio: gelijkwaardige inzet/dienstverlening t.a.v. brandweezorg in Twente bij vergelijkbare risico's (qua aard en omvang). Hiervoor wordt een risicogerichte aanpak gekozen. Met een Twentse aanpak waar het kan en een lokale waar dat nodig is wordt een grotere efficiëntie bereikt.

Missie en visie

De missie en visie van Brandweer Twente zijn beschreven in het visiedocument 'Brandweer Twente over morgen' (oktober 2011). Minder slachtoffers en minder schade is het streven voor de komende jaren. Dat gebeurt met oog voor efficiënte bedrijfsvoering, acceptabele belasting van brandweermensen en een heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid en maatschappij. Brandweer Twente staat in de toekomst niet meer alleen voor bestrijden (beperken effect). Juist voorkomen en nazorg (verkleinen kans) krijgen meer aandacht. Kennis wordt de basis voor alle activiteiten. De brandweezorg die Brandweer Twente levert is voor burgers betaalbaar, voor het bestuur uitlegbaar en voor onze medewerkers behapbaar. In 2017 wordt de visie geactualiseerd.

Kaderstellende beleidsnota's

- Brandweer Twente over morgen, visie op één brandweer in Twente (oktober 2011)
- Principebesluit één Brandweer Twente
- Organisatieplan Brandweer Twente
- Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2016-2019
- Dekkingsplan Brandweer Twente
- Wet Veiligheidsregio's

Trends en Ontwikkelingen

1. Omgevingsrecht

Er vinden momenteel diverse ontwikkelingen in het omgevingsrecht plaats, die de brandweer en de Veiligheidsregio raken. Het betreft de introductie van de Omgevingswet, de introductie van private kwaliteitsborging in de bouw en de inrichting van regionale uitvoeringsdiensten/omgevingsdiensten (RUD's en Brzo-RUD's).

Met name de nieuwe Omgevingswet en de private kwaliteitsborging hebben invloed op de rol van de brandweer t.a.v. brandveiligheid in Nederland en hebben daarbij mogelijk ook invloed op het repressieve optreden van de brandweer.

- *Introductie Omgevingswet*

De Omgevingswet is één nieuwe, integrale wet waarmee het kabinet besluitvorming over ruimtelijk relevante ontwikkelingen wil vergemakkelijken en gaat o.a. over ruimte, bouwen, water, milieu en infrastructuur. De nieuwe wet heeft "een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit" als één van

zijn hoofddoelstellingen. De taken van de brandweer met betrekking het voorkomen en bestrijden van branden en andere incidenten blijft geborgd in de Wet Veiligheidsregio's. Mogelijk dat de wijze waarop dit gebeurt, aangepast wordt als gevolg van de introductie van de omgevingswet.

- *Private kwaliteitsborging in de bouw*

De introductie van private kwaliteitsborging in de bouw betekent - kort samengevat - dat marktpartijen en adviesbureaus een belangrijk deel van de technische Bouwbesluittoets gaan uitvoeren. De Minister voor Wonen en Rijksdienst werkt momenteel aan de beoogde introductie hiervan. Inmiddels heeft de tweede kamer ingestemd met de private kwaliteitsborging. Dit betekent dat Brandweer Twente verder gaat met de doorontwikkeling van regelgericht naar risicogericht zowel op het gebied advies als toezicht. Brandveiligheid is immers een samenhangend geheel van gebouw, installaties, gebruik en omgeving. Deze integraliteit zal dan ook samen met bestrijdbaarheid van een incident worden meegewogen in een advies voor alle fases van een bouwwerk: van plan via realisatie en oplevering tot gebruik..

Brandweer Twente heeft onderzocht hoe zij zich wil positioneren ten aanzien van bovenstaande ontwikkelingen en hoe zij kan bijdragen aan een optimale brandveiligheid in Twente. Deze strategie wordt in de komende jaren verder geïmplementeerd.

- *Inrichting regionale uitvoeringsdiensten (RUD's en Brzo-RUD's) of Omgevingsdiensten*

In Nederland ontstaat een stelsel van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) dat belast is met uitvoeringstaken op het terrein van het omgevingsrecht. Een RUD, ook wel Omgevingsdienst genoemd, is één loket voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van milieu en mogelijk ook bouwen, natuur en water. Voor de handhaving rondom bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken (BRZO-bedrijven) zijn er zes gespecialiseerde RUD's.

De ontwikkeling inzake de Regionale Uitvoeringsdiensten (zowel inzake de uitvoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) als ook van het BRZO) is van invloed op de vormgeving van de advisering door de brandweer. Vanaf 1 januari 2018 moeten alle omgevingsdiensten verplicht als openbaar lichaam zijn ingericht. De gemeenten zijn bezig met het opstellen van een bedrijfsplan om deze Omgevingsdienst voor Twente vorm te gaan geven. Brandweer Twente zal in deze een extern kennispunt brandveiligheid zijn en blijven, waardoor de manier van adviseren aan een Omgevingsdienst gelijk is aan de advisering aan een gemeente of provincie.

2. Opkomsttijden en doorontwikkeling repressie

RemBrand is een onderzoek dat gericht is op het bereiken van minder branden, minder slachtoffers en minder schade. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat dit alleen in een coproductie tussen verschillende partijen bereikt kan worden. Het huidige wettelijke kader legt te veel focus op opkomsttijden waarvan de onderbouwing ook nog moeilijk te achterhalen blijkt. De eerste fase is in opdracht van het Veiligheidsberaad vervolgd (RemBrand fase 2). Hierin zijn criteria gedefinieerd in termen van output- en outcome voor alle schakels van de veiligheidsketen, die een effect hebben op de impact van de brandweezorg voor de maatschappij. De uitkomsten van RemBrand hangen samen met de aankondiging dat de Wet Veiligheidsregio's geëvalueerd wordt. Deze herziening van de wet, waarvan de tweede tranche in 2017 verwacht wordt, is onder andere gericht op het gemotiveerd afwijken de opkomsttijden en de variabele voertuigbezetting. In een latere derde tranche worden naar verwachting de wijzigingen met betrekking tot de normtijden meegenomen.

Voor het landelijke niveau ziet de agenda voor minder brand, minder slachtoffers en minder schade er dan als volgt uit, waarbij per thema indicatief de actoren zijn aangegeven:

- Het snel verbeteren van de rookmelderdichtheid door het bevorderen en ondersteunen van landelijke, en lokale acties enerzijds, en het bevorderen van wet- en regelgeving om werkende rookmelders in woningen te verplichten anderzijds.
- Het bevorderen van wet- en regelgeving voor Brandveilig meubilair.
- Veiligheidslabel voor woningen en bewoners (techniek en gedrag).
- Brandveiligheid in het technisch onderwijs (m.n. bouw- en installatie-gerelateerd).

In navolging op de landelijke ontwikkelingen, is brandweer Twente in 2016 gestart met het programma Risicogerichte Brandweezorg 2020. De landelijke zienswijzen worden hierbij toegepast en vertaald naar de Twentse praktijk.

In dit programma wordt ook gewerkt aan het realiseren van het bestuurlijk uitgangspunt van een vergelijkbare regio (voortkomend uit de besluitvorming over de herverdeling financieringssystematiek): het realiseren van een balans tussen de risico's en de bijbehorende maatregelen. Gelijkwaardige brandweezorg in heel Twente bij risico's van dezelfde aard en omvang (AB 29 juni 2015).

Informatie-gestuurd werken is hierbij een belangrijke voorwaarde en heeft dan ook prioriteit. Immers, inzicht in de aard en omvang van de risico's en de prestaties van de brandweer is nodig om de gevraagde afweging te maken.

Er liggen drie leidende principes ten grondslag aan de aanpak:

- Accent verlegd van repressie naar preventie: deze beweging (bekend onder de term 'vlinderdas' of 'voor het vlammetje') is enige jaren geleden ingezet. In een aantal gevallen zal deze nog verder worden doorgevoerd in de komende jaren.
- Risico gestuurde aanpak: de risico's zijn leidend voor het handelen en organiseren. Het betreft hier voorlichting, advisering, toezicht, opleiding, oefenen, preparatie, paraatheid, etc. In feite wordt deze aanpak ook toegepast binnen de bedrijfsvoering.
- Twentse aanpak met lokale accenten: waar het mogelijk is wordt (veelal vanuit efficiency) gekozen voor een aanpak op Twentse schaal. De risico's laten dit niet altijd toe. Dan wordt een lokale focus aangebracht om het beoogde veiligheidsniveau te behalen.

Een separate bestuurlijke voortgangsnotitie over dit onderwerp is onlangs opgesteld.

3. Landelijke onderzoeken repressie

In 2017 zijn er twee landelijke onderzoeken uitgevoerd naar de repressieve organisatie van de regionale brandweren.

Het eerste betreft een onderzoek in opdracht van de minister van Veiligheid & Justitie en wordt uitgevoerd door zijn Inspectie Veiligheid & Justitie. Dit onderzoek richt zich op de vastgestelde tijdsnormen voor de opkomsttijd, de toepassing van variabele voertuigbezetting, de beschikbaarheid van personeel, de registratie en analyse van gerealiseerde opkomsttijden en de mate waarin het brandweerpersoneel zich veilig voelt bij de uitoefening van het repressieve vak.

Daarnaast wordt in opdracht van het Veiligheidsberaad een belevingsonderzoek uitgevoerd onder het repressieve personeel. Dit wordt gedaan aan de hand van een aantal thema's, zoals arbeidsveiligheid, de effecten van de regionalisering, de betrokkenheid van de medewerkers bij ontwikkelingen in het vak en de afstand tussen leiding en werkvloer.

Voor beide onderzoeken worden de resultaten dit jaar verwacht, onder andere in een regionaal beeld. De resultaten zullen worden bestudeerd en waar wenselijk zal dit worden omgezet in acties of aanpassingen.

4. Meldkamer brandweer

De meldkamer brandweer is op dit moment nog een onderdeel van de meldkamer Twente. Landelijk loopt er een project om de meldkamers te reorganiseren. Er komt één nieuwe landelijke meldkamerorganisatie die verantwoordelijk wordt voor de meldkamers in Nederland. Het aantal locaties van de meldkamers gaat terug van 25 naar 10, waarbij de meldkamer voor de oostelijke regio's in Apeldoorn is voorzien. Hieraan is een taakstelling gekoppeld, oplopend tot € 50 miljoen. De meldkamer van de toekomst moet over vijf jaar operationeel zijn qua nieuwe werkwijze etc. Uitgangspunt bij de transitie is dat dit een geleidelijk proces is waarbij de nieuwe manier van werken wordt uitgewerkt en beproefd. Twente is betrokken bij het landelijke en regionale proces.

5. Vrijwilligersagenda

De *Brandweer over morgen* schetst het toekomstconcept voor de brandweer in 2040 met vrijwilligheid als belangrijke basis.

De vrijwilligers vormen de lokale sleutel naar de vermaatschappelijking van de brandweer. Met een effectieve uitvoering van de lokale brandweerborging rukken zij lokaal niet alleen uit voor brand en hulpverlening, maar helpen zij burgers ook brand te voorkomen en leren te beperken. Op deze wijze wordt vrijwilligheid in de hele lijnorganisatie vertegenwoordigd.

Diverse onderzoeken onder de brandweervrijwilligers hebben de tevredenheid van het vrijwilligerswerk aangetoond. Aandachtspunten voor verbetering zijn:

- In te spelen op de (h)erkenning van de vrijwilligers op hun specifieke maatschappelijke positie in de lokale samenlevingen,
- In te spelen op de vervreemding in de organisatieopbouw en;
- Rekening houden met de toenemende belasting thuis, bij de werkgever en in de kazerne.

In Twente wordt gewerkt aan de vrijwilligersagenda, waarbij de landelijke visie wordt ingebed. De werving van nieuwe vrijwilligers is een jaarlijks terugkerende campagne, op basis van het ideale aantal en het personeelsverloop.

6. Wet op de privacy; info veiligheid

In mei 2016 is Europese wetgeving aangenomen over bescherming van persoonsgegevens. Veiligheidsregio Twente heeft, net als andere organisaties, tot mei 2018 de tijd om deze wetgeving te implementeren. De belangrijkste punten die de Europese wetgeving voorschrijft zijn:

- Aantoonbaar op orde hebben van informatieveiligheid en daarover verantwoording kunnen afleggen;
- Het melden van datalekken
- Het aanstellen van een functionaris gegevens bescherming

Binnen Veiligheidsregio Twente is met een projectgroep een start gemaakt met bovenstaande, waarbij wordt ingezet op het in kaart brengen van informatiesystemen, processen en bewustwording van medewerkers. In de komende jaren zal dit onderwerp structureel menskracht vragen.

7. Ontwikkelingen Business Intelligence

Data-analyse wordt binnen Brandweer Twente sinds enige tijd structureel opgepakt. Met de verkregen informatie wordt het functioneren achteraf beoordeeld, en worden eveneens afwegingen gemaakt naar de toekomst. Het is een instrument om de kwaliteit en efficiency van de brandweezorg, zowel preventief als repressief, te verbeteren. Hiervoor is structureel personele capaciteit nodig.

Wat willen we bereiken?

1. Algemeen

Brandweer Twente is een herkenbare brandweerorganisatie die optreedt als sterke partner zowel in Veiligheidsregio Twente als daarbuiten. De bedrijfssturing is gebaseerd op de resultaten van een gedegen informatiesysteem.

Haar bedrijfsvoering is gericht op efficiënt en risicogericht werken met een goede balans tussen kosten en baten. Binnen Brandweer Twente zijn vakbekwaamheid en lerend vermogen een integraal onderdeel van de bedrijfsprocessen. Er is aandacht voor regio- en landgrensoverschrijdende uitwisselingen en activiteiten. Er zijn passende oplossingen voor specialismen en is er meer ruimte voor de inzet van vrijwilligers vanuit de lokale kazernes.

2. Brandveiligheid

Brandweer Twente werkt aan een optimale (brand-)veiligheid waarin het accent verschuift van bestrijden naar voorkomen, door het zo veel mogelijk structureel voorkomen van brandonveilige situaties: 'minder branden, minder slachtoffers en minder schade'. Brandweer Twente streeft naar een dalende trend. Ze heeft hiertoe een heldere en significante rol in de ontwikkeling van de infrastructuur en ruimtelijke ordening in de regio. Om burgers en bedrijven bewuster en bekwaamer te maken op het gebied van brandveiligheid ontplooit Brandweer Twente diverse activiteiten. Brandweer Twente wil haar medewerkers (beroeps en vrijwillig) breder inzetten voor zowel incidentbestrijding als veiligheidsvoorlichting. Hiermee wordt de brandweer een organisatie die beroeps en vrijwilligers nog meer mogelijkheden biedt om een maatschappelijk relevante bijdrage te leveren.

3. Repressie

Brandweer Twente biedt dagelijks (24/7) adequate brandweer zorg binnen Twente. Brandweer Twente draagt zorg voor een solide organisatie voor crisis- en rampenbestrijding binnen Twente, waarbij de brandweer een deskundig aandeel levert. Verder wil zij als partner in veiligheid zorgen dat alle betrokken partijen ook daadwerkelijk kunnen bijdragen aan meer veiligheid.

Brandweer Twente zet de beweging voort om de repressie efficiënter in te richten. Hiertoe is een risicodifferentiatie uitgewerkt. In de periode 2016-2020 wordt verder gewerkt aan een gelijkwaardige verdeling van de brandweezorg in Twente in relatie tot de risico's. Risico's zijn bestuurlijk geaccepteerd en gecommuniceerd. Risicogerichte brandweezorg wordt verder uitgewerkt. Uitgaande van risicodifferentiatie worden variabele voertuigbezetting (bijvoorbeeld licht versie voor bepaalde teams) en nieuwe inzettechnologieën toegepast.

Binnen Brandweer Twente zijn vakbekwaamheid en lerend vermogen een integraal onderdeel van de bedrijfsprocessen. Er is ruimte voor vakmanschap en creativiteit van het individu. Formeel en informeel leren zijn communicerende vaten en in balans. Het oefencentrum Troned, als onderdeel van de Twente Safety Campus, is daarin een belangrijk onderdeel en een satelliet in het landelijke netwerk voor oefenen, onderzoek en innovatie. Er is aandacht voor grensoverschrijdende uitwisselingen en activiteiten.

Wat gaan we doen?

1. Algemeen

- Brandweer Twente is herkenbaar en zichtbaar in de samenleving. We informeren burgers en bedrijven over onze activiteiten. We zijn vanaf 29 locaties aanwezig in Twente en zijn bereikbaar voor burgers en bedrijven
- Brandweer Twente levert een actieve bijdrage aan vakgroepen en samenwerkingsverbanden
- Brandweer Twente beschikt over een gedegen informatiesysteem voor eigen management, bestuur en burger. Informatie-gestuurd werken is een speerpunt binnen Brandweer Twente.
- Vrijwilligersbeleid Brandweer Twente is vertaald naar concrete acties (vrijwilligersagenda) en wordt geïmplementeerd in de organisatiestructuur. Brandweer Twente zorgt ervoor dat vrijwilligers goed gefaciliteerd en gemotiveerd hun werk kunnen doen. Dat kan op meer gebieden zijn dan alleen repressie.

2. Brandveiligheid

- Brandweer Twente is de kennisleverancier en adviseur op het gebied van advies en toezicht op het terrein van fysieke- en brandveiligheid binnen Twente en (als extern kennispunt) t.b.v. de netwerk RUD Twente.
- Brandweer Twente spant zich in om zo veel mogelijk brandonveilige situaties te voorkomen door het geven van adviezen aan gemeente, bedrijven en burgers ten aanzien van brandveiligheid.
- Brandweer Twente voert taken op gebied van Brandveilig Leven uit in de 14 Twentse gemeenten. Diverse activiteiten zijn gericht op het vergroten van de bewustwording bij burgers en bedrijven, waarbij

samenwerking wordt gezocht met diverse (externe) partners. Daarbij spannen we ons in om de resultaten - voor zover mogelijk- meetbaar te maken.

d. Brandweer Twente doet (brand)onderzoek, analyseert branden door haar eigen brandonderzoeksteam, verzamelt systematisch gegevens over (brand) veiligheid, signaleert trends en deelt resultaten met netwerkpartners, zowel in Twente als in Brandweer NL. Onderzoek wordt deels in samenspraak met politie uitgevoerd.

3. Repressie

a. Brandweer Twente garandeert de dagelijkse paraatheid vanuit 29 kazernes in Twente. Hierbij voldoen we aan de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden in het dekkingsplan Brandweer Twente.

b. Brandweer Twente is voortvarend aan de slag met slimme repressie en verbetert organisch het primaire proces (waaronder variabele voertuigbezetting, arrangementen met vrijwilligers, nieuwe inzettechnologieën).

c. Brandweer Twente innoveert en heeft haar specialistische taken in (inter)regionale en landelijke samenwerking georganiseerd op basis van risicodifferentiatie.

d. Door middel van het inrichten van een Kenniscentrum, het vakbekwaamheidsstelsel leertafels en kenniskringen wordt de vakbekwaamheid binnen de organisatie gewaarborgd. Op deze manier zorgen we ervoor dat ons personeel vakbekwaam is en blijft. Er is een oefen(beleids)plan waar uitvoering aan wordt gegeven.

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Huidig niveau (2017)	Ambitieniveau (2018)
Verbinding met de gemeentes	1a	Principebesluit tot regionalisering	Brandweer Twente komt jaarlijks in iedere gemeente 1x langs om de gemeenteraden/-besturen te informeren over haar activiteiten.	Brandweer Twente komt indien gewenst jaarlijks in iedere gemeente 1x langs om de gemeenteraden/-besturen te informeren over haar activiteiten.
Brandweer levert een bijdrage in de multidisciplinaire vakgroepen.	1b	Visie <i>Brandweer Twente over Morgen</i>	100%	100%
De indicatorenset zoals vastgesteld in de programmabegroting wordt in VRT verband gemonitord.	1c	Nvt	Rapportage in BERAP en in de jaarrekening	Rapportage in BERAP en in de jaarrekening
Vrijwilligersagenda wordt gebruikt voor faciliteren en motiveren van vrijwilligers	1d	NvT	De agenda is actueel en wordt geïmplementeerd in samenwerking met vrijwilligers.	Zichtbare plek in organisatie. Agenda en ondersteuning op orde.
Productendienstencatalogus (PDC) met afspraken over de werkwijze m.b.t. de thema's advies en controles/toezicht.	2a,b	Nvt	In 2017 ev. worden de afspraken met de gemeentes gemonitord en waar nodig bijgestuurd.	In 2018 ev. worden de afspraken met de gemeentes gemonitord en waar nodig bijgestuurd.
Adviestermijn	2a,b	Visie <i>Brandweer Twente over Morgen</i>	90 % van de afgegeven adviezen is binnen de afgesproken en vastgelegde termijn verstrekt. 95% van de afgegeven adviezen voldoen aan de afgesproken en vastgestelde kwaliteitscriteria (PDC)	90% van de afgegeven adviezen is binnen de afgesproken en vastgelegde termijn verstrekt. 95% van de afgegeven adviezen voldoen aan de afgesproken en vastgestelde kwaliteitscriteria (PDC)

Indicator	Nr. activiteit	Bron	Huidig niveau (2017)	Ambitieniveau (2018)
Toezicht (controles brandveiligheid)	2a,b	Visie <i>Brandweer Twente over Morgen</i>	Ten minste 90% van de afgesproken controles is gerealiseerd. Tevredenheid over de uitgevoerde controles is minimaal voldoende (bepaald i.o.m. gemeente).	Ten minste 90% van de afgesproken controles is gerealiseerd. Tevredenheid over de uitgevoerde controles is minimaal voldoende (bepaald i.o.m. gemeente).
Brandveilig leven*	2c	Nvt	Bereik activiteiten BVL: jaarlijks ca 46.000 mensen. Betreft burgers die direct bereikt zijn door een BVL activiteit (bijv. leerlingen op scholen) en burgers die indirect in contact zijn gekomen met een BVL activiteit (bijv. de ouders van de leerlingen die deelnemen aan een BVL activiteit).	Bereik activiteiten BVL: jaarlijks ca 51.000 mensen.
Brandonderzoek	2d	Nvt	Naast de reguliere brandonderzoeken wordt: – 100% van de branden met slachtoffers onderzocht – 100% van de woningbranden onderzocht	Naast de reguliere brandonderzoeken wordt: – 100% van de branden met slachtoffers onderzocht – 100% van de woningbranden onderzocht
Openbaar Brandmeldsysteem (OMS)	2, 3	Nvt	Stabilisering van het aantal loze meldingen op 1900.	Stabilisering van het aantal loze meldingen op 1900.
Basisbrandweezorg: uitrukken die voldoen aan de normtijd	3a	Dekkingsplan Brandweer Twente	Bij daadwerkelijke uitrukken voldoet BRW Twente in 90% van de gevallen aan de berekende tijd uit het vastgestelde dekkingsplan Brandweer Twente.	Bij daadwerkelijke uitrukken voldoet BRW Twente in 90% van de gevallen aan de berekende tijd uit het vastgestelde dekkingsplan Brandweer Twente.
Risicogerichte brandweezorg	3b,c	Nvt	Programma Risicogerichte Brandweezorg gestart: voortgangsnotitie bestuurlijk vastgesteld in 2017.	Uitvoering programma risicogerichte brandweezorg loopt. Er wordt een start gemaakt met de actualisering van het dekkingsplan 2019.

Wat gaat het kosten?

Brandweer	2018		2017		Verskil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Repressie	12.900.183	1.041.344	15.825.869	1.245.710	-2.925.686	-204.366
Beheer & Techniek	11.560.726	1.100.390	12.481.633	1.151.418	-920.907	-51.028
Brandveiligheid	3.994.475	322.447	4.678.245	368.241	-683.770	-45.794
Vakbekwaamheid	4.323.241	348.986	4.654.480	366.370	-331.239	-17.384
Strategie & Ondersteuning	12.451.144	1.953.248	7.632.282	1.978.032	4.818.862	-24.784
Troned	1.933.848	1.933.848	-	-	1.933.848	1.933.848
Totaal Brandweer	47.163.617	6.700.263	45.272.509	5.109.771	1.891.108	1.590.492
	40.463.354		40.162.738		300.616	

In de begroting 2018 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 272.000. Incidentele middelen (vooruitontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2017 en 2018 onder andere besteed aan:

- Safety Field Lab: co-financiering innovatieve producten
- Inzet BDUR-gelden als buffer voor Troned en de Risk-factory
- Besteding subsidiegelden Impuls omgevingsveiligheid

3.2.1 Twente Safety Campus¹

De Twente Safety Campus (TSC) is een plek waar partners op het gebied van veiligheid elkaar ontmoeten en samenwerken. De Twente Safety Campus is opgezet vanuit een denken-doen-beleven- concept.

Het 'doen' gedeelte van Twente Safety Campus is het oefencentrum TRONED waar verschillende hulpdiensten werken aan hun vakbekwaamheid. Er is ruimte om te oefenen, om te experimenteren en om bezig te zijn met de praktijk. Het centrum wordt gebruikt door Twents brandweerpersoneel, maar wordt ook ingezet voor trainingen aan andere regio's en partners in het veiligheidsdomein, die deze trainingen inkopen.

Safety Care Center is hét trainings- en ontwikkelingscentrum voor organisaties in de zorg, Professionals in de zorg – van verpleegkundige tot voorzitter van de Raad van Bestuur - oefenen realistische situaties, met als doel: het verhogen van de zorgcontinuïteit én veiligheid van mensen die zorg nodig hebben. In dagelijkse en bijzondere omstandigheden op het snijvlak van zorg en veiligheid.

In de Risk Factory kan veiligheid 'beleefd' worden. Het doel is vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van burgers. In de Riskfactory kunnen mensen door levensechte simulaties (on)veiligheid aan den lijve ervaren. Zo leren mensen een onveilige situatie te herkennen of te voorkomen. Ook leren ze om in een bepaalde situatie snel, veilig en zeker te kunnen optreden. Hierbij krijgen ze voorlichting en handelingsperspectieven aangeboden.

Het Safety Fieldlab is een plek waar kennis ('het denken') centraal staat en een platform biedt om samen met kennisinstututen en bedrijven kennis en producten om ideeën te ontwikkelen naar producten en deze naar de veiligheidspraktijk te brengen. In de kennisprogramma's wordt samengewerkt met andere partijen waarbij we op zoek zijn naar innovatieve veiligheidsoplossingen. Oplossingen die Twente (betaalbaar) veilig houden én die vermarkt kunnen worden: van kennis naar kunde naar kassa.

Hiermee is de TSC een belangrijke ontmoetingsplek voor veiligheid in Twente. De verschillende onderdelen van de TSC (oefencentrum TRONED, de Safety Care Center, de RISK Factory en het Safety FieldLab) halen verschillende disciplines en deskundigheden bij elkaar en waar mensen en kennis bij elkaar komen ontstaan ideeën en bedrijvigheid. Dit is de kern van TSC als onderdeel van het brede veiligheidsnetwerk in Twente, waarvan ook Twente Safety&Security deel uitmaakt.

¹ Twente Safety Campus opereert programma-overstijgend. Omdat de brandweerkolom het grootste aandeel heeft in de activiteiten is TSC onder dit programma verantwoord. Eén van de onderdelen van de TSC, nl. Safety Care Center is volledig in beheer van de GHOR.

Bestuurlijk

In november 2014 heeft het AB VRT besloten om een deel van TSC uit de projectfase te halen en dit deel als integraal onderdeel van de Veiligheidsregio Twente voor een periode van tenminste 5 jaar te exploiteren en door te ontwikkelen. Daarnaast is in december 2014 door het AB VRT opdracht gegeven voor het uitwerken van een 'open ontwikkelroute' waarin de toekomstige mogelijkheden, inclusief de bijbehorende route en besispunten, van TSC in samenhang met TS&S worden verkend. Dit wordt opgepakt in het programma Twente Safety Campus. Het bestuur is in november 2015 tijdens de bestuurlijke tweedaagse over veiligheid geïnformeerd over de laatste stand van zaken rondom de Twente Safety Campus. In 2017 wordt de visie op doorontwikkeling van de Twente Safety Campus verder uitgewerkt. Dit zal aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

Wat willen we bereiken?

We willen de vakbekwaamheid en professionaliteit van hulpverleners en de hulpverlenersorganisatie stimuleren. Met de Risk Factory geven we invulling aan het veiligheidsbewustzijn door de zelfredzaamheid en het handelingsperspectief van Twentse burgers te vergroten. Niet alleen voor basisschoolleerlingen, maar ook voor hun omgeving en de groep van kwetsbare ouderen. Samen met bedrijven en kennisinstellingen zijn we op zoek naar innovatieve veiligheidsoplossingen die Twente betaalbaar veilig houden. Hiermee helpen we tevens Twentse bedrijven om ideeën door te ontwikkelen tot vermarktbaar producten (Safety Fieldlab). Met de Safety Care Center willen de bewustwording bij zorginstellingen vergroten en ze voorbereiden op hun taken en verantwoordelijkheden ten tijden van een crisis. Tevens willen we onze geneeskundige partners hierin onderling verbinden, maar ook de zorg verbinden met de hulpdiensten. Dit alles naast de bijbehorende doelstelling om TSC op een bedrijfseconomisch verantwoorde manier exploiteren, continueren en doorontwikkelen.

Wat doen we ervoor?

We bieden onze activiteiten aan, aan verschillende doelgroepen:

- oefenprogramma's en trainingen voor hulpverleners (Troned en Safety Care Center);
- interactieve educatieprogramma's gericht op veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners (Risk Factory);
- mogelijkheden voor testen, simulaties en experimenteermogelijkheden voor bedrijven (safety fieldlab).

Wat kost het?

In 2010 heeft VRT (toen nog als Hulpverleningsdienst Twente onderdeel vormend van Regio Twente) voor oefendoeleinden zich gevestigd op de voormalige vliegbasis. Destijds zijn de eerste gedachten ontwikkeld over het exploiteren van het oefencentrum onder de noemer TRONED. Om verschillende moverende redenen. Maar ook vanwege een financieel argument: realistisch trainen op externe locaties (binnen- en buitenland) is namelijk kostbaar.

Door een groter deel van het realistisch oefenprogramma in eigen beheer uit te voeren, bleek lastenverlichting mogelijk. De besparing is ingeschat op 150.000,- structureel. Die besparing is dan ook betrokken in de bezuinigingsoperatie van afgelopen jaren (AB besluit d.d. 24-03-2014).

Inmiddels is de trainingslocatie onderdeel van een meeromvattende Twente Safety Campus. Die doorontwikkeling heeft ertoe geleid dat de financiële huishouding van de campus complexer is geworden:

- a. De campus is op verschillende onderdelen vervlochten met de "moederorganisatie" Brandweer Twente. Dit levert vraagstukken op in de toewijzing van baten en lasten (met name in de personele sfeer).
- b. Het karakter van de te onderscheiden activiteiten van de campus is divers. Sommige activiteiten liggen dichterbij de kerndoelstellingen van de organisatie dan andere. Ze hebben dan ook verschillende financiële implicaties (strikte eis van een kostendekkende exploitatie of is gedeeltelijke inzet van collectieve middelen verdedigbaar?).
- c. De diversiteit in activiteiten maakt het ingewikkeld om naleving van financiële en fiscale wetgeving na te leven.

In de afgelopen periode is niettemin de financiële huishouding van TSC verder uitgekristalliseerd en een adequate invulling gegeven aan de hiervoor geschetste financiële en administratieve vraagstukken. Daarmee is ook een scherper financieel beeld gekregen van de campus. De totale exploitatieomvang van TSC bedraagt per saldo c.a. **€ 2,4 mln**. Onderstaand in hoofdlijnen de financiële kenmerken van en de belangrijkste financiële opgave voor de betreffende onderdelen van TSC.

Troned

Balanswaarde	3,9 mln.
Exploitatieomvang	1,85 mln.
Personele sterkte	7,5 fte
Uitgangspunten financieel	Kostendekkende exploitatie
Belangrijkste dekkingsbronnen	a. Omzet uit trainingen b. Inzet BDUR-gelden (als buffer)
Primaire focus financieel	Realiseren van genoeg cashflow om continuïteit te waarborgen.

SCC

Balanswaarde	0
Exploitatieomvang	0,08 mln.
Personele sterkte	0,9 fte
Uitgangspunten financieel	Kostendekkende exploitatie
Belangrijkste dekkingsbronnen	1. Omzet uit trainingen 2. Inzet BDUR-gelden (als buffer)
Primaire focus financieel	Omzetontwikkeling en beslismoment creëren over de wijze waarop SCC wordt voorgezet.

Risk factory

Balanswaarde	0,1 mln.
Exploitatieomvang	0,3 mln.
Personele sterkte	1,65 fte (basiscapaciteit)
Uitgangspunten financieel	- Basiscapaciteit geleverd vanuit staande organisatie - Aanvullende uitgaven gefinancierd uit bijdragen van partners / derden
Gebruikte dekkingsbronnen	- Gemeentelijke bijdrage (basiscapaciteit) - Bijdragen scholen en overige instellingen - Inzet BDUR-gelden (als buffer)
Primaire focus financieel	Borging structurele financiering Risk Factory.

Safety Field Lab

Balanswaarde	0,3 mln.
Exploitatieomvang	0,15 mln.
Personele sterkte	0,7 fte
Uitgangspunten financieel	Test- en certificering: kostendekkende exploitatie. Onderzoek en ontwikkeling: veelal gericht op cofinanciering.
Gebruikte dekkingsbronnen	- Subsidies - Omzet derden - Inzet BDUR-gelden (niet als buffer, maar gericht)
Primaire focus financieel	Financiële houdbaarheid van innovaties Risicoafweging bij doorontwikkeling / verbreding Field Lab

3.3 Programma GHOR

Portefeuillehouder	T.J. Schouten
Programmamanager	S. Dinsbach

Samenvatting

GHOR Twente coördineert, regisseert en adviseert over de geneeskundige hulpverlening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen de bureauorganisatie en de crisisorganisatie. De bureau organisatie heeft de volgende reguliere werkzaamheden:

- Evenementadvisering
- Beleidsmatige en inhoudelijke advisering
- Het ontwikkelen van plannen en procedures
- Opleiden, trainen en oefenen

De geneeskundige zorg tijdens een crisis wordt geleverd door verschillende geneeskundige organisaties, zoals ambulancediensten, GGD, huisartsen en ziekenhuizen. GHOR Twente vormt de schakel tussen deze organisaties. Zij coördineert de geneeskundige hulpverlening tijdens crises. Deze crisissituaties kunnen uiteenlopen van een grootschalige stroomuitval tot een ongeval met een groot aantal slachtoffers. De GHOR wil zijn: De enige onafhankelijke, verbindende schakel tussen zorg en veiligheid met de focus op eigen verantwoordelijkheid van de partners.

Missie en visie

Samen werken aan een veilig Twente.

De GHOR wil zijn: De enige onafhankelijke, verbindende schakel tussen zorg en veiligheid met de focus op eigen verantwoordelijkheid van de partners. Waarbij de volgende waarden geformuleerd zijn: GHOR Twente is zichtbaar, betrouwbaar, betrokken, laagdrempelig en onmisbaar (van toegevoegde waarde)

Kaderstellende beleidsnota's

- Visiedocument Veiligheidsregio Twente
- Organisatieplan VRT
- Regionaal risicoprofiel VRT
- Regionaal beleidsplan VRT
- Regionaal crisisplan VRT
- Actieplan GHOR Twente 2020

Trends en Ontwikkelingen

Zelfredzaamheid en informatie gestuurde GHOR

Een belangrijke trend of ontwikkeling is dat de burgers langer thuis blijven wonen. Hierdoor verspreiden zich ook de risico's voor minderzelfredzame burgers. Bij rampen/crisis zijn deze mensen niet meer in beeld. Het is dus zaak om meer gebruik te maken van big data. Een informatie gestuurde GHOR ten behoeve van advisering en de operationele crisisorganisatie, met name grootschalig.

Omgevingswet

Met de implementatie van de omgevingswet wordt onderzocht welke impact deze heeft. Hierbij wordt in samenwerking met de GGD verkend of een coalitie voor beiden voordeel kan hebben.

Wat willen we bereiken?

De GHOR heeft als opdracht het coördineren van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises, oftewel de witte kolom. Deze crisissituaties kunnen uiteenlopen van bijvoorbeeld een grootschalige stroomuitval tot een ongeval of ramp met een groot aantal slachtoffers. Verder heeft de GHOR als taak ondersteuning te bieden en coördinatie te verzorgen bij de voorbereiding van partijen op rampen en crises. Met uiteindelijk als doel dat slachtoffers onder alle omstandigheden verantwoorde zorg wordt geboden door een samenhangende zorgketen. Een zorgketen waarbij ook sprake is van nauwe samenwerking met andere hulpdiensten. De GHOR adviseert daartoe de zorgsector over de wijze van voorbereiding. De GHOR adviseert ook andere overheden en organisaties op dit gebied.

Wat gaan we doen?

1. Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen

- Safety Care Center (SCC) : het verbinden van onze geneeskundige partners en ze voorbereiden op crisis

2. Goede informatievoorziening

- Investeren in een goede informatievoorziening koud en warm
- Hoofd Informatie (HIN) piket verder vormgeven
- Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS) en Landelijk Crisis Management Systeem Geneeskundige Zorg (LCMS gz) door ontwikkelen wat betreft de kennis en vaardigheden binnen ketenpartners van de GHOR.
- LiveOp ontwikkelen voor geneeskundig en uitrollen
- Participeren in de werkgroep informatiemanagement

3. Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving

- Anticiperen in de werkgroep omgevingswet en vergunning
- Het project veilig wonen
- Participeren in de doorontwikkeling van de Risk Factory
- Actief meedenken en uitvoeren/ voorbereiden van terrorisme gevolgbestrijding
- Adviseren bij evenementen
- Meedenken met ziekte en antibioticaresistentie bij de GGD en Acute Zorg Euregio
- Jodiumprofylaxe volgen

4. Een op de samenleving afgestemde crisisorganisatie;

- Risico en crisiscommunicatie, via VRT, de verbinding maken. Opvoeden Officier van Dienst Geneeskundig (OVDG), voeden informatie bij communicatie woordvoering
- Repressieve GHOR en doorontwikkeling crisisorganisatie
- Opleiden, trainen, oefenen (OTO) GHOR en multi participeren en uitvoeren
- Evaluatie en lerende organisatie zowel mono als multidisciplinair

5. Samenwerking zoeken en intensiveren

- Partners van zorgcontinuïteit in hun kracht zetten
- Convenanten herzien
- Communiceren en informeren van partners, zichtbaarheid van de GHOR
- Ketenpartners meer betrekken, niet alleen bestuur maar ook tussenmanagementlaag en werkvloer, ook operationeel. Informatiemanagers, crisis coördinatoren, ...
- Positiebepaling GGD en Regionaal Overleg Actue Zorg (ROAZ) (baze) via communicatie verbeteren
- Positie GHOR tov andere hulpdiensten, in vakgroepen en werkgroepen
- Samenwerking Oost 5
- Participeren in grensoverschrijdende samenwerking met de Acute zorg Euregio.

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Huidig niveau (2017)	Ambitieniveau (2018)
Advisering GHOR bij C evenementen	3	Regionaal evenementen beleid	100%	100%
Sleutelfuncties bemenst	4	Reg. crisisplan	100%	100%
GHOR functionarissen opgeleid en min. 1x beoefend	4	OTO jaarplan	85%	85%
Evaluaties na inzet	4	Evaluaties na inzet	100%	100%

Wat gaat het kosten?

GHOR	2018		2017		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedrijfsvoering GHOR	895.367	906.992	880.635	826.686	14.742	80.306
GHOR functionarissen	415.891	-	386.184	-	21.707	-
Opleiding, training en oefenen	122.934	-	150.381	-	-27.447	-
Operationele planvorming	47.687	-	68.390	-	-20.413	-
Innovatie	50.000	50.000	-	-	50.000	50.000
Totaal GHOR	1.531.879	956.992	1.485.590	826.686	38.589	130.306
	574.887		658.904		-84.017	

In de begroting 2018 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 110.000. Incidentele middelen (vooruitontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2017 en 2018 besteed aan:

- Innovatieve projecten, waaronder het project Veilig wonen minder zelfredzamen.
- versterking en verbetering van trajecten kwaliteitszorg

3.4 Programma Gemeenten

Portefeuillehouder	T.J. Schouten
Programmamanager	Jan Eshuis

Samenvatting

De Wet Veiligheidsregio's stelt de gemeentelijke kolom verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van de bevolkingszorg. Binnen deze kolom is de coördinerend gemeentesecretaris belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen voor crisisbeheersing en bevolkingszorg. De uitvoering van de taken worden gedaan door de Twentse Ambtenaren Openbare Veiligheid (AOV) en het veiligheidsbureau, in samenwerking met het team bevolkingszorg en externe partners.

De doorontwikkeling naar de nieuwe crisisorganisatie is afgerond en in 2017 worden, ook voor Bevolkingszorg, de laatste aanpassingen gedaan. Daarmee is de basis op orde. Binnen Bevolkingszorg willen we het thema zelfredzaamheid meer vorm en inhoud gaan geven. We willen meer gebruik maken van de kennis, kunde en activiteiten van onze partners en de eigen kracht van inwoners meer benutten. Dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen.

Missie en visie

De visie van de gemeentelijke kolom sluit aan bij die van de VRT en de landelijke visie 'bevolkingszorg op Orde (BZOO). Zelfredzame burgers moeten in staat worden gesteld om hun eigen weg te gaan en wanneer dat nodig is, moeten zij daarin gefaciliteerd en gestimuleerd worden. Dit betekent dat Bevolkingszorg zich meer moet richten op het helpen van diegenen die verminderd dan wel niet zelfredzaam zijn. Spontane hulp uit de samenleving wordt waar mogelijk geaccepteerd, gestimuleerd en gefaciliteerd.

Kaderstellende beleidsnota's

- Regionaal Beleidsplan 2016-2019
- Regionaal Crisisplan 2017-2020
- Handreiking Maatschappelijke Onrust
- Organisatieplan 'inrichting gemeentelijke kolom' (2011)
- Bevolkingszorg op orde in Twente (2014)

Trends en Ontwikkelingen

De trends, benoemd in het multi deel van deze begroting, zoals terrorismedreiging en de toenemende nadruk op zelfredzaamheid, hebben ook invloed op de kolom Bevolkingszorg.

Wat willen we bereiken?

- Bevolkingszorg is er zowel voor de fysieke als sociale crises
- Uitdragen van de visie van BZOO in Twente aan (externe) crisispartners;
- Het opleiden en oefenen van het team bevolkingszorg op basis van deze visie;
- Zorgdragen voor een goede verbinding tussen de vakgebieden van zorg en veiligheid;
- Faciliteiten van gemeenten zijn op orde voor de regionale crisisorganisatie

Wat gaan we doen?

De gemeentelijke kolom, bestaande uit het veiligheidsbureau, de Twentse AOV's en het team bevolkingszorg, geeft uitvoering aan het jaarplan gemeentelijke kolom/Bevolkingszorg. Hier staan alle activiteiten, zowel projectmatig als beheersmatig, benoemd die gerelateerd zijn aan de visie en de doelstellingen.

Indicatoren				
Indicator	Nr. activiteit	Bron	Huidig niveau (2017)	Ambitieniveau (2018)
Percentage van de taken van het jaarplan zijn uitgevoerd door de gemeentelijke kolom		Jaarplan 2018	80%	80 %
Percentage van de sleutelfunctionarissen, Algemeen Commandant (AC) BZ, Officier van Dienst (OVD) Bevolkingszorg (BZ), HIN en hoofden bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend		Jaarplan 2018	< 80%	> 80%
Faciliteiten van alle gemeenten zijn op orde voor de regionale crisisorganisatie		Jaarplan 2018	< 80%	> 80%

Wat gaat het kosten?

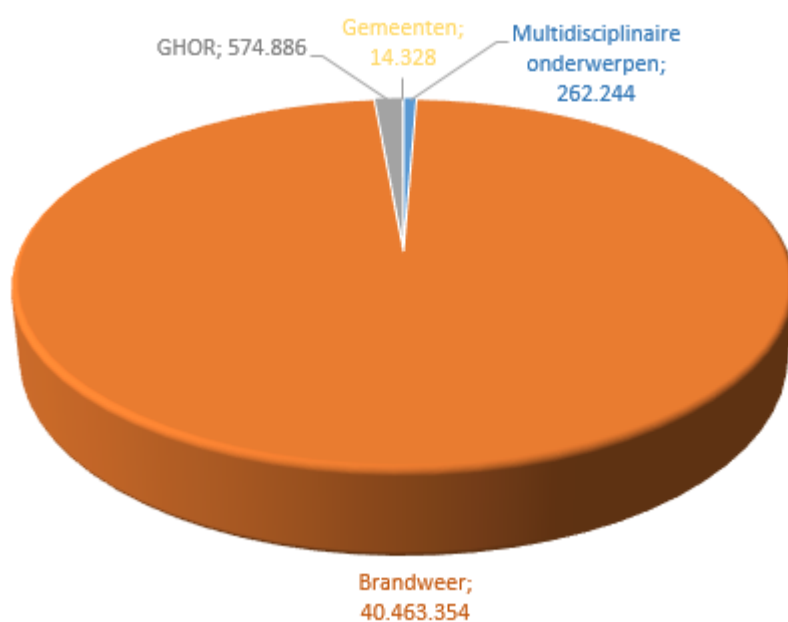
Gemeenten	2018		2017		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Gemeentelijke processen	186.709	258.854	172.802	232.396	13.907	26.458
Bevolkingszorg	274.780	188.307	85.679		189.101	188.307
Totaal Gemeenten	461.489	447.161	258.481	232.396	203.008	214.765
	14.328		26.085		-11.757	

In de begroting 2018 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 70.000. Incidentele middelen (vooruitontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2017 en 2018 besteed aan:

- multi oefenprogramma
- platform IVZ

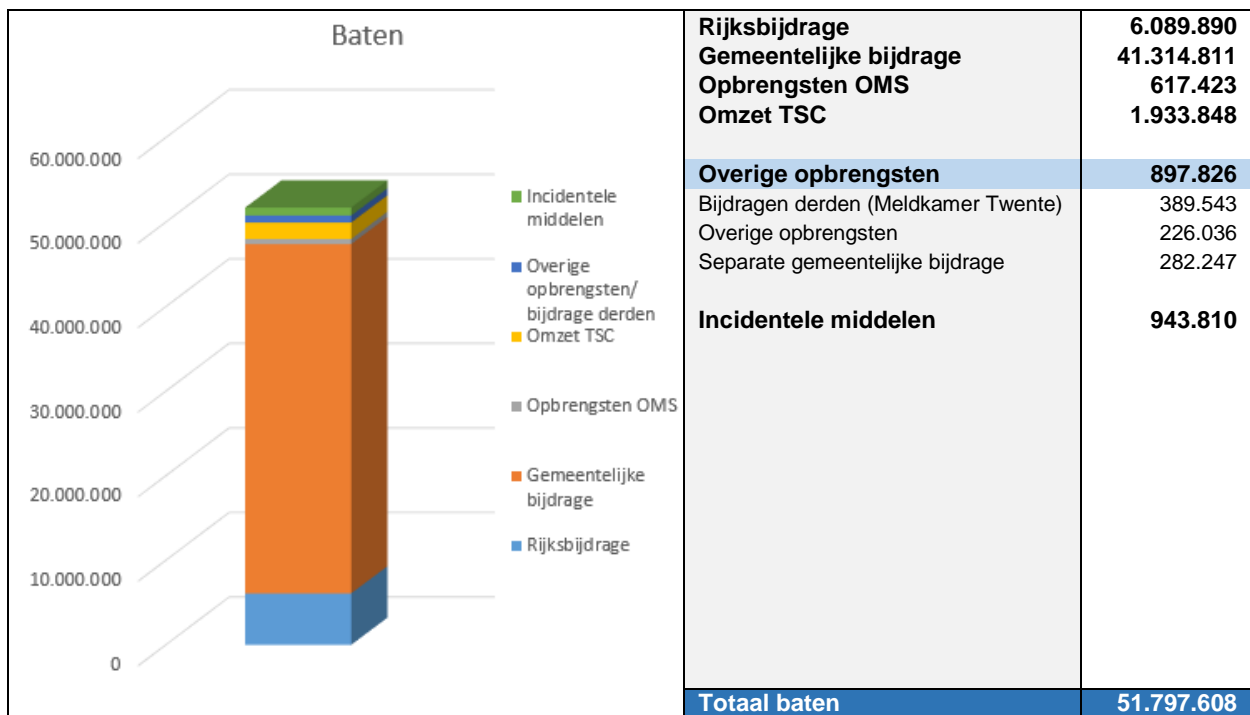
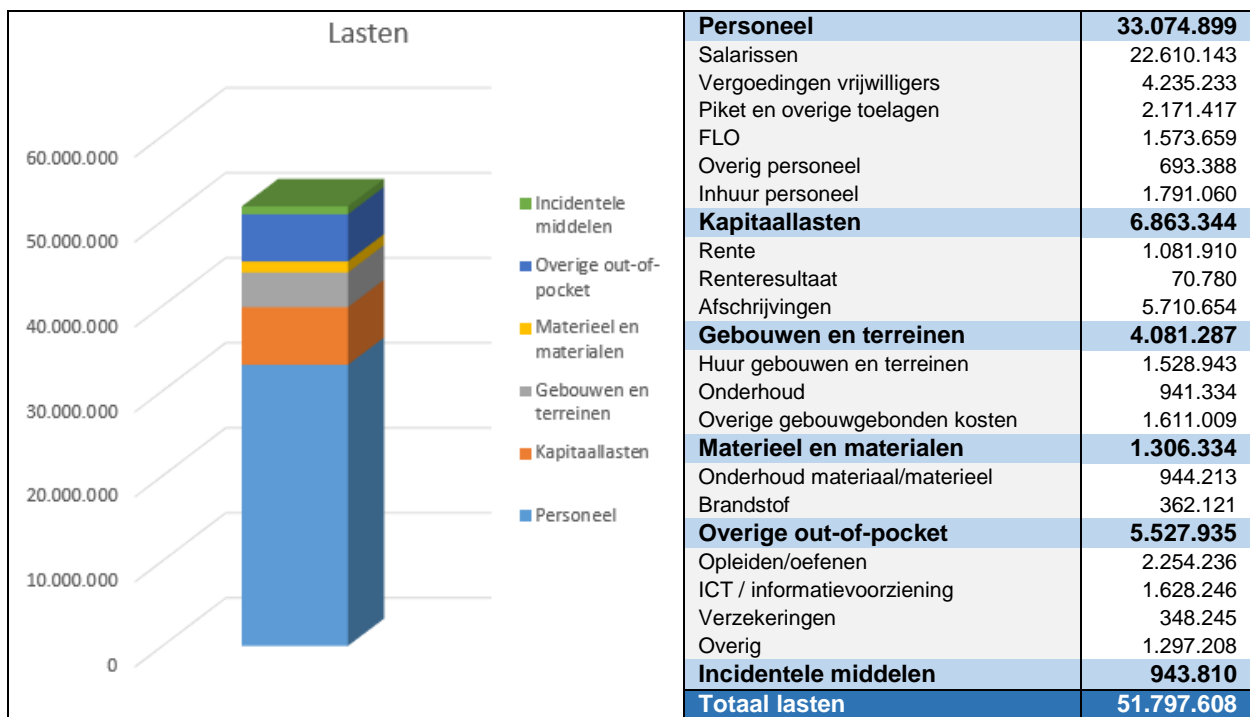
De tabel bevat niet de personele inzet vanuit gemeenten voor dit programma. Naar schatting gaat het om gemiddeld 1 dag per week per gemeente.

3.5 Geraamde totaal saldo van baten en lasten

Programma	Lasten	Baten	Totaal
Multidisciplinaire onderwerpen	2.640.625	2.378.381	262.244
Brandweer	47.163.617	6.700.263	40.463.354
GHOR	1.531.878	956.992	574.886
Gemeenten	461.489	447.161	14.328
Totaal Veiligheidsregio Twente	51.797.608	10.482.797	41.314.811

3.6 Overzicht van herkomst en bestedingen baten en lasten

4 Paragrafen

De begroting bevat de volgende paragrafen:

1. **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
2. **Onderhoud kapitaalgoederen**
3. **Financiering**
4. **Bedrijfsvoering**
5. **Verbonden partijen**

Dit hoofdstuk bestaat uit 5 paragrafen. Ze geven een dwarsdoorsnede van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

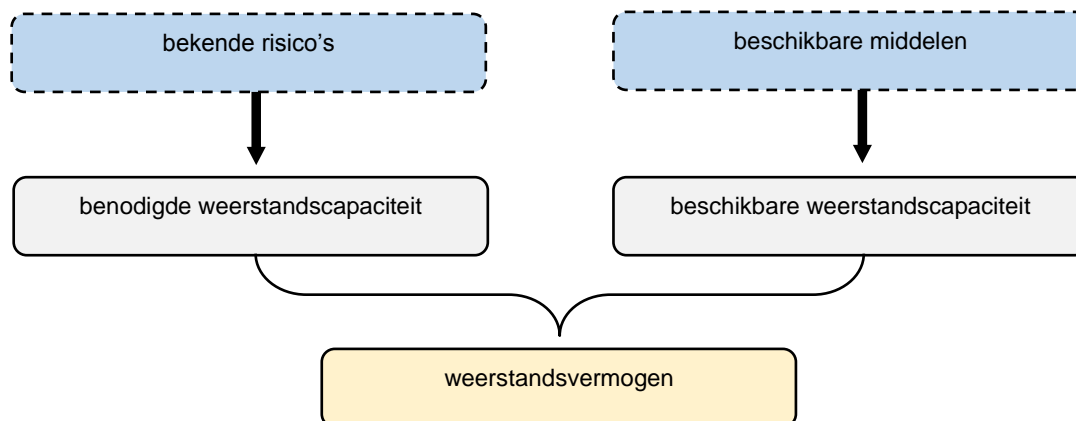
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf omvat zowel de beschikbare weerstandscapaciteit als een inschatting van risico's die daarmee moeten worden afgedekt. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Al afgedekte risico's, via voorzieningen of verzekeringen, hebben geen invloed op het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat zien hoe robuust de begroting van de VRT is voor wat betreft het kunnen opvangen van risico's.

Technisch gesproken geeft het weerstandsvermogen de relatie weer tussen:

- a. De middelen en mogelijkheden waarover VRT beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit);
- b. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Dit komt tot uiting in de benodigde weerstandscapaciteit.

Schematisch:

In 2015 is het beleidskader risicomanagement / weerstandsvermogen vastgesteld. Het beleidskader is in samenspraak met specialisten vanuit gemeenten uitgewerkt. Het cyclische karakter ervan maakt het mogelijk om de systematiek onderdeel te laten zijn van de P&C-cyclus. Het beleidskader geeft aan wat als beschikbaar weerstandscapaciteit kan worden gerekend en hoe, op basis van de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend.

4.1.1 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit dient om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. We maken hierbij onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in beginsel uit algemene middelen die als buffer dienen voor de opvang van onvoorziene incidentele kosten. Voor de VRT geldt dat vanwege de hybride financieringsstructuur de middelen afkomstig kunnen zijn van zowel de gemeenten als het Rijk.

Gemeentelijke middelen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

De VRT beschikt per 1 januari 2017 over een Algemene Reserve van € 404.346. De bestemmingsreserves waarop nog geen verplichting rusten bedragen in totaal € 491.877.

Rijksmiddelen

Veiligheidsregio's ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het Rijk, de zogenaamde Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR). De BDUR is in brede zin inzetbaar voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De BDUR is sinds 2011 verhoogd ter naleving van de nieuwe wet- en regelgeving. Eerder al hebben regio's voor hetzelfde doel incidentele stimuleringsbijdragen ontvangen. Deze financiële injecties van het Rijk zijn in Twente maar beperkt aangewend.

Gegeven de vele ontwikkelingen waarmee VRT rekening dient te houden, is in 2011 ervoor gekozen om € 1.100.000 te alloceren voor onvoorziene tegenvallers. Hiervan resteert per 1 januari 2017 een bedrag van € 526.012. De omvang van de totale weerstandscapaciteit bedraagt daarmee per 1 januari 2017 € 1.422.235

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte capaciteit uit hoofde van tarieven, heffingen en bijdragen. Deze kan worden benut om structurele tegenvallers te compenseren, als hiervoor geen andere dekkingsmiddelen bestaan. De structurele weerstandscapaciteit van de VRT is nihil. Slechts een fractie van de begroting is afgedekt met tarieven en deze zijn overwegend marktconform. Verhoging zou daarom automatisch leiden tot omzetverlies.

4.1.2 Benodigde weerstandscapaciteit

Risico's

Jaarlijks wordt, conform beleidskader, het financiële risicobeeld in termen van kans en impact geactualiseerd. In het beleidskader zijn kans en impact in ordinale scores tot uitdrukking gebracht in een range van 1 (= klein) tot 5 (= groot). Een risico is daarom minimaal gewaardeerd op 1 en maximaal op 25. Risico's met een score vanaf 10 (oranje en rode scores) wegen mee in de weerstandscapaciteitsberekening. Risico's met een score lager dan 10 (groene scores) in beginsel niet tenzij het geheel ervan uitstijgt boven 1% van het begrotingsniveau (ca. € 500.000).

Onderstaande tabel geeft de risico's die zijn meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De risico's zijn gegroepeerd. Het zwaartepunt van de risico's heeft betrekking meldkamerontwikkelingen (meldkamertransitie en OMS) en de knelpunten op gebied van investeringen (vanwege het gebrek aan BTW-compensatie, het ongedekte rijksmaterieel en gebrek aan investeringsruimte voor vervanging van onroerende activa).

In onderstaande tabel zijn de risico's met een score boven de 10 (oranje en rode scores) verder toegelicht en gekwantificeerd. Daarbij is aangegeven welke beheersmaatregelen denkbaar zijn.

Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Type	Kans/ impact berekening
Ontwikkelingen meldkamer			
Wijziging wetgeving OMS Onlangs zijn juridische bezwaren aangevoerd tegen de instandhouding van het systeem en de inning van abonnementsgelden door veiligheidsregio's. Deze gelden dekken momenteel een substantieel deel van de apparaatskosten van de organisatie af. Op termijn vervalt waarschijnlijk de grondslag om deze gelden te innen.	Waar mogelijk en op landelijk niveau, invloed uitoefenen op regelgeving en compensatie.	exogeen	€ 945.000
Traject Landelijke meldkamer In 2013 is het transitieakkoord getekend, waarmee de basis is gelegd voor de overheveling van de Twentse meldkamertaak naar de meldkamer in Apeldoorn. De transitie brengt verschillende financiële risico's met zich mee: boventallig personeel, leegstand pand meldkamer Twente en afwaardering technische meldkameractiva. Het is nog erg onzeker of en in welke mate het Rijk een bijdrage levert in deze frictiekosten.	Onderzoeken van alternatieve aanwending van het pand. Het verhogen van mobiliteit van personeel, met daarbij het vergroten van de flexibele schil. Terughoudend beleid bij vervanging van activa.	exogeen	€ 874.000

Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Type	Kans/ impact berekening
Vaste activa			
Vervanging Rijksmaterieel Het gaat om specialistisch materieel dat overgaat naar VRT zonder bijbehorend budget. Het materieel zal op enig moment moeten worden vervangen.	Onderzoeken van alternatieven om het WTS goed in te richten met beperking van kosten.	exogeen	€ 271.000
Vervanging gebouwen Het risico dat de investeringsbudgetten niet toereikend zijn bij nieuwbouw van kazernes. Achterliggende oorzaken zijn: budgetten zijn in het verleden niet of onvoldoende geïndexeerd, de bouw van een aantal kazernes is in het verleden deels met incidenteel geld gedekt of de uitgaven daarvan werden vanwege geldende comptabiliteitsvoorschriften anders verantwoord.	Onderzoeken van alternatieven om de kosten van nieuwbouw te beperken, gebruik te maken van relatief voordelige renovaties of herpositionering van kazernes indien de situatie zich voordoet.	exogeen	€ 270.000
Vervanging brandweermaterieel en materiaal De prijzen van het specialistische brandweermaterieel en materiaal stijgen mogelijk sneller dan de reguliere prijsindex. (gebrek aan marktwerking)	Bijtijds inzicht in vervangingsmomenten en een zorgvuldige afweging maken ten aanzien van eisen en kosten.	exogeen	€ 170.000
Personeel			
Langdurig verzuim en arbeidsongeschiktheid Bovengemiddeld langdurig verzuim, eventueel resulterend in arbeidsongeschiktheid, kan leiden tot hoge kosten voor inhuur van personeel.	Al in een vroegtijdig stadium actief sturen op verzuim.	exogeen	€ 100.000
Individueel keuze budget (IKB) In 2018 zal het IKB worden ingevoerd bij VRT. Een element hiervan is dat medewerkers de bovenwettelijke verlofuren voortaan krijgen uitbetaald. De verlofuren kunnen worden teruggekocht, maar het risico bestaat dat veel medewerkers dat niet gaan doen.	Duidelijk communiceren richting medewerkers dat zij gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om verlofuren (terug) te kopen.	exogeen	€ 70.000
Risicoclaims beroepsziekte brandweer In de maatschappij neemt de claimcultuur toe. In het land hebben verschillende gevallen zich inmiddels voorgedaan.	Doorvoeren van het Schoon werken (zie onder)	exogeen	€ 45.000
Overig			
TSC exploitatie Door de investeringen en de daaruit volgende benodigde toename van de omzet, is het risico toegenomen. Het gaat om het risico van exploitatieverlies en het mogelijk besluiten tot beëindiging van de exploitatie na afloop van de 1 ^e huurperiode, waarmee boekwaardeverlies optreedt.	Kennis van de branches waarin TSC zich begeeft. Focus op optimalisering van de bedrijfsvoering. Ontwikkeling van een passende governance.	endogeen	€ 467.000
Informatieveiligheid De Wet Bescherming Persoonsgegevens is per 2016 aangescherpt. Dit brengt voor VRT de volgende risico's met zich mee. De organisatie moet (verder) worden ingericht op deze wetgeving, wat extra kosten met zich meebrengt. Bij overtreding van de wet kan aan VRT een forse boete worden opgelegd.	De risico op een boete verkleinen door bewustwording, inregelen effectieve procedures, monitoring van systemen en auditing.	exogeen	€ 151.000
Ontwikkelingen integrale veiligheidsvraagstukken Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vluchtelingenstroom, kunnen leiden tot extra werkzaamheden voor VRT. Risico bestaat dat VRT hiervoor onvoldoende wordt gecompenseerd.	In geval van extra werkzaamheden, actief op zoek gaan naar financiële compensatie vanuit het Rijk of de betrokken gemeenten.	exogeen/ endogeen	€ 50.000
Claims vanuit foutieve aanbestedingstrajecten Indien er aanbestedingen zijn, waarbij de regelgeving niet wordt gevolgd, bestaat het risico op schadeclaims van verliezende partijen. Dat geldt zowel voor individuele als voor landelijke trajecten.	Gebruik maken van spendanalyses en vergroten van bewustwording vanuit inkoop. Verder ontwikkelen van de inkoopkalender en kennisontwikkeling.	exogeen/ endogeen	€ 50.000

Opgetreden risico's waarvan het effect nog tijdelijk meeweegt in berekening van de weerstandscapaciteit (knelpunten).

Het uitgangspunt is dat weerstandscapaciteit moet worden aangehouden voor risico's die kunnen optreden. In het beleidskader is vastgelegd dat risico's met een structurele impact worden gekwantificeerd op basis van 3x de jaarlast. Daarmee wordt verondersteld dat de organisatie in staat is het structurele effect van risico's binnen een termijn van 3 jaar op te vangen. In die redenering is daarom voor onderstaande inmiddels opgetreden risico's nog een risicoscore aangehouden ter berekening van de weerstandscapaciteit. Die score loopt af en vervalt dus volledig na 3 jaar (of eerder afhankelijk van het moment waarop het effect is ondervangen).

Risico-omschrijving	Type	Kans/ impact berekening
<p>Uitbesteding OMS Het openbaar brandmeldsysteem is in 2014 gemigreerd. Daarbij is ervoor gekozen om het OMS-beheer uit te besteden aan de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG). Het opgetreden nadeel hangt deels samen met een tijdelijk knelpunt in de bedrijfsvoering (desintegratie), ontstaan als gevolg van de outsourcing. Voor het overige deel komt het nadeel voort uit gewijzigde aansluitkosten (glasvezel i.p.v. ADSL) en tijdelijk doorlopende verbindingskosten na opzegging van het abonnement. Rekening houdende met een implementatietermijn van 3 jaren, wordt nog 1 termijn meegenomen in de risico-berekening.</p>	Exogeen	€ 100.000
<p>Effecten herijking BDUR De herijking van deze Rijksmiddelen heeft geleid tot een negatief herverdeleffect voor VRT. Rekening houdende met een implementatietermijn van 3 jaren, wordt nog 1 termijn meegenomen in de risico-berekening</p>	Exogeen	€ 60.000
<p>Schoon werken Schoon werken heeft als voornaamste doel het voorkomen van gezondheidsproblemen door een reeks van maatregelen. Door de invoering hiervan nemen de kosten op jaarbasis toe met naar schatting € 130.000. Rekening houdende met een implementatietermijn van 3 jaren, worden nog 2 termijnen meegenomen in de risico-berekening.</p>	Exogeen	€ 260.000
<p>BTW compensatie VRT kan per 2014 niet meer BTW compenseren en is hiervoor onvoldoende gecompenseerd via de verhoging van de BDUR. Dit vertaalt zich in een oplopend knelpunt tot € 1 mln. Dit structurele tekort treedt geleidelijk op, afhankelijk van het tempo waarin vervangingsinvesteringen worden gedaan. In de eerste jaren is er een relatief snelle toename van het tekort, gezien de vervanging van materiaal met korte looptijd. Dit risico kent een opbouw over een lange periode en daarom wordt voor de risico-berekening het zelfde bedrag aangehouden als in de begroting 2017.</p>	Exogeen	€ 300.000

4.1.3 Beoordeling weerstandsvermogen

Aantal geïdentificeerde risico's	22
Aantal groene scores (waardering 1-8)	10
Aantal oranje scores (waardering 9-16)	10
Aantal rode scores (waardering 17-25)	2
Is de som van de groene scores > 1% van de begroting	nee
Hoe hoog stijgt de som van groene scores hierboven uit?	n.v.t.
Zijn de rode scores alleen exogeen (ontstaan buiten de invloedssfeer van de organisatie)?	ja
Berekende omvang van het risico (oranje, rode en groene scores boven de drempel)	€ 4.182.000
Beschikbare reserves ter dekking van de risico's (stand per 31-12-2016)	€ 1.422.000
Weerstandsratio feitelijk o.g.v. huidig risicobeeld	34%
Weerstandsratio toegestaan (cf. beleidskader)	70%

Uit het recapitulerende beeld blijkt dat het feitelijk weerstandsratio ruim onder de norm zit. De totale omvang van de risico's is toegenomen ten opzichte van de begroting 2017 (van € 3,0 mln naar € 4,2 mln) en bij de jaarrekening 2016 is de weerstandscapaciteit afgenomen door de dekking van het negatieve jaarrekeningresultaat. Dit betekent dat eventuele positieve saldi in komende boekjaren worden toegevoegd aan de algemene reserve totdat de afgesproken norm is bereikt.

Het verschil tussen de huidige reservepositie en het normatieve plafond bedraagt € 1,5 mln. Het is belangrijk om het verschil niet groter te laten worden. Daarom moeten de risico's scherp worden bewaakt. Vanwege de ontwikkelingen die in deze paragraaf zijn genoemd, wordt in 2017 een afzonderlijk plan van aanpak gemaakt (hoe deze risico's te beheren en hoe de impact ervan zo goed mogelijk te ondervangen). Hierover zal periodiek worden bericht via de p&c cyclus.

4.1.4 Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing - in aanvulling op de ratio weerstandsvermogen - een verplichte set van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte Veiligheidsregio Twente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn niet van toepassing voor Veiligheidsregio Twente. Hierdoor worden deze kengetallen niet meegenomen in deze paragraaf.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote laat het niveau van de schuldenlast zien, ten opzichte van de baten. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten op de exploitatie drukken.

Berekening EMU-saldo	Jaarrekening	Begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1a Netto schuldquote	104,9%	104,8%	101,8%	109,4%	119,2%	119,3%
1b netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	104,8%	104,6%	101,7%	109,3%	119,1%	119,2%

De toename vanaf 2019 komt door de verwachte investeringen in nieuwbouw kazernes en de bijbehorende benodigde financiering.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding eigen vermogen/balanstotaal en geeft inzicht in de mate waarin een organisatie in staat is op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Berekening EMU-saldo	Jaarrekening	Begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Solvabiliteitsratio	0,1%	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	0,0%

VRT heeft al sinds de oprichting een beperkt eigen vermogen en daarmee een lage solvabiliteit.

3. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is nodig om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte nodig is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Berekening EMU-saldo	Jaarrekening	Begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

4.1.5 Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

De structurele baten en lasten zijn in evenwicht. Het eigen vermogen is vrijwel nihil en kan tijdelijke verstoringen in dit evenwicht maar zeer beperkt opvangen.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf beschrijven we het beleidskader voor het onderhoud van kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan en waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa, zoals bedrijfsgebouwen. Ze onderscheiden zich doordat ze voor hun instandhouding en verbetering structureel een substantieel beslag op middelen in de exploitatiebegroting leggen. Dit geldt niet voor de financiële activa en de bedrijfsmiddelen (vlottende activa) omdat die frequent worden vervangen.

Gebouwen

Veiligheidsregio Twente (VRT) heeft in totaal 39 gebouwen in gebruik (45.000 m² BVO) waarvan er 30 in eigendom zijn van de VRT. Brandweer Twente heeft hier 31 gebouwen (31.500 m² BVO) van in gebruik (de brandweerkazernes). De boekwaarde van allen panden tezamen bedraagt per 2017 34,9 mln.

Het beheer van de vastgoed portefeuille is belegd bij de sector Beheer & Techniek van Brandweer Twente. Het team Service & Beheer heeft hiertoe een Servicedesk ingericht die 24 uur per dag en 7 dagen in de week bereikbaar is voor storings, klachten en schades. Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van onderliggende onderhoud- en beheersplannen. Deze plannen zijn na de aanbesteding van het meerjarig onderhoud (10 jaar) opnieuw tegen het licht gehouden en op onderdelen herijkt.

In de afgelopen jaren zijn de gebouwen qua onderhoud op orde gebracht. In afgelopen jaren zijn achtereenvolgens de buitenschillen aangepakt en het binnenonderhoud op niveau gebracht. In de komende jaren ligt het accent op het bijhouden van het onderhoudsniveau (3) en energiereductie (vermindering CO-2 uitstoot).

Het onderhoudsbudget is de laatste jaren gefixeerd op **€ 0,9 mln**. Die is over de jaren heen gezien toereikend gebleken. De onderhoudsuitgaven hebben afgelopen jaren vanwege correctief onderhoud wel de nodige fluctuaties vertoond. Inmiddels is de nadruk komen te liggen op preventief (planbaar) onderhoud. De onderhoudsuitgaven zijn daardoor naar beneden bij te stellen. De huidige onderhoudsplannen gaan dan ook uit van een "all-in" jaarlast die lager ligt dan het structurele budget.

Voor 2018 staan de volgende specifieke thema's op de rol:

- Position paper huisvestingsbehoefte (mede in het licht van het financiële knelpunt op onroerende activa)
- Opstarten project nieuwbouw Almelo
- Onderzoek verplaatsing kazernes Glanerbrug en Hellendoorn
- Verbouw kazerne Vriezenveen

Materieel

Veiligheidsregio beschikt over een groot arsenaal aan voertuigen. Na de regionalisering zijn in de eerste plaats de dienstvoertuigen tegen het licht gehouden. In 2014 is als resultaat daarvan het dienstvoertuigenplan vastgesteld dat voorzorg in noodzakelijke reductie van niet-begrote dienstauto's. Het plan is in 2015 in uitvoering gebracht. Het plan omvatte ook een pilot voor het gebruik van elektrische voertuigen. Conclusies daarover worden getrokken in 2017.

In 2014 is voorts besloten tot een forse herschikking en reductie van het grootschalig materieel. Daarmee is inhoud gegeven aan een deel van de totale bezuinigingsopgave. De reductie wordt fasegewijs doorgevoerd (in gelijke tred met de wijze waarop de taakstelling fasegewijs wordt doorgevoerd in de begroting). Het plan is sinds eind 2015 in uitvoering. In 2016 zijn als uitvloeisel hiervan 14 voertuigen afgestoten.

Het onderhoudsbudget (out-of-pocket) bedraagt **€ 0,27 mln**. Ook dit budget is gefixeerd. Omdat is bezuinigd op het grootschalig materieel, rust ook nog een navenante bezuiniging op het bijbehorende exploitatiekosten, waaronder het onderhoud. Deze zal in het resterende deel van het afgesproken bezuinigingspad worden gerealiseerd.

Voor de komende periode krijgen de volgende thema's bijzondere aandacht:

- Levering grootschalig materieel (o.a. redvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen)
- Verdere implementatie van de efficiencyroute (= gefaseerde aanpak tot materieelreductie als onderdeel van de bezuinigingsoperatie)
- Aanbesteding natuurbrandvoertuigen en andere 1^e lijnsvoertuigen (toekomstbestendig bluswater).
- Evaluatie dienstvoertuigenplan

4.3 Financiering

Treasury gaat over het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen en de hieraan verbonden risico's. Het in 2015 vastgestelde treasurystatuut stelt hiervoor de beleidskaders.

Het Rijk heeft met de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en aanvullende regelgeving regels gesteld over hoe decentrale overheden hun geld en kapitaal beheren. De regeling schatkistbankieren houdt in dat overtollige middelen van decentrale overheden bij het ministerie van financiën moeten worden aangehouden. Het treasurystatuut sluit aan op de regelgeving en geeft ook de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden weer. De Bedrijfsvoering Regio Twente is belast met de dagelijkse uitvoering van de treasury.

Belangrijke instrumenten voor de uitvoering van de treasury zijn de liquiditeitsplanning en de rentevisie. Deze worden met ingang van 2015 tweemaal per jaar opgenomen in een treasurybericht voor de portefeuillehouder Middelen.

Risicobeheer

Door de wet Fido en aanvullende regelgeving zijn de risico's op de treasuryactiviteiten als beperkt te kwalificeren. De wet Fido stelt grenzen aan de mogelijkheid om goederen te financieren met kortlopende middelen (kasgeldlimiet) en maximeert de aflossing en renteherziening op aangetrokken leningen in enig jaar (renterisiconorm). Daarmee wordt het renterisico beperkt. Ook zijn er regels gesteld ten aanzien van het gebruik van derivaten, de vorm waarin leningen worden opgenomen of verstrekt en met welk soort instellingen financiële transacties mogen worden gedaan.

Door proactief uitvoering te geven aan de treasuryfunctie (periodiek opstellen liquiditeitsplanning en periodieke check op renteprognoses) zijn de restrisico's verder te verminderen.

Wettelijke kengetallen

Vanuit de regelgeving zijn er drie kengetallen die periodiek moeten worden berekend. De kasgeldlimiet en het schatkistbankierenpercentage worden achteraf gemiddeld per kwartaal berekend. Voor de renterisiconorm wordt vooruit gekeken met een berekening voor het komende jaar en een doorkijk naar de volgende drie jaren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Deze limiet beperkt het aandeel van de financieringsbehoefte dat met kortlopend vreemd vermogen mag worden gefinancierd. Bij wet is het maximum gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal. Dat komt voor de organisatie neer op een bedrag van ca. € 4,2 mln.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden de verplichting hebben om hun middelen aan te houden bij het ministerie van financiën. Voor de middelen beneden het drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal) geldt deze verplichting niet. Met de bank is afgesproken om het saldo boven de drempel automatisch af te dragen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat van de vaste schuld jaarlijks een bedrag van maximaal 20% (c.a. € 10,4 mln.) van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een grens gesteld aan het renterisico op de leningenportefeuille. De renterisicopercentage 's voor de komende jaren (berekend op basis van het begrotingstotaal 2018) staan in onderstaande tabel.

	Maximum	2018	2019	2020	2021
Renterisiconorm	20%	5,8%	0,0%	0,0%	4,4%

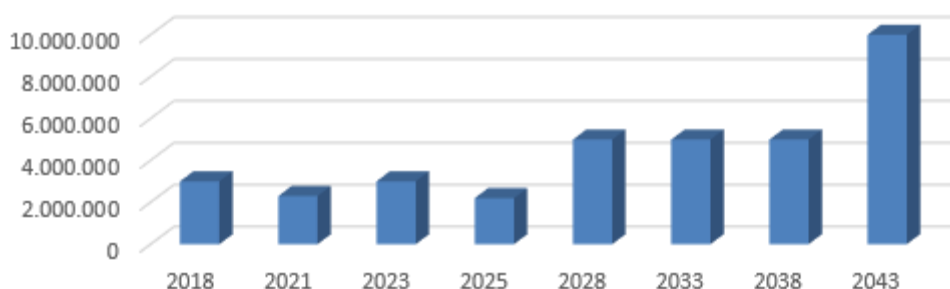
In 2018 en in 2021 loopt een onderdeel van de langlopende leningenportefeuille af. Het gaat om € 3 miljoen resp. € 2,3 miljoen. Hiermee wordt ook voor de komende jaren de renterisiconorm niet overschreden.

Lening portefeuille

De langlopende leningenportefeuille bedraagt in totaal € 35,5 miljoen (stand ultimo 2016). Onderstaande grafiek geeft de verdeling van deze portefeuille naar afloopdata.

Afloop lange leningen

Ontwikkeling treasuryfunctie

De belangrijkste stap in de verdere ontwikkeling van de treasuryfunctie is het verbeteren van de liquiditeitsplanning. Hiertoe moet met name de meerjareninvesteringsplanning scherper in beeld worden gebracht. De confrontatie van planning en realisatie zal ook bijdragen aan de verfijning. Gezien de verwachte toename van investeringen (kazernes) zal de portefeuille lange leningen de komende jaren moeten worden uitgebreid.

Omslagrentepercentage

Het omslagrentepercentage wordt, conform vernieuwd BBV, berekend door de verwachte rentelasten te delen door de verwachte boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar. De rente wordt doorberekend aan de taakvelden waar de vaste activa bij behoren. Het gecalculerde omslagpercentage mag op een veelvoud van 0,5% worden afgerond. Een actuele prognose van het omslagpercentage voor 2018 komt uit op 2,14%. Bij de keuze voor de kleinste afronding komt de te hanteren omslagrente uit op 2,0%. Hiermee wordt gekozen voor een stabiele meerjarige omslagrente. Het verschil tussen de geprognosticeerde en de te hanteren omslagrente moet als een verwacht negatief resultaat worden opgenomen op taakveld Treasury. De externe rentelasten, renteomslag en renteresultaat zijn opgenomen in onderstaand renteschema.

Renteschema 2018 (x € 1.000,-)		
a.	de externe rentelasten over korte en lange financiering	1.084
b.	de externe rentebaten over de korte en lange financiering	2
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.082
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	n.v.t.
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	n.v.t.
c3.	De rentebaat van door-verstreckte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	n.v.t.
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
d1.	Rente over eigen vermogen	n.v.t.
d2.	Rente over voorzieningen	n.v.t.
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0
e.	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)	1.011
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	71 -/-

4.4 Bedrijfsvoering

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie. Elke kolom vormt een zelfstandig organisatieonderdeel binnen de VRT en heeft daarin haar eigen taken en verantwoordelijkheden. Met betrekking tot bedrijfsvoeringstaken is afgesproken dat deze in gezamenlijkheid worden opgepakt voor de kolommen brandweer, GHOR en Veiligheidsbureau waarbij de brandweerkolom daarop regie voert.

De sector Strategie & Ondersteuning (kolom brandweer) is sinds 1 januari 2013 verantwoordelijk voor een aantal bedrijfsvoering dossiers. Onder deze bedrijfsvoeringdossiers vallen de taakgebieden Financiën, Verzekeringen, Strategische Inkoop, HRM, Fitheid & Arbo en Post & archief. Deze taakgebieden (met uitzondering van managementondersteuning en recepties) worden daarbij tevens uitgevoerd voor het Veiligheidsbureau en de GHOR.

De medewerkers van de kolom brandweer nemen de strategische en tactische onderdelen van deze taakgebieden voor hun rekening. Het operationele en uitvoerende deel van deze taakgebieden wordt voor een deel ingekocht bij Bedrijfsbureau Regio Twente (BRT). Afspraken hierover zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de periode 2017-2018. Deze overeenkomst wordt periodiek geëvalueerd.

Doelstellingen 2018

- Uitvoering geven aan de Planning en Control cyclus en deze waar nodig door ontwikkelen (begroting, jaarrekening, tussentijdse rapportages);
- Financieel beleid en beheer (kaderstelling, treasury);
- Financieel control (incl. AO / IC-vraagstukken);
- Regie voeren op het proces rondom de invulling van de bezuinigingsopgave 2015-2019;
- Advisering op inkooptrajecten en specifiek Europese aanbestedingen;
- Uitvoering geven aan het inkoopbeleid en dat waar mogelijk door ontwikkelen;
- Beheer en managementrapportage Verzekeringsportefeuille;
- Begeleiding geven aan het BMO traject;
- Implementeren digitaal Opleidingshuis;
- Doorontwikkeling van HRM cijfers in beeld;
- Implementeren nieuwe onderdelen binnen het HR beleid waaronder: Mobiliteit en Generatie Bewust personeelsbeleid;
- Uitvoering geven aan arbobeleid, PPMO en fysieke oefenmomenten.

Ten behoeve van de afstemming rondom bedrijfsvoeringsprocessen heeft de organisatie een overleg (Bedrijfsvoeringsoverleg / BVO) ingesteld waarin de kolommen brandweer, GHOR en Veiligheidsbureau zijn vertegenwoordigd. Daarnaast vindt daar waar nodig en/of gewenst uiteraard overleg en afstemming plaats met BRT

4.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Veiligheidsregio Twente een bestuurlijke én financiële belang heeft, door een participatie in een vennootschap of deelnemingen in stichtingen. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat de organisatie middelen ter beschikking heeft gesteld en die verliest bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Visie en beleid op verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente heeft geen specifieke visie ontwikkeld op gebied van verbonden partijen. Het belang daarvan groeit naarmate de organisatie zich verbindt aan meer partijen. Maar dat is niet het geval. Het aantal verbonden partijen van VRT is sinds oprichting stabiel.

Risicoanalyse verbonden partijen

Het is niet nodig om de partijen waarmee VRT zich heeft verbonden te voorzien van een risicoscore. Zowel de vereniging van eigenaren als de stichting Meldkamer Twente zijn rechtspersonen die enkel in het leven zijn geroepen om de uitvoering van zaken te waarborgen. Het zijn bovendien rechtspersonen zonder personeel (en dus zonder eigen wil).

Lijst met verbonden partijen

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Eigenaren genaamd Hulpverlenings-diensten. Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		Informatie	
1.	Doestelling	De vereniging opereert conform de vastgestelde reglement als bedoeld in artikel 111d, Boek 5 van het B.W., welk reglement bestaat uit een Modelreglement bij Splitsing Appartement. Daarnaast is opgenomen dat het bepaalde in annex 1 uitdrukkelijk niet van toepassing is en zijn aanvullingen en wijzigingen op het modelreglement in de splitsingsakte vermeld.	
2.	Bestuurlijk en financieel belang	De eigenaren in de gemeenschap zijn stemgerechtigd voor de volgende delen: <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsregio Twente 52 stemmen • Stichting Ambulance Oost 48 stemmen Het bestuur van de vereniging bestaat uit twee bestuurders van Veiligheidsregio Twente namelijk de portefeuillehouder Financiën en de secretaris VRT en één bestuurder (directeur) van de Stichting Ambulance Oost. Veiligheidsregio Twente bezit 52 procent eigendomsrecht van het onroerend goed. Zij kan voor 52/100 deel aansprakelijk gesteld worden bij een faillissement of bij een financieel probleem	
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Ruime invloed op bedrijfsvoering is mogelijk via de benoemde bestuurders en de meerderheid van stemmen.	
Financiële kengetallen		01-01-2018	31-12-2018
4.	Jaarrekeningresultaat		0,-
5.	Eigen vermogen	35.032,-	35.032,-
6.	Vreemd vermogen	59.130,-	59.130,-

Stichting Meldkamer Twente Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		Informatie	
1.	Doestelling	Het bevorderen van multidisciplinaire samenwerking van de meldkamers van de Politie Twente, Ambulance Oost en Veiligheidsregio Twente, door het faciliteren van ondersteunende processen. Zij tracht haar doelstelling te bereiken door het verwerven en exploiteren van infrastructuur en andere voorzieningen.	
2.	Bestuurlijk en financieel belang	De stichting wordt financieel gevoed door de achterliggende organisaties. (Politie, Ambulance Oost en VRT). Het stichtingsbestuur wordt gevormd door de directeuren van de verschillende hulpverleningsdiensten.	
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	De beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is redelijk groot gelet op het lidmaatschap van VRT in het stichtingsbestuur.	
Financiële kengetallen		01-01-2018	31-12-2018
4.	Jaarrekeningresultaat (prognose)		50.000,-
5.	Eigen vermogen	722.081,-	772.081,-
6.	Vreemd vermogen	81.742,-	81.742,-

5 Financiële begroting 2018

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bestaat de financiële begroting uit een overzicht van baten en lasten en een uiteenzetting van de financiële positie, aangevuld met een toelichting. We starten met de grondslagen waarop de financiële begroting is gebaseerd.

5.1 Financiële uitgangspunten

a. Basis begrotingskader 2018

De begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar. Het fundament voor deze begroting is grotendeels neergelegd in het principebesluit tot regionalisering d.d. 22 februari 2012.

b. Loon- en prijscompensatie

De cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV), halfjaarlijks uitgevoerd door het Centraal Plan Bureau (CPB), dienen als basis voor de berekening van de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Voor de begroting 2018 worden de cijfers uit de MEV van september 2016 gehanteerd.

Loonmutaties

De huidige CAO gemeenten heeft slechts een looptijd tot 1 mei 2017 en daarom wordt uitgegaan van de loonvoet sector overheid uit de MEV. Het CPB gaat uit van een loonstijging van **1,4%** in 2017. Voor 2018 is nog geen prognose afgegeven. Daarom wordt het cijfer voor 2017 ook van toepassing verklaard voor 2018.

Noot:

Het verschil tussen de geraamde en de werkelijke ontwikkeling van de loonsom, voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in het stelsel van sociale zekerheid betreft, wordt, indien sprake is van een betekenisvolle afwijking, separaat tussentijds verrekend met de gemeenten.

Prijsmutaties

Voor de prijsmutaties wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiële overheidsconsumptie) met correcties van de indices over de jaren t-3, t-2 en t-1. Deze index is nog niet berekend voor 2018 en daarom wordt de index voor 2017 op extrapolatiebasis aangehouden. De index voor 2017 bedraagt **0,8%**. Vorig jaar werd nog uitgegaan van een index voor 2017 van 0,9%, derhalve een bijstelling van -0,1%. Het CPB heeft de inflatiecijfers voor 2015 en 2016 ook weer verder naar beneden bijgesteld met resp. -1,8% en -0,4%. In totaal bedraagt de nacalculatie -2,3%. Om die reden worden de prijsindex-gerelateerde budgetten voor het begrotingsjaar 2018 verlaagd met **(0,8% - 2,3%) = -1,5%**.

b1. Grondslag voor de loonsom

Ten behoeve van het principebesluit is in het zogeheten normalisatietraject de formatie van de brandweer doorgerekend op basis van max-1 van de functieschaal plus een dekking voor de kosten van zogenaamde "uitloopschalen". Dit vormt tevens de grondslag voor de loonsom van 2018. Dezelfde grondslag (max-1 van de functieschaal) wordt eveneens voor de overige kolommen van de organisatie toegepast. Voor beschikbare vacatures wordt met ingang van 2015 de "max-2"-regel als grondslag genomen.

c. FPU (Flexibel Pensioen) / FLO (Functioneel leeftijdsontslag)

Voor brandweermanfunctionarissen met een bezwarende functie geldt het FLO-overgangsrecht. De bezwarende functies komen voor in een viertal gemeenten (Almelo, Hengelo, Enschede en Borne). De financiële implicaties van de regeling zijn voor rekening van de desbetreffende gemeenten (gesloten systematiek). De uitgangspunten die liggen onder de berekening van de FLO-kosten zijn in 2012 met de gemeenten overeengekomen. Ook bestaat er consensus over de dekking van deze kosten. In 2016 hebben de onderhandelingen over de herziening van het FLO-overgangsrecht plaatsgevonden. Daardoor is de herijking van de uitgangspunten die liggen onder de financiering van het FLO-overgangsrecht opgeschoven.

d. Kapitaallasten

Rentelasten en rentebaten

De omslagrente (in de begroting 2017 2,8%) is tot nog toe gebaseerd op de rente over langlopende leningen.

Volgens de vernieuwde BBV, die voor VRT per 2018 ingaat, is de methodiek als volgt. Voor de begroting wordt het omslagrentepercentage berekend door de verwachte rentelasten te delen door de verwachte boekwaarde van

de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar. De rente wordt doorberekend aan de taakvelden waar de vaste activa bij behoren. Het bij de begroting gecalculerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van 0,5% worden afgerond.

Een actuele prognose van het omslagpercentage voor 2018 komt uit op een percentage van 2,14 %. Bij de keuze voor de kleinste afronding komt de te hanteren omslagrente uit op 2,0%. Hiermee wordt gekozen voor een stabiele meerjarige omslagrente. Het verschil tussen de geprognoseerde en de te hanteren omslagrente moet als een verwacht negatief renteresultaat worden opgenomen.

De vernieuwing van de BBV brengt met zich mee dat de begrotingspost rente moet worden opgenomen volgens een actuele prognose van de rentelasten. Volgens prognose moet de begrotingspost met € 290.000 naar beneden worden bijgesteld ten opzichte van de begroting 2017. Redenen voor de verlaging zijn het feit dat financiering deels plaatsvindt met (goedkopere) kasgeldleningen en nog niet bestede BDUR-gelden. Het algemeen bestuur heeft op 6 februari 2017 besloten om de verlaging van de rentepost in te zetten ter dekking van de toename van de kapitaallasten als gevolg van de BTW problematiek.

Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvestering. Vervangingsinvesteringen worden met ingang van 2015 gecorrigeerd voor inflatie. Hierbij geldt eveneens het herrekenende IMOC-cijfer van het CPB (voor 2018 dus **-1,5%**).

e. Tarieftaken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid.

f. Financieringssystematiek

Op 29 juni 2015 heeft het algemeen bestuur besloten om de zogenaamde Cebeon-norm als grondslag te nemen voor de verdeling van de gemeentelijke bijdrage. Daarbij is eveneens een ingroeipad afgesproken. Op 12 oktober 2015 is met het algemeen bestuur een nadere technische uitwerking van het Cebeon-model overeengekomen. Deze technische uitwerking vormt dan ook de basis voor de financieringssystematiek voor de begroting 2018. In concreto komt het neer op de volgende uitgangspunten:

- Grondslag voor de maatstafaantallen in enig begrotingsjaar (t): septembercirculaire t-2.
- Grondslag voor de verdeelmodule: de per 15 maart (t-1) bekende bedragen per maatstaf.
- Het ingroeipad wordt geprojecteerd op het herverdeeleffect, zoals weergegeven in de programmabegroting 2016. Voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt de verevening 25% van het herverdeeleffect.
- Het rekeningresultaat wordt na rato inbreng verrekend met gemeenten (dus met inbegrip van de werking van het ingroeipad, zolang die van kracht is).
- Er vindt geen nacalculatie plaats vanwege bijstelling van de maatstafaantallen voor enig jaar. De septembercirculaire t-2 blijft leading.

5.2 Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Hieronder zijn totaaloverzichten van alle lasten, baten en reservemutaties opgenomen. Deze overzichten kennen een nieuwe indeling conform de vernieuwde wetgeving BBV.

In het onderstaand overzicht worden naast de vier programma's de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing vennootschapsbelasting (Vpb) en het bedrag voor onvoorzien gepresenteerd. Hierdoor wijkt het gepresenteerde totaal per programma in hoofdstuk 3 (incl. overhead, etc.) af van het hieronder gepresenteerde totaal per programma (excl overhead, etc.).

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2016			Begroting 2017			Begroting 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma									
Multidisciplinaire onderwerpen	2.548	2.215	-333	2.236	1.779	-457	2.116	2.378	263
Brandweer	48.681	8.050	-40.631	45.272	5.110	-40.163	37.240	6.641	-30.599
GHOR	1.874	1.221	-653	1.486	827	-659	1.342	956,992	-385
Gemeenten	468	455	-12	258	232	-26	461	447	-14
Subtotaal	53.571	11.941	41.630	49.252	7.948	41.304	41.159	10.424	-30.735
Algemene dekkingsmiddelen	-	40.526	40.526	-	41.304	41.304	-	41.315	41.315
Overhead	-	-	-	-	-	-	10.638	59	-10.579
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	-	40.526	40.526	-	41.304	41.304	10.638	41.374	30.735
Totaal gerealiseerd saldo baten en lasten	53.571	52.467	-1.104	49.252	49.252	-	51.798	51.798	0
Toevoegingen/ onttrekkingen aan reserves	177	708	530	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-	574	574	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	53.748	53.748	0	49.252	49.252	-	51.798	51.798	-

Algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand geven we een beeld van de algemene dekkingsmiddelen (gesaldeerd: lasten en baten).

Bedrag x € 1.000,-	Begroting 2018
Lokale heffingen	-
Algemene uitkeringen	-
Dividend	-
Saldo van financieringsfunctie	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	41.315
Totaal algemene dekkingsmiddelen	41.315

5.2.1 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Binnen Veiligheidsregio Twente is er geen sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

5.2.2 Taakvelden

Het volgende overzicht geeft inzicht in het verdelingsprincipe van de taakvelden naar de programma's voor het begrotingsjaar 2018. De lasten en baten zijn *exclusief* reservemutaties

Taakveld	Multidisciplinaire onderwerpen		Brandweer		GHOR		Gemeenten		Totaal
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	-	24	-	-	-	-	-	-	24
0.4 Overhead	-	525	59	9.923	-	190	-	-	10.579
0.5 Treasury	-	-	1.011	1.082	-	-	-	-	71
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-	-185	-	-	-	-	-185
0.9 Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1 Crisisbeheersing & Brandweer	2.328	2.042	5.630	35.070	957	1.342	447	461	29.553
1.2 Openbare orde & veiligheid	50	50	-	-	-	-	-	-	0
8.3 Wonen & Bouwen	-	-	-	1.273	-	-	-	-	1.273
Totaal	2.378	2.641	6.700	47.163	957	1.532	447	461	41.315

5.3 Uiteenzetting financiële positie

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting weer van de financiële positie. De paragraaf bevat een meerjarenperspectief met daarin de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage, prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan het verloop van de reserves en het verloop van de voorzieningen, de investeringen en de jaar terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

5.3.1 Meerjarenraming 2018-2021

Het meerjarenperspectief en daarin de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage is hieronder beknopt weergegeven. De uitgangspunten die in de meerjarenraming zijn gehanteerd worden weergegeven onder het meerjarenoverzicht.

Programma	Lasten				Baten			
	Begroting 2018	Mutatie t.o.v. vorig jaar			Begroting 2018	Mutatie t.o.v. vorig jaar		
		2019	2020	2021		2019	2020	2021
Alle bedragen X 1.000,-								
Brandweer	€ 47.164	€ 607	€ 717	€ 727	€ 6.701	€ 101	€ 102	€ 104
GHOR	€ 1.532	€ 23	€ 23	€ 24	€ 956	€ -	€ -	€ -
Multidisciplinair	€ 2.640	€ 40	€ 40	€ 41	€ 2.378	€ -	€ -	€ -
Gemeenten	€ 461	€ 7	€ 7	€ 7	€ 447	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 51.797	€ 677	€ 787	€ 799	€ 10.482	€ 101	€ 102	€ 104
Cumulatief	€ 51.797	€ 52.474	€ 53.261	€ 54.060	€ 10.482	€ 10.583	€ 10.685	€ 10.788

2018	€ 41.315
2019	€ 41.891
2020	€ 42.577
2021	€ 43.272

In de meerjarenraming zijn alle financiële taakstellingen verwerkt. De laatste tranche wordt doorgevoerd in 2019 (100.000,-).

Uitgangspunten bij meerjarenraming:

- 1) Loon- en prijscompensatie zijn meerjarig geraamd op 1,5% (gewogen gemiddelde van huidige CPB-cijfers).
- 2) De afschrijvingscomponent van de kapitaallasten worden geïndexeerd met 1,5% (gewogen gemiddelde van huidige CPB-cijfers)
- 3) Risico's, zoals beschreven in par. 4.1 treden niet op of worden eigenstandig opgevangen.
- 4) Nieuw beleid is geraamd op 0.
- 5) Taakstellende bezuinigingen zijn conform besluit verwerkt en gerealiseerd.

5.3.2 Geprognosticeerde balans

In het onderstaand overzicht is de geprognosticeerde balans opgenomen voor het begrotingjaar 2018 en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

Activa (x € 1.000,-)	01-01-2018	31-12-2018	2019	2020	2021
(im)materiële vaste activa	54.240	52.753	56.628	61.628	61.628
Financiële vaste activa	73	73	73	73	73
Totaal vaste activa	54.313	52.826	56.700	61.700	61.700
Voorraden	-	-	-	-	-
Vorderingen (uitzettingen)	407	407	407	407	407
Liquide middelen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Totaal vlottende activa	2.457	2.457	2.457	2.457	2.457
Totaal activa	56.770	55.282	59.157	64.157	64.157

Passiva (x € 1.000,-)	01-01-2018	31-12-2018	2019	2020	2021
Eigen vermogen	118	157	100	41	-
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Vaste schulden	37.500	37.500	42.227	48.081	48.081
Totaal vaste passiva	37.618	37.657	42.327	48.122	48.081
Vlottende schulden	16.354	15.650	15.155	14.660	15.001
Overlopende passiva	2.797	.1975	1.675	1.375	1.075
Totaal vlottende passiva	19.151	17.625	16.830	16.035	16.076
Totaal passiva	56.770	55.282	59.157	64.157	64.157

5.3.3 Berekening EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-tekort wordt bepaald door een gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen. Vanuit het BBV is het verplicht om in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo op te nemen.

In de onderstaande tabel is het EMU-saldo van Veiligheidsregio Twente berekend voor de jaren 2017-2021.

Berekening EMU-saldo (x € 1.000,-)		2017	2018	2019	2020	2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.786	5.786	5.786	5.786	5.786
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-	-	-	-	-
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.952	4.499	9.661	10.786	5.786
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-
9	Lasten op balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	-	-	-	-
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder een van bovenstaande posten	-	-	-	-	-
11	Verkoop van effecten: de verwachte boekwinst bij verkoop	-	-	-	-	-
EMU-saldo		-166	-1.287	-3.875	-5.000	0

5.3.4 Verloopoverzicht reserves

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de beschikbare reserves.

Activa (x € 1.000,-)	Stand 31-12-2017	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Stand 31-12-2018
Algemene reserve	404.346	-	-	404.346
Reserve FLO Enschede	-1.593.680	239.000	-	-1.354.680
Reserve FLO Borne	-20.292	-	-	-20.292
Totaal algemene reserve	-1.209.626	239.000	-	-970.626
Onderhoudskosten Meldkamer	14.059	-	-	14.059
Brandweermateriaalplan	192.941	-	-	192.941
Bedrijfsvoering Troned/ TSC	3.877	-	-	3.877
FLO Almelo	483.763	-	100.000	383.763
FLO Hengelo	633.071	-	100.000	533.071
Totaal bestemmingsreserves	1.327.711	-	200.000	1.127.711
Totaal reserves	118.085	239.000	200.000	157.085

5.3.5 Verloopoverzicht voorzieningen

In 2018 zijn er geen voorzieningen aanwezig.

5.3.6 Investerings

Veiligheidsregio Twente is een relatief kapitaalintensieve organisatie. De organisatie beschikt over veel vastgoed (kazernes) en een groot arsenaal aan dienstvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen. Het takenpakket van Veiligheidsregio Twente is qua omvang en inhoud jaarlijks relatief stabiel. Om die reden wordt in de uitgangspunten van de begroting uitgegaan van de "going concern". Het investeringsprogramma richt zich dan ook nagenoeg alleen op vervanging. Daarbinnen worden wel accenten verlegd omdat bijv. moet worden ingespeeld op actuele thema's zoals schoon werken.

Investeringsplanning

De vervangingsinvesteringen worden planmatig uitgevoerd om budgettaire en aanbestedingstechnische redenen. Het geplande investeringsbeeld wordt eens per kwartaal bijgewerkt. Daarbij wordt een horizon van 3 jaar aangehouden. Het laatste indicatieve beeld daarvan voor de komende periode (2017-2019):

Categorie	2017	2018	2019
Gebouwen	0,4 mln.	0,1 mln.	11,0 mln.
Materieel	5,4 mln.	2,5 mln.	0,5 mln.
Materialen	0,6 mln.	0,7 mln.	0,4 mln.
ICT	1,4 mln.	0,4 mln.	0,4 mln.
Totaal	7,9 mln.	3,8 mln.	12,3 mln.

Voor de jaarschijf 2019 wordt enkele nieuwbouwprojecten voorzien (kazernes Almelo, Hellendoorn, Glanerbrug). Betreffende locaties zijn al enige tijd afgeschreven en zijn om die reden aan vervanging toe. Opgemerkt wordt dat hier sprake is van een raming. Majeure investeringsprojecten zoals nieuwbouw in Almelo vragen om een separaat besluit.

Investeringsruimte (excl. geplande investeringen)

Bij beoordeling van de investeringsplannen vormt het budgettaire kader de leidraad. In de begroting wordt impliciet rekening gehouden met een gemiddelde vrijval van ca. € 5,4 mln. (= niveau afschrijvingen). De beschikbare ruimte in enig jaar hangt af van de mate waarin de werkelijke investeringen zich in bedrag en tempo heeft verhouden tot die van de begroting. Onderstaand overzicht laat een beeld zien van de beschikbare investeringsruimte en de vrijval van de komende jaren. Ruimte die dus kan worden ingezet op de bovenstaande investeringsplanning te financieren.

Categorie	2017			Vrijval 2018	Vrijval 2019
	per 1-1	vrijval	totaal		
Gebouwen	-3,9 mln.	0,3 mln.	-3,6 mln.	1,3 mln.	2,2 mln.
Materieel	3,9 mln.	1,7 mln.	6,4 mln.	1,9 mln.	2,1 mln.
Materialen	-0,5 mln.	0,3 mln.	-0,2 mln.	0,7 mln.	0,7 mln.
ICT*	2,4 mln.	0,4 mln.	2,8 mln.	0,8 mln.	0,5 mln.
Totaal	1,9 mln.	2,7 mln.	4,6 mln.	4,7 mln.	5,6 mln.

* Ruimte voornamelijk ontstaan door temporisering van investeringen in de meldkamer. De meldkamerinvesteringen staan op naam van VRT, maar worden voor 75% verrekend met Nationale Politie en Ambulance Oost. Een beperkt deel van de lasten slaat neer in de eigen exploitatie.

Het overzicht laat zien dat de investeringsruimte op onderdelen knelt. Per 1-1-2017 is de investeringsruimte nog overall gezien nog positief. Maar bij uitvoering van de plannen schiet de investeringsruimte per 2018 in het negatief. Deze tendens zet zich zonder verdere ingrepen verder door.

Ruimte	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020
Totaal	1,9 mln.	-3,3 mln.	-2,4 mln.	-9,1 mln.

De aanleiding voor het tekort is drieledig:

- Gebrek aan BTW-compensatie op brandweertaken=> het gebrek aan BTW-compensatie slaat neer op de investeringen. Dit effect weegt naargelang het tempo van vervangingsinvesteringen steeds zwaarder op de exploitatie.
- Vervangingsinvesteringsruimte voor onroerende activa is niet ontoereikend.
- Geen dekking voor vervanging van Rijksmaterieel

Deze knelpunten zijn verder toegelicht bij de risicoparagraaf.

De knelpunten zich op middellange termijn voor gaan doen zijn substantieel. Dit is ook één van de redenen waarom het algemeen bestuur op 6 februari 2017 bij vaststelling van de uitgangspunten voor de begroting 2018 heeft besloten om het voordelige rente-effect dat in de begroting 2018 ontstaat vanwege de BBV-vernieuwing te benutten voor het BTW-knelpunt op investeringen. Die dekking voor investeringsruimte is in de bovenstaande overzichten nog niet functioneel verwerkt.

Vanuit die context bezien is het investeringsknelpunt de komende jaren redelijk afgedekt. Niettemin blijft het zaak om de investeringsontwikkelingen op de voet te blijven volgen. In 2017 komt een plan van aanpak voor het scherper krijgen van de problematiek en het zoeken naar oplossingsrichtingen. In de P&C-cyclus zal worden gerapporteerd over de voortgang.

5.3.7 Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

In onderstaand overzicht zijn de arbeidskostengerelateerde verplichtingen opgenomen, die jaarlijks een vergelijkbaar volume hebben. De dekking van deze verplichtingen is in de meerjarenraming voorzien.

Bedrag x € 1.000,-	Jaarlijks
Individueel Keuzebudget	2.500
Totaal arbeidskostengerelateerde verplichtingen	2.500

Bijlagen

Bijlage 1 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage

Vergelijking gemeentelijke bijdrage		
Bijdrage primitieve begroting 2017	€ 41.304.228	
Totale bijdrage 2018	€ 41.314.811	
Per saldo een stijging van de bijdrage 2018 t.o.v. de primitieve begroting 2017		€ 10.583
Uitgangspunten begroting 2018		
- Looncompensatie	€ 356.877	
- Prijscompensatie	-€ 160.041	
- Grondslag voor de loonsom (max -2)	-€ 2.102	
- Mutatie kapitaallasten (vervangingsinvesteringen)	-€ 101.997	
Totaal van de effecten van de uitgangspunten van begroting 2018		€ 92.737
Principebesluit 22-12-2012		
- Structurele taakstelling	-€ 100.000	
- Verlaging garantiebijdrage	€ 17.846	
Totaal van de effecten van het principebesluit		-€ 82.154
Totaal stijging gemeentelijke bijdrage		€ 10.583

Bijlage 2 Gemeentelijke bijdrage 2018

Grondslag maatstafaantallen: septembercirculaire 2016, uitkeringsjaar 2018

Grondslag verdeelmodule: per 15 maart (t-1) bekende verdeelmodule: ontleend aan de septembercirculaire 2015

Gemeente	Bijdrage 2017	Autonome groei	Mutatie aantallen cebeon	Bijstelling ingroeipad 50% > 25%	Bijdrage 2018	Mutatie aantallen cebeon betreft:
Almelo	4.637.531	1.192	62.189	47.283	4.748.194	woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +, OZB niet-woning +
Borne	1.094.575	308	14.786	44.614	1.154.282	Woonruimten +, OZB niet-woning +
Dinkelland	1.780.167	462	-101.850	-22.955	1.655.823	Kernen meer dan 500 inwoners -, OZB niet-woning -
Enschede	12.254.897	2.986	-37.272	-39.531	12.181.081	Woonruimten -, omgevingsadresdichtheid -, OZB niet-woning +
Haaksbergen	1.391.045	381	4.576	19.784	1.415.786	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +, OZB niet-woning -
Hellendoorn	2.020.014	533	12.362	-8.191	2.024.720	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +
Hengelo	5.727.613	1.418	24.585	-45.497	5.708.118	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +, OZB niet-woning -
Hof van Twente	2.483.302	620	-11.808	-77.919	2.394.195	Woonruimten -, omgevingsadresdichtheid -
Losser	1.464.321	368	3.810	-41.508	1.426.991	Woonruimten +
Oldenzaal	1.771.068	511	10.714	74.754	1.857.047	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +
Rijssen / Holten	2.099.399	563	14.618	7.697	2.122.277	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +, kernen -
Tubbergen	1.342.344	388	5.409	57.736	1.405.877	Woonruimten +, OZB niet-woning +
Twenterand	1.876.924	499	2.429	-2.021	1.877.831	Woonruimten +, omgevingsadresdichtheid +
Wierden	1.361.029	355	-4.548	-14.246	1.342.590	Woonruimten +, OZB niet-woning -
Totaal	41.304.228	10.583	-	-	41.314.811	

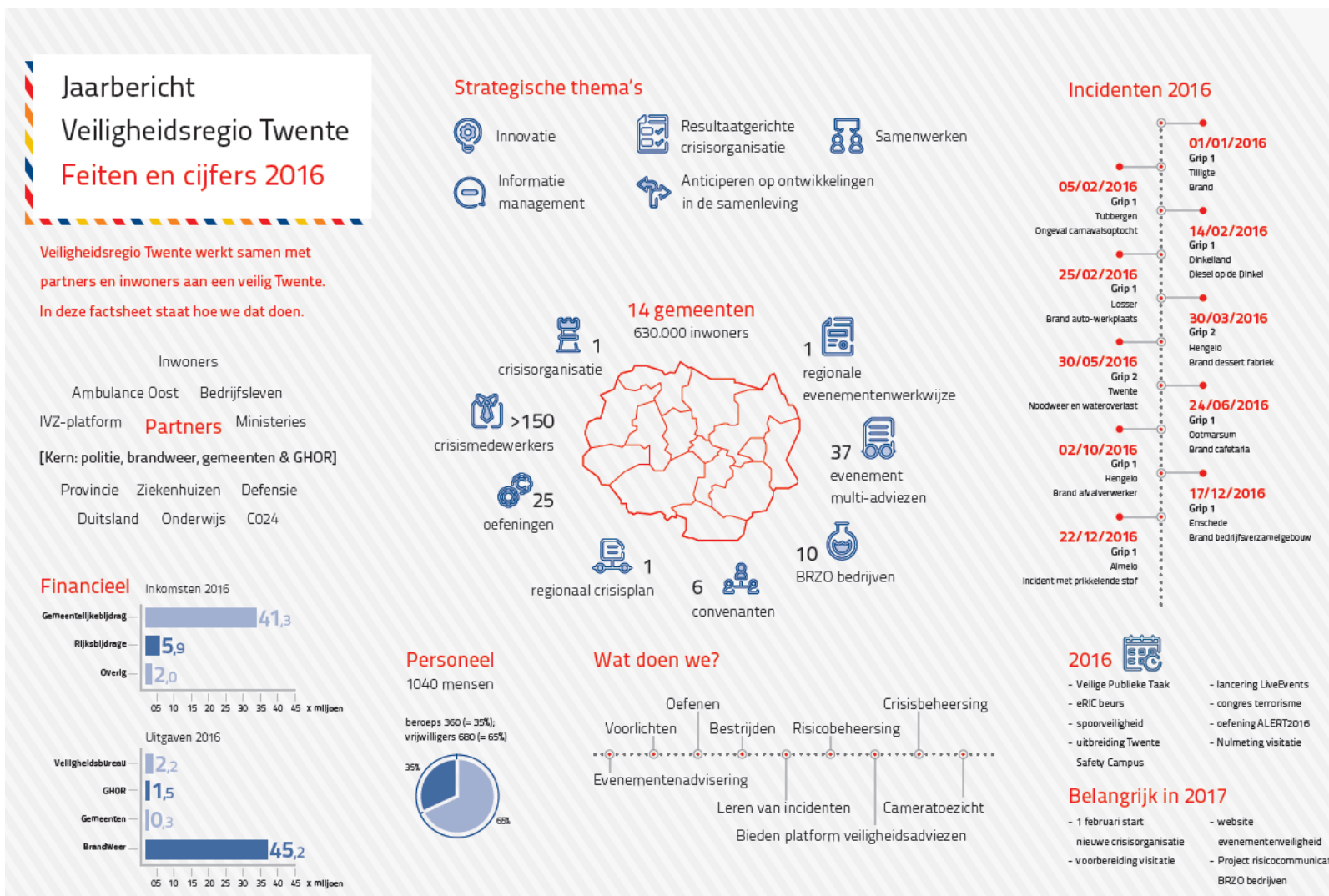
Toelichting:

De bijdrage per gemeente verandert vanwege de volgende punten:

- Autonome groei van het totaal van de gemeentelijke bijdragen (zie voor specificatie bijlage 1), evenredig verdeeld naar gemeenten op basis van bijdrage 2017. Het effect per gemeente is relatief gering.
- Mutaties in de maatstafaantallen van het cebeon-model (zoals opgenomen in de septembercirculaire). In de laatste kolom is per gemeente aangegeven welke wijzigingen in maatstafaantallen het grootste effect hebben op de mutatie van de bijdrage.
- Bijstelling op grond van het afgesproken ingroeipad bij de overgang naar het cebeon-model (afbouw compensatie).

Bijlage 3 Factsheet VRT jaarbericht 2016-2017

Bijlage 4 Factsheet platform VRT

Veiligheidsregio Twente

Bevordert samenwerking veiligheidsinitiatieven

Veiligheidsregio Twente bevordert de samenwerking van diverse veiligheidsinitiatieven op regionaal, nationaal en internationaal niveau door het verbinden van partijen, stimuleren van innovatieve oplossingen en bieden van een platform. Deze verbanden leveren een significante bijdrage aan de veiligheid van inwoners van Twente.

Veilige Publieke Taak

Via Veilige Publieke Taak wordt op een structurele wijze een vermindering van agressie en geweld tegen bestuurders en medewerkers met een publieke taak gerealiseerd. Er zijn 76 organisaties aangesloten bij het netwerk.

Resultaten:

- 1 regionale handreiking
- Bijeenkomst voor organisaties
- Structurele aandacht binnen organisaties
- Realisatie prestatielijst

Twente Safety & Security

TS&S werkt aan innovatie in veiligheid door de juiste mensen vanuit bedrijven, onderwijs en overheid met elkaar in contact te brengen.

Aandachtsgebieden:

- Drones
- First Responders
- Smart Basing
- Veilig Wonen
- Veilig Voetbal

Toepassing innovatieve technieken

Verschillende technische samenwerkingsconstructies zijn ontwikkeld om de voorbereiding en bestrijding van incidenten te verbeteren, zoals:

- LiveEvents
- LiveOp
- LiveOp oranje
- Media-monitoring
- Vuurwerkmatt

Gemeenten Politie

Twente Onderwijs Oost-Nederland

IVZ-platform Duitsland

Twente Safety Campus Veiligheid Publiek

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland Privaat

Nederland Twente Safety & Security

CO24 Regionale Toezichtsruimte

Regionale Toezichts Ruimte

In de Regionale ToezichtsRuimte (RTR) worden op uitgaansavonden camerabeelden bekeken. Het uitkijken van deze beelden bevordert de veiligheid en ondersteund in de aanpak van verschillende soorten criminaliteit.

De dienstverlening is beschikbaar voor de regio Twente. Dankzij inzet van flex-camera's is het ook mogelijk om bijvoorbeeld bij evenementen toezicht te houden.

Middelen:

- uitkijken camerabeelden
- inzet flex-camera's (bijvoorbeeld bij evenementen)
- uitkijken drone-beelden (start in 2017)

2016

Beeldmateriaal opgevraagd:

- Hengelo 50x
- Enschede 55 x

- Projectmatige inzet bij aanpak overlast Wilmincklein Enschede

TOP 5 inzet opgevraagd beeldmateriaal

1. Geweld 30%
2. Drugs 14%
3. Diefstal 14%
4. Motorclubs 9%
5. Gezochte personen 7%

Aantal waarnemingen (weergeven in staafgrafiek)

Jaar	Hengelo	Enschede
2016	782	1.212
2015	660	962
2014	564	1.016

CO24

Multidisciplinair delen van informatie door middel van samenwerking, ondersteund door techniek.

Thema's

- Jeugdgroepen
- Vorwade personen
- Overlast en onveiligheid in wijken
- Informatiedeling met ondernemers

2016 gerealiseerd

- 150 meldingen hangplekken
- Groei naar 25 actuele cases 'vorwade personen' (10 in Twente)
- Waarnemingen over tijd
- Borging informatie door technische oplossing
- Projectmatige inzet bij aanpak overlast Wilmincklein Enschede

In de planning 2017

- Ontwikkelen participatiesystemen
- Multidisciplinaire aanpak Whatsappgroepen aan de achterkant
- Toepassing systemen buiten regio

CO24 vergroot de effectiviteit met gelijke resources.

Gemeenten Politie

Maatschappelijk werk GGZ

Mediant Woningbouwverenigingen

Ministerie V&J **Partners** Toezicht en handhaving

WMO Dimence Jongerenwerk

boa Particuliere beveiligers

Nationale politie

Bijlage 5 Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AC	Algemeen Commandant
AMVB	Algemene Maatregel Van Bestuur
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BDUR	Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen
BERAP	Bestuursrapportage
BRW	Brandweer
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BVL	Brandveilig Leven
BVO	Bruto vloeroppervlakte
BW	Burgerlijk Wetboek
BZ	Bevolkingszorg
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZOO	Bevolkingszorg Op Orde
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CPB	Centraal Plan Bureau
DITSS	Dutch Institute for Technology Safety & Security
EMU	Europese Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreding
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
HIN	Hoofd Informatie
HSD	the Hague Security Delta
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IMOC	Prijsmutatie netto materiële overheidsconsumptie
IKB	Individueel Keuze Budget
IVZ	Integrale Veiligheidszorg
LCMSGZ	Landelijk Crisis Management Systeem Geneeskundige Zorg
MEV	Macro Economische Verkenning
OM	Openbaar Ministerie
OMS	Openbaar Brandmeld Systeem
OTO	Opleiden, Trainen en Oefenen
OVD	Officier van Dienst
OVDG	Officier van Dienst Geneeskundig
PDC	Productendienstencatalogus
P&C	Planning & Control
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorg
RTR	Regionale toezicht ruimte
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SCC	Safety Care Center
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch & Tijdsgebonden
STOOM	Structureel Terugdringen van Onechte en Ongewenste Meldingen
TRONED	Trainingscentrum Oost-Nederland
TSC	Twente Safety Campus
TS&S	Twente Safety & Security
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VTH	Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving
V&J	ministerie van Veiligheid en Justitie
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WTS	Water Transport Systeem
WVR	Wet Veiligheidsregio's